

37-2518

2518

2518

บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์ประจำสำนักงานการประถมศึกษา
ตามทัศนะของครูประจำการ ผู้บริหารในโรงเรียน และหัวหน้าการประถมศึกษา
ในเขตการศึกษา 3

ปริญญานิพนธ์

ของ

ณรงค์ จงบุรี

13 ก.ย. 2528

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

กุมภาพันธ์ 2528

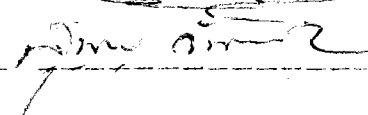
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

158595

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบ ใต้พิจารณา
ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

คณะกรรมการสอบ

	ประธาน		ประธาน
	กรรมการ		กรรมการ
			กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ เพราะได้รับความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์วรรณีย์ โสมประยูร อาจารย์อาวุธ วัฒนสิน และอาจารย์สุนทร จันทร์ศรี ที่ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ศึกษาพิเศษสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ ครูทุกโรงเรียน ที่ให้ความสะดวกในการทดลองเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ และเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบคุณ เจ้าหน้าที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช นิสิตรปัญญาโทเอกการประถมศึกษา รุ่นปีการศึกษา 2524 ทุกท่าน ที่มีส่วนช่วยเหลือให้การทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จด้วยดี

ท้ายที่สุด ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และพี่ ๆ ที่สนับสนุนและให้กำลังใจในการศึกษามาโดยตลอด

ณรงค์ จงบุรี

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาครั้งนี้	3
	ความสำคัญของการศึกษาครั้งนี้	4
	ขอบเขตของการศึกษาครั้งนี้	5
	คำนิยามศัพท์เฉพาะ	5
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้	9
	คำนิยามของการนิเทศการศึกษา และศึกษานิเทศก์	9
	ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา	11
	หน้าที่และความรับผิดชอบของศึกษานิเทศก์	15
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะของครูและผู้บริหารการศึกษา ที่มีต่อศึกษานิเทศก์	20
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ของบทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังของผู้ทำกรนิเทศการศึกษา	26
	เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของครูวิชาการประจำ กลุ่มโรงเรียน คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน และปัญหา การนิเทศการศึกษา	32
	สมมติฐานในการศึกษาครั้งนี้	36
3	วิธีดำเนินการวิจัย	38
	ประชากร	38
	กลุ่มตัวอย่าง	38

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	39
การเก็บรวบรวมข้อมูล	40
สถิติที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	41
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	45
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	45
การวิเคราะห์ข้อมูล	45
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	46
5 สรุปผล อภิปรายผล และขอเสนอแนะ	83
จุดมุ่งหมายของการวิจัย	83
วิธีดำเนินการวิจัย	84
การวิเคราะห์ข้อมูล	84
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	85
อภิปรายผล	90
ขอเสนอแนะทั่วไป	108

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	การเปรียบเทียบทักษะตอบหาที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่างครูประจำการ กับผู้บริหารในโรงเรียน	47
2	ผลการเปรียบเทียบทักษะตอบหาที่คาดหวังแต่ละด้านของ ศึกษานิเทศก์ ระหว่างครูประจำการ กับผู้บริหารในโรงเรียน ..	48
3	การเปรียบเทียบทักษะตอบหาที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่างครูประจำการ กับหัวหน้าการประถมศึกษา	49
4	การเปรียบเทียบทักษะตอบหาที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่างครูประจำการ กับหัวหน้าการประถมศึกษา	50
5	การเปรียบเทียบทักษะตอบหาที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่างผู้บริหารในโรงเรียน กับหัวหน้าการประถมศึกษา	51
6	การเปรียบเทียบทักษะตอบหาที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่างผู้บริหารในโรงเรียน กับหัวหน้าการประถมศึกษา	52
7	การเปรียบเทียบทักษะตอบหาที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่างครูประจำการที่มีประสบการณ์ 3 – 5 ปี กับประสบการณ์ มากกว่า 5 ปี	53
8	การเปรียบเทียบทักษะตอบหาที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่างครูประจำการที่มีประสบการณ์ 3 – 5 ปี กับประสบการณ์ ต่ำกว่า 3 ปี	54
9	การเปรียบเทียบทักษะตอบหาที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่างครูประจำการที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี กับประสบการณ์ มากกว่า 5 ปี	55

10	การเปรียบเทียบทักษะตอบทบทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่างครูประจำการที่มีประสบการณ์ 3 – 5 ปี กับประสบการณ์ มากกว่า 5 ปี	56
11	การเปรียบเทียบทักษะตอบทบทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่างครูประจำการที่มีประสบการณ์ 3 – 5 ปี กับประสบการณ์ ต่ำกว่า 3 ปี	57
12	การเปรียบเทียบทักษะตอบทบทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่างครูประจำการที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี กับประสบการณ์ มากกว่า 5 ปี	58
13	การเปรียบเทียบทักษะตอบทบทที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่างครูประจำการที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี กับปริญญาตรีขึ้นไป ..	59
14	การเปรียบเทียบทักษะตอบทบทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่างครูประจำการที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี กับปริญญาตรีขึ้นไป ..	60
15	การเปรียบเทียบทักษะตอบทบทที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่างผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ 3 – 5 ปี กับประสบการณ์มากกว่า 5 ปี	61
16	การเปรียบเทียบทักษะตอบทบทที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่างผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ 3 – 5 ปี กับประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี	62
17	การเปรียบเทียบทักษะตอบทบทที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่างผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี กับประสบการณ์มากกว่า 5 ปี	63

18	การเปรียบเทียบทักษะตอบหาที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่างผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ 3 – 5 ปี กับประสบการณ์มากกว่า 5 ปี	64
19	การเปรียบเทียบทักษะตอบหาที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่างผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ 3 – 5 ปี กับประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี	65
20	การเปรียบเทียบทักษะตอบหาที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่างผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี กับประสบการณ์มากกว่า 5 ปี	66
21	การเปรียบเทียบทักษะตอบหาที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่างผู้บริหารในโรงเรียนที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี กับปริญญาตรีขึ้นไป	67
22	การเปรียบเทียบทักษะตอบหาที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่างผู้บริหารในโรงเรียนที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี กับปริญญาตรีขึ้นไป	68
23	การเปรียบเทียบทักษะตอบหาที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่างหัวหน้าการประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ 3 – 5 ปี กับประสบการณ์มากกว่า 5 ปี	69
24	การเปรียบเทียบทักษะตอบหาที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่างหัวหน้าการประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ 3 – 5 ปี กับประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี	70
25	การเปรียบเทียบทักษะตอบหาที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่างหัวหน้าการประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี กับประสบการณ์มากกว่า 5 ปี	71

26	การเปรียบเทียบทัศนะตอบหาที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่างหัวหน้าการประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ 3 - 5 ปี กับประสบการณ์มากกว่า 5 ปี	72
27	การเปรียบเทียบทัศนะตอบหาที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่างหัวหน้าการประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ 3 - 5 ปี กับประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี	73
28	การเปรียบเทียบทัศนะตอบหาที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่างหัวหน้าการประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี กับประสบการณ์มากกว่า 5 ปี	74
29	การเปรียบเทียบทัศนะตอบหาที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่างหัวหน้าการประถมศึกษาที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี กับปริญญาตรีขึ้นไป	75
30	การเปรียบเทียบทัศนะตอบหาที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่างหัวหน้าการประถมศึกษาที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี กับปริญญาตรีขึ้นไป	76
31	การเปรียบเทียบทัศนะของครูประจำการที่มีตอบหาที่เป็นจริง กับตอบหาที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์	77
32	การเปรียบเทียบทัศนะของครูประจำการที่มีตอบหาที่เป็นจริง กับตอบหาที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์	78
33	การเปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารในโรงเรียนที่มีตอบหาที่เป็นจริง กับตอบหาที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์	79
34	การเปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารในโรงเรียนที่มีตอบหาที่เป็นจริง กับตอบหาที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์	80

35	การเปรียบเทียบทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาที่มีตอบหา ที่เป็นจริง กับบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์	81
36	การเปรียบเทียบทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาที่มีตอบหา ที่เป็นจริง กับบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์	82

ภูมิหลัง

ในการจัดการประถมศึกษาที่ผ่านมา พบว่าเปอร์เซ็นต์การตกซ้ำชั้นยังสูงมาก ในปีการศึกษา 2525 มีนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติทั้งหมด 6,442,651 คน ตกซ้ำชั้นเสีย 445,369 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2525 : 21) จึงทำให้เกิดปัญหาค่าความสูญเสียทางการศึกษา ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 ซึ่งเริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2525 - 2529 ในส่วนของจัดการศึกษา คณะกรรมการพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ และกระทรวงศึกษาธิการ ได้พยายามปรับปรุงโครงสร้างการบริหารด้านวิชาการ กำหนดนโยบาย แผนงานหลาย ๆ อย่าง เพื่อให้เด็กได้รับการศึกษาที่ดีกว่าเดิม เหมาะสมกับความต้องการในอนาคตและสภาพเป็นอยู่ อันจะเป็นผลในการส่งเสริมคุณภาพของชีวิต ช่วยแก้ปัญหาค่าความสูญเสียในด้านการจัดการศึกษา แต่การพัฒนาการศึกษาในระดับประถมศึกษาเพื่อให้ได้ผลดีขึ้นนั้น จะต้องอาศัยปัจจัยทางการศึกษาหลาย ๆ อย่าง อาทิ งบประมาณที่สอดคล้องกับความจำเป็น สภาพแวดล้อมรอบ ๆ ตัวเด็ก ภาวะโภชนาการ การอนามัย วัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษา และอื่น ๆ ซึ่งองค์ประกอบหนึ่งที่อาจจะถือว่าเป็นหัวใจของความสำเร็จของการจัดการศึกษา คือคุณภาพของครูในการจัดกิจกรรม จัดสิ่งแวดล้อม และประสบการณ์ให้แก่เด็ก ซึ่งครูจำเป็นจะต้องมีความสามารถใช้กระบวนการ วิธีการ เทคนิคต่าง ๆ ช่วยสอนได้อย่างเหมาะสม

จากการวิจัย ติดตามผลครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ครูยังมีคุณภาพต่ำ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2524 : 33 - 34) อันเป็นผลเนื่องมาจากสภาพสังคมไทยที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา วิทยาการใหม่ ๆ

เกิดขึ้นอย่างมาก เทคโนโลยีและนวัตกรรมเข้ามามีบทบาทในวงการศึกษา ครูส่วนใหญ่ไม่สามารถปรับตัวคิดตามความก้าวหน้าหรือความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้ทัน เพราะภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบทั้งที่เป็นงานสอนและงานอื่น ๆ ในการจัดการศึกษา ในโรงเรียนมีมาก ครูประถมศึกษาบางท่านจะต้องรับผิดชอบการสอนถึงสัปดาห์ละ 20 ชั่วโมง หรืออาจจะสอนอยู่ในห้องดินทุกันการที่การไปมาไม่สะดวก (กรมสามัญศึกษา 2505 : 10 - 12) ขาดโอกาสในการศึกษาหาความรู้ เป็นอุปสรรคสำหรับครูในการที่จะช่วยพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น ในการพัฒนาคุณภาพของครูจึงจำเป็นต้องอาศัยศึกษานิเทศก์เป็นสื่อกลางเชื่อมโยง ให้คำแนะนำ ให้ความช่วยเหลือในสถานวิชาการ การจัดการศึกษาในโรงเรียน

✓ ในการปฏิบัติงานนี้เทศการศึกษาศึกษานิเทศก์ ยังมีอุปสรรคและปัญหาอยู่หลายประการ เป็นที่น่าว่า อัตรากำลังของศึกษานิเทศก์มีน้อยไม่สอดคล้องกับจำนวนครู และจำนวนโรงเรียนที่ออกไปเทศ (โสภณ รอดทอง 2521 : 110) ทั้งนี้เพราะตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ พ.ศ. 2524 กำหนดให้มีศึกษานิเทศก์จำนวน 2 - 4 คน ตามขนาดของแต่ละสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ และโดยสภาพเป็นจริงในขณะนี้ อำเภอขนาดใหญ่มีศึกษานิเทศก์ 2 คน อำเภอขนาดกลาง และขนาดเล็กมีศึกษานิเทศก์เพียง 1 คนเท่านั้น นอกจากนี้ยังมีปัญหาค่าตอบแทนและค่าครองชีพไม่เพียงพอในการออกนิเทศ จัดอบรมสัมมนา การจัดหาสื่อการเรียน เอกสาร คู่มือครูและเอกสารในการศึกษา ทดลอง วิจัย ส่วนปัญหาค่าตอบแทนที่ใช้ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ไม่เพียงพอกับงาน เพราะได้รับมอบหมายให้ทำงานอื่น ๆ มากจึงไม่มีเวลาที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่เท่าที่ควร (โสภณ รอดทอง 2521 : 108 - 110) ปัญหาความรู้ความสามารถของศึกษานิเทศก์ที่ครู ผู้บริหารโรงเรียนยังไม่ยอมรับเท่าที่ควร (วิจิตร วรุตบางกูร และสุพิชญา ชีระกุล 2520 : 91) ทั้งนี้เพราะศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เป็นตำแหน่งที่ได้มีการแต่งตั้งขึ้นใหม่ ประสบการณ์ในการทำงานยังมีน้อย และการฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการปฏิบัติงานนี้เทศ

การศึกษายังไม่พอเพียงที่จะทำหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ประกอบกับบุคลากรในการจัดการประถมศึกษา เช่น ครู ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าการประถมศึกษา ยังเข้าใจงานในหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ไม่ตรงกัน จึงเป็นสาเหตุทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนดให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติ

ควยสภาพและเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจและประสงค์ที่จะศึกษามหาบทของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ตามทัศนะของครูประจำการ ผู้บริหารในโรงเรียน และหัวหน้าการประถมศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงบทบาทของศึกษานิเทศก์ อันจะทำให้ครู ผู้บริหารในโรงเรียน และหัวหน้าการประถมศึกษา ได้เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ชัดเจนยิ่งขึ้น เป็นผลที่จะช่วยให้ศึกษานิเทศก์ปรับปรุงงานในหน้าที่รับผิดชอบ ให้สอดคล้องกับความต้องการของครู และผู้บริหารโรงเรียน เพื่อก่อให้เกิดผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

๗ ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบทัศนะของครูประจำการ ผู้บริหารในโรงเรียน และหัวหน้าการประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 3 ที่มีทัศนะตอบทบทที่แท้จริง และบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์ประจำสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ในแต่ละด้าน
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนะของครูประจำการ ที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีทัศนะตอบทบทที่แท้จริง และบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์ ในแต่ละด้าน
3. เพื่อเปรียบเทียบทัศนะของครูประจำการ ที่มีวุฒิต่างกัน มีทัศนะตอบทบทที่แท้จริง และบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์ ในแต่ละด้าน
4. เพื่อเปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีทัศนะตอบทบทที่แท้จริง และบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์ ในแต่ละด้าน

5. เพื่อเปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารในโรงเรียน ที่มีวุฒิต่างกัน มีทัศนะต่อ
บทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์ ในแต่ละด้าน

6. เพื่อเปรียบเทียบทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษา ที่มีประสบการณ์ต่างกัน
มีทัศนะต่อบทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์ ในแต่ละด้าน

7. เพื่อเปรียบเทียบทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษา ที่มีวุฒิต่างกัน มีทัศนะต่อ
บทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์ ในแต่ละด้าน

8. เพื่อเปรียบเทียบทัศนะที่มีต่อบทบาทที่เป็นจริง กับบทบาทที่คาดหวังของ
ศึกษานิเทศก์ ตามทัศนะของครูวิชาการ ผู้บริหารในโรงเรียน และหัวหน้าการ
ประถมศึกษา

X ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับศึกษานิเทศก์ ที่จะไต่ห้วงถึงความต้องการ
บทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์ ตามทัศนะของครูประจำการ
ผู้บริหารในโรงเรียน และหัวหน้าการประถมศึกษา

2. เพื่อเป็นแนวทางต่อศึกษานิเทศก์ ในการปรับปรุงงานจัดบริการการนิเทศ
ให้สอดคล้องกับความต้องการของครู ผู้บริหารในโรงเรียน และหัวหน้าการประถม
ศึกษา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทางการเรียนการสอน

3. ผลของการวิจัยจะเป็นแนวทางต่อผู้บริหารระดับสูง ที่จะนำไปพิจารณา
ในการวางแผน และดำเนินงานร่วมกับศึกษานิเทศก์ เพื่อปรับปรุงงานด้านการนิเทศ

4. เพื่อให้ครู และผู้บริหารโรงเรียน ได้เข้าใจบทบาทที่แท้จริงของ
ศึกษานิเทศก์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการให้บริการการนิเทศการศึกษา

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มประชากร ได้แก่ ครูประจำการ ผู้บริหารโรงเรียน และหัวหน้า
การประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา
3 ปีการศึกษา 2526

2. กลุ่มตัวอย่าง

2.1 ครูประจำการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
ศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 3 จำนวน 374 คน

2.2 ผู้บริหารในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
ศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 3 จำนวน 345 คน

2.3 หัวหน้าการประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
ศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 3 จำนวน 62 คน

3. ตัวแปรที่จะศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ

3.1.1 สถานภาพของครู

3.1.2 ประสบการณ์

3.1.3 วุฒิทางการศึกษา

3.2 ตัวแปรตาม คือ

3.2.1 ทักษะที่มีขอบเขตที่เป็นจริงของศึกษานิเทศก์

3.2.2 ทักษะที่มีขอบเขตที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. บทบาทของศึกษานิเทศก์ หมายถึง การปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์
ประจำสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ตำบลต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1.1 การนิเทศการศึกษา ได้แก่ การช่วยเหลือในกิจกรรมการเรียนการสอน การให้คำแนะนำช่วยเหลือทางวิชาการ

1.2 งานวางแผน ได้แก่ การศึกษาความจำเป็น ศึกษาปัญหา การกำหนดโครงการปรับปรุงการเรียนการสอน

1.3 พัฒนาการเรียนการสอน ได้แก่ งานปรับปรุงคุณภาพของบุคลากรในโรงเรียน ฝึกอบรม สัมมนา

1.4 งานพัฒนาหลักสูตร ได้แก่ งานเกี่ยวกับการศึกษาหลักสูตร คู่มือครู แผนการสอน เพื่อนำเผยแพร่แก่ครู

1.5 งานบริการและประสานงานทางการศึกษา ได้แก่ งานผลิตเอกสาร โครงการสอน กำหนดการสอน การประสานงานระหว่างโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน

✓ 1.6 งานสถิติ ค้นคว้า วิจัย ได้แก่ งานที่เกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูลร่วมมือในการวิจัย วิจัยหาแนวคิดใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อการสอน

1.7 งานวัดผลประเมินผลและติดตามผล ได้แก่ งานเกี่ยวกับการรวมจัดทำข้อสอบ วัดผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ การติดตามผลตามโครงการต่าง ๆ

2. บทบาทที่เป็นจริง หมายถึง การปฏิบัติงานตามที่กระทำอยู่จริงตามงาน ทั้ง 7 ด้าน ของศึกษานิเทศก์ประจำสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ

3. บทบาทที่คาดหวัง หมายถึง สิ่งที่ควรกระทำในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ ทั้ง 7 ด้าน ของศึกษานิเทศก์ประจำสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ

4. ทัศนะของครูประจำการ ผู้บริหารในโรงเรียน และหัวหน้าการประถมศึกษา หมายถึง ข้อคิดเห็นของครูประจำการ ผู้บริหารโรงเรียน และหัวหน้าการประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่มีต่อการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ประจำสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ

5. ครูประจำการ หมายถึง ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. 2523 ตำแหน่งครู อาจารย์ ซึ่งมีหน้าที่เป็นผู้สอนในโรงเรียน

6. ผู้บริหารในโรงเรียน หมายถึง ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. 2523 ตำแหน่งผู้บริหารสังกัดโรงเรียน คือ ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ ครูที่รักษาการในตำแหน่ง แต่ไม่รวมถึงผู้ช่วยผู้อำนวยการ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่

7. หัวหน้าการประถมศึกษา หมายถึง หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ หรือกิ่งอำเภอ ที่เป็นข้าราชการครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. 2523 ตำแหน่งซึ่งไม่สังกัดโรงเรียน แต่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการให้การศึกษา

✓ 8. ศึกษาพิเศษ หมายถึง ศึกษาพิเศษประจำสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ หรือกิ่งอำเภอ

9. สถานภาพของครู หมายถึง การปฏิบัติงานตามตำแหน่งหน้าที่ แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

9.1 ครูประจำการ

9.2 ผู้บริหารในโรงเรียน

9.3 หัวหน้าการประถมศึกษา

10. ประสบการณ์ หมายถึง ระยะเวลาที่ครูประจำการ ผู้บริหารในโรงเรียน และหัวหน้าการประถมศึกษา ได้ปฏิบัติงานตามหน้าที่ในโรงเรียน หรือในสำนักงาน กรณีที่เป็นหัวหน้าการประถมศึกษา ตั้งแต่ปฏิบัติงานมาจนถึงวันที่ตนตอบแบบสอบถาม

ประสบการณ์แบ่งเป็น 3 ช่วง คือ

10.1 ประสบการณ์มากกว่า 5 ปี

10.2 ประสบการณ์ 3 - 5 ปี

10.3 ประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี

11. วุฒิทางการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาชั้นสูงสุดของผู้ตอบแบบ
สอบถาม วุฒิทางการศึกษาแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

11.1 ทำการปริญญาครี

11.2 ค้างแต่ปริญญาครีขึ้นไป

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็นหัวข้อ ดังนี้

1. คำนิยามของการนิเทศการศึกษา และศึกษานิเทศก์
2. ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา
3. หน้าที่และความรับผิดชอบของศึกษานิเทศก์
 - 3.1 เอกสารทางประเทศ
 - 3.2 เอกสารในประเทศ
4. งานวิจัยเกี่ยวกับทัศนะของครูและผู้บริหารการศึกษาต่อศึกษานิเทศก์
 - 4.1 งานวิจัยทางประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยในประเทศ
5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของบทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังของผู้ทำการนิเทศการศึกษา
 - 5.1 งานวิจัยทางประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยในประเทศ
6. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับบทบาทของครูวิชาการประจำกลุ่มโรงเรียน คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน และปัญหาการนิเทศการศึกษา

1. คำนิยามของการนิเทศการศึกษา และศึกษานิเทศก์

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้คำนิยามการนิเทศการศึกษาไว้สอดคล้องกัน ดังนี้ เบอร์ตัน และบรูคเนอร์ (Burton and Brueckner. 1955 : 11) ให้ความหมายว่า การนิเทศการศึกษา คือบริการทางเทคนิคของผู้เชี่ยวชาญในการให้

บริการเกี่ยวกับการปรับปรุงการสอนด้วยความร่วมมือของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา
หลายฝ่าย เพื่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้าและพัฒนาการของเด็ก ส่วน กูด (Good.
1957 : 539) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา คือความพยายามทุกวิถีทางของบุคคล
ที่ได้รับมอบหมายในการจัดการศึกษา อันที่จะให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นผู้นำ
ทางการศึกษา แนะนำครูให้สามารถปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น เช่นเดียวกับ ไวลด์
(Wiles. 1957 : 10) มีความเห็นว่า การนิเทศการศึกษา คือความช่วยเหลือใน
การปรับปรุงการเรียนให้ดีขึ้น และสอดคล้องกับความเห็นของ เคากลาส (Couglass.
1961 : 6) ซึ่งได้ให้ความหมายไว้ว่า การนิเทศการศึกษา คือความพยายามในการ
กระตุ้นความร่วมมือและการแนะแนวต่อความเจริญเติบโตสม่ำเสมอต่อครู ทั้งที่เป็นส่วน
บุคคลและส่วนรวม เพื่อความเข้าใจอันดี และเพื่อการปฏิบัติงานที่มีผลกว่า

สำหรับนักการศึกษาไทย เช่น สาย ภาณุรัตน์ (สาย ภาณุรัตน์ 2511 :
11 - 13) มีความเห็นว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง ความพยายามอย่างหนึ่งใน
หลาย ๆ อย่างที่จะช่วยส่งเสริมให้การศึกษาที่มีคุณภาพทั้งด้านการเรียนและการสอน
เช่นเดียวกับ พันธ์ หันนาคินทร์ (พันธ์ หันนาคินทร์ 2513 : 148) มีความเห็นว่า
การนิเทศการศึกษา หมายถึง การปรับปรุงส่งเสริมการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ซึ่ง
สอดคล้องกับความเห็นของ วิทยุโณ สาร (วิทยุโณ สาร 2519 : 274) ที่ได้ให้
ความหมายไว้ว่า การนิเทศการศึกษา คือความพยายามทุกชนิดในการแนะนำครูให้รู้จัก
ปรับปรุงการสอน และ ประถม แสงสว่าง (มหาวิทยาลัยศิลปากร 2523 : 19)
ให้ความหมายไว้ว่า การนิเทศการศึกษาในปัจจุบัน หมายถึง การปรับปรุงสิ่งต่าง ๆ ที่
มีต่อการเรียนให้ดีขึ้น นอกจากนี้ ชาญชัย อาจินสมาจาร (ชาญชัย อาจินสมาจาร
2525 : 5) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การนิเทศการศึกษา คือกระบวนการทางสร้างสรรค์
ที่ไม่หยุดนิ่งในการให้คำแนะนำ และการชี้ช่องทางในลักษณะที่เป็นกันเองแก่ครูและ
นักเรียน เพื่อการปรับปรุงตัวของเขาและสภาพการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
ทางการศึกษาที่พึงประสงค์

ส่วนด้านความหมายของศึกษานิเทศก์ วิจิตร วรุตบางกูร และสุพิชญา ธีระกุล (วิจิตร วรุตบางกูร และสุพิชญา ธีระกุล 2520 : 80) นิยามไว้ว่า ศึกษานิเทศก์ คือ ผู้ทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำและปรับปรุงการเรียน การสอนให้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ อบรม (สันนิบาต และสมศักดิ์ ศรีมานะ (อบรม สันนิบาต และสมศักดิ์ ศรีมานะ 2521 : 2) มีความเห็นว่า ผู้นิเทศการศึกษา คือ ผู้แนะนำเกี่ยวกับการเรียน

สรุปว่า การนิเทศการศึกษา คือ การดำเนินงานทุกอย่าง ที่จะช่วยให้งานที่ ผู้นิเทศรับผิดชอบเป็นไปอย่างดี มีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามความมุ่งหมายของการศึกษา ที่ได้กำหนดไว้

2. ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา

นักการศึกษา และหน่วยงานทางการศึกษา ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของ การนิเทศการศึกษาไว้ดังต่อไปนี้

บริก และจัสต์แมน (Brigg and Justman. 1952 : 406 อ้างอิงมาจาก คณะวิชาการศึกษา วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2514 : 3 - 5) ได้สรุป ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ 4 ข้อ คือ

1. การส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าทางอาชีพ ได้แก่
 - 1.1 การประชุมต่าง ๆ
 - 1.2 การจัดอบรม ประชุมปฏิบัติการ สัมมนาปัญหาต่าง ๆ
 - 1.3 การไปเยี่ยมชมศูนย์ทดลองต่าง ๆ
 - 1.4 การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้ครูได้พบปะสังสรรค์ในด้านวิชาการ
 - 1.5 ทำการทดลองหลักสูตร หนังสือเรียน และวิธีสอน
 - 1.6 ส่งเสริมให้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการศึกษา

2. การส่งเสริมความเจริญงอกงามของครู ได้แก่

- 2.1 ส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสศึกษาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ
- 2.2 ส่งเสริมการทดลองกิจกรรมต่าง ๆ ที่ครูสนใจอยากจะทำ
- 2.3 เปิดโอกาสให้ครูได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกของสมาคมต่าง ๆ ที่

เกี่ยวกับอาชีพ

- 2.4 ส่งเสริมครูที่มีความสามารถพิเศษในทางใดทางหนึ่ง
- 2.5 ส่งเสริมให้ครูได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ในการศึกษาหา

ความรู้ หรืองานที่เขาสนใจ

- 2.6 ส่งเสริมให้ครูสนใจกิจกรรมต่าง ๆ ของสมาคมอาชีพครูใน

ประเทศ และนานาชาติ

3. ปรับปรุงการสอนของครู ได้แก่

- 3.1 การคัดเลือกครูที่มีความสามารถและมีประสิทธิภาพเข้าสอน
- 3.2 การจัดงานและมอบงานที่ถูกต้องและตรงกับความสามารถของครู
- 3.3 ให้มีโอกาสดำรงเกตุการสอน
- 3.4 เปิดประชุม อบรม เพื่อศึกษานักเรียนต่าง ๆ เกี่ยวกับการสอน
- 3.5 ทำการสำรวจการสอนที่ดีให้แก่ครู
- 3.6 ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนครู และการสังเกตการสอนตาม

โรงเรียนต่าง ๆ

4. การส่งเสริมแนะนำครู และการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับประชาชน ได้แก่

- 4.1 ส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างครู นักเรียน และ
- 4.2 ส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของประชาคม
- 4.3 ส่งเสริมให้มีสมาคมขึ้นในโรงเรียน

ผู้ปกครอง

4.4 ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือ ระหว่างครู ผู้ปกครอง ในการ
แก้ปัญหาต่าง ๆ

4.5 ส่งเสริมให้ครูสนใจกิจการของโรงเรียน

4.6 จัดทำโรงเรียนให้เป็นศูนย์ของประชาคม

4.7 ส่งเสริมให้ครูรับนิยชอบและมีส่วนนำในประชาคมนั้น

ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยศึกษานิเทศกรรมสามัญศึกษา พ.ศ.
2519 ได้กำหนดความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาไว้หลายข้อด้วยกัน คือ

1. เพื่อให้ครูดำเนินการสอนตามหลักสูตร และให้ได้ผลตามความมุ่งหมายที่
กำหนดไว้ในหลักสูตร

2. เพื่อให้ครูได้ตระหนักถึงปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน และการจัด
การศึกษา ทั้งให้แก้ปัญหาเหล่านั้นได้ เพื่อให้เกิดผลดีต่อการศึกษาของนักเรียน

3. เพื่อพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ
ความต้องการและความจำเป็น

4. เพื่อรักษา พิจารณา ส่งเสริม ควบคุมคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาใน
ทุกระดับ

5. เพื่อให้ความช่วยเหลือและประสานงานในทางวิชาการแก่กรมเจ้าสังกัด
กระทรวงศึกษาธิการ และสถานศึกษา หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนงานของ
องค์การระหว่างประเทศ

วิจิตร วรุตบางกูร กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ และสุพิชญา ชีระกุล (วิจิตร
วรุตบางกูร กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ และสุพิชญา ชีระกุล 2520 : 3 - 4)
กล่าวว่า นอกจากจุดหมายที่กล่าวไว้ในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการดังกล่าวแล้ว ยังมุ่ง
ให้งานนิเทศการศึกษาเป็นงานที่มีลักษณะ 10 ประการ คือ

1. ช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อดึงชุมชนให้มา
มีส่วนร่วมพัฒนาโรงเรียน พร้อม ๆ กับพัฒนาชุมชนด้วย

2. จัดทำคู่มือและเอกสารของกรม เพื่อช่วยให้ครูได้ทราบความเคลื่อนไหวทางการศึกษา

3. แก่ไขข้อบกพร่องและส่งเสริมสุขภาพอนามัยของนักเรียน ให้มีบทบาทในทางพลศึกษาให้มากขึ้น

4. ส่งเสริมการสอนศิลปะ การขับร้อง และการดนตรีอันเป็นประเพณีท้องถิ่น

5. ร่วมกันปรับปรุงโรงเรียนอันเป็นที่ตั้งสำนักงานให้เป็นตัวอย่างแก่โรงเรียนอื่น ๆ

6. ติดตามผลงาน วิเคราะห์ ค้นคว้าปัญหาด้านวิชาการของโรงเรียน

7. พิจารณาผลการใช้หลักสูตร ประมวลการสอน โครงการสอน แบบเรียน และหนังสืออ่านประกอบ

8. ช่วยเหลือในด้านการวัดผลการศึกษา

9. สนับสนุนดำเนินงานโครงการพัฒนาการศึกษาต่าง ๆ ที่กรมสามัญศึกษาทำขึ้น

10. ช่วยเหลือตรวจตรา และดูแลควบคุมส่งเสริมโรงเรียนให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กรมสามัญศึกษาได้กำหนดไว้

ที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา มีความมุ่งหมายที่จะพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลและอื่นๆ ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้จะปรับปรุงให้เกิดผลได้ ก็ศึกษานิเทศก์ต้องเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ

3. หน้าที่และความรับผิดชอบของศึกษานิเทศก์

หน้าที่และความรับผิดชอบของศึกษานิเทศก์ ได้มีผู้กล่าวไว้ดังนี้

3.1 เอกสารต่างประเทศ

กวิน (Gwynn, J. Minor. 1961 : 27 - 31) ได้กล่าวถึงงานหลักของศึกษานิเทศก์ ว่ามี 10 ประการ ดังนี้

1. ช่วยเหลือครูและครูใหญ่ในการเข้าใจนักเรียนให้ดีขึ้น
2. ช่วยให้ครูมีการพัฒนาปรับปรุงทั้งในเรื่องส่วนตัวและในฐานะสมาชิกของโรงเรียน
3. ช่วยการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนให้มีความสนใจและใช้อุปกรณ์การสอนให้คุ้มค่า
4. ช่วยครูปรับปรุงระบบวิธีสอนของครูเอง โดยเฉพาะครูใหม่ ศึกษานิเทศก์ช่วยให้ครูเห็นความสัมพันธ์ของเนื้อหาวิชา อุปกรณ์การสอน และวิธีสอนที่เกิดขึ้นมาจนน้อย
5. ช่วยให้บุคลากรที่มีความชำนาญในระบบโรงเรียนช่วยครูได้เต็มความสามารถ โดยพยายามให้โรงเรียนสร้างบุคลากรเฉพาะงานขึ้นมา ซึ่งได้แก่ ครูคณิต ครูศิลป์ ครูพลศึกษา ครูก่อสร้าง ออกแบบ ครูบรรณารักษ์
6. ช่วยครูให้ประเมินนักเรียนให้ดีที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้
7. ช่วยกระตุ้นครูให้ประเมินผลงาน งาน และความก้าวหน้าของตัวครูเอง
8. ช่วยให้ครูบรรลุดูความหวังและมีความมั่นใจในหลักประกันของงานและสังคม
9. ย้ำๆให้มีการวางแผนปรับปรุงหลักสูตร ปฏิบัติการตามแผนร่วมกัน และเข้ารับหน้าที่เป็นผู้เชื่อมงาน ปรับปรุงงานการจัดการศึกษาของครู
10. สร้างความคุ้นเคยกับงานบริหารโรงเรียน คณะครู นักเรียน และชุมชนช่วยการดำเนินงานของโรงเรียน และสร้างความก้าวหน้าของโรงเรียน

ลูซิโอ และแม็คนีส (Lucio and McNiel. 1962 : 26) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ไว้ 6 ประการ คือ

1. การวางแผน
2. การบริหาร
3. การนิเทศ
4. การพัฒนาหลักสูตร
5. การสาธิตการสอน
- ✓ 6. การวิจัย

ส่วน แฮริส (Harris. 1963 : 201 - 212) ได้เสนอแนวคิดหลายประการด้วยกันที่แตกต่างไปจากคนอื่น ๆ โดยเขาได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับหน้าที่ความรับผิดชอบของศึกษานิเทศก์ 10 ประการด้วยกัน คือ

1. งานเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร เป็นงานเกี่ยวกับการวางโครงสร้างของหลักสูตร การทำประมวลการสอน โครงการสอน การกำหนดคตัวผู้สอน แบบวิธีสอน
2. การจัดระบบการสอน โดยนำหลักสูตรที่วางไว้มาใช้จัดกลุ่มนักเรียน และจัดการการสอน
3. การคัดเลือกบุคคลากรผู้สอน โดยเลือกสรรมาให้เหมาะสมและตรงกับงานที่มีการค้นหา สอดคล้องเลือก
4. การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้สอน การวางแผนอาคารสถานที่
5. จัดวัสดุอุปกรณ์การสอน คัดเลือกอุปกรณ์การสอนที่มีประสิทธิภาพ
6. จัดอบรมครูประจำการ ส่งเสริมให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการ
7. จัดประชุมนิเทศก์สมาชิกใหม่ ให้รู้เข้าใจในสิ่งที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน
8. จัดบริการสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้ครูได้สอนอย่างเต็มที่
9. สร้างความสัมพันธ์กับชุมชนในทางที่เกี่ยวข้องกับการสอน
10. การประเมินผลการสอน เพื่อช่วยในการปรับปรุงการเรียนการสอน

ไวส์ และโลเวลล์ (Wiles and Lovell. 1975 : 169)

กล่าวถึงบทบาทและหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ไว้ ดังนี้

1. ให้ความช่วยเหลือทางเทคนิคและเทคโนโลยีและจิตวิทยา
2. ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร
3. พัฒนาวิชาชีพของครูรวมงาน
4. เลือก จัดหา และแจกจ่ายอุปกรณ์การสอนให้แก่ครู
5. ประเมินผลการเรียนการสอน
6. พัฒนาและประเมินจุดมุ่งหมายทางการศึกษา
7. ประสานงานโครงการศึกษา
- ✓ 8. วิจัย
9. เผยแพร่ผลงานวิจัย
10. พัฒนา สนับสนุน เผยแพร่ และนำโครงการใหม่ ๆ ไปใช้

3.2 เอกสารในประเทศ

ศึกษานิเทศก์โดยทั่วไปมีหน้าที่รับผิดชอบด้านการปรับปรุงการเรียนการสอน กระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ 2520 : 24) ได้แยกงานออกเป็นลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. ตรวจสอบและคุณภาพการดำเนินงานด้านวิชาการ แนะนำหรือให้คำปรึกษาที่จะให้สถานศึกษาคำเนิการที่ถูกคองตามหลักสูตรและหลักวิชาการ ตลอดจนรายงานสภาพของการศึกษาให้ผู้รับผิดชอบได้ทราบ
2. คำเนิการในเรื่องเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร อันที่จะทำให้ครูสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและถูกคองตามเป้าหมายของหลักสูตร ซึ่งอาจจะทำได้โดยการศึกษา ค้นคว้า ทดลอง ประชุม อบรมสัมมนา ทำเอกสาร คู่มือครู วัสดุและนวัตกรรมต่าง ๆ รวมทั้งประเมินผลการศึกษา
3. ร่วมมือในการทำหลักสูตร เพื่อให้กระทรวงศึกษาธิการมีหลักสูตรที่ถูกต้อง

4. ช่วยเหลือและบริการด้านต่าง ๆ

ศึกษานิเทศก์ต้องมีบทบาทตามคาดหวังของบุคคลในสังคม ศึกษานิเทศก์มีไว้เพื่อช่วยแก้ปัญหาการศึกษา จึงควรมีปัญหาในตัวศึกษานิเทศก์เองให้น้อยที่สุด ศึกษานิเทศก์นั้นจะต้องมีทักษะและความสามารถทั้งในด้านการวิชาการและบริหาร ซึ่งจะยังประโยชน์ให้งานนิเทศก์ได้สำเร็จจริงได้ วินัย เกษมเศรษฐ์ (วินัย เกษมเศรษฐ์ 2521 : 107 - 113) ได้กล่าวไว้ว่า ในสังคมการศึกษา บทบาทของศึกษานิเทศก์อย่างน้อยจะต้องมีดังต่อไปนี้

1. บทบาทเป็นผู้นำของกลุ่มบุคคล (Group Leader)
2. บทบาทเป็นผู้สร้างขวัญและส่งเสริมให้มีความมั่งคั่งในอาชีพ (Morale Builder)
3. บทบาทเป็นผู้บริการในการปรึกษาหารือ (Consultative Service Render)
4. บทบาทเป็นผู้ประสานงาน (Co - ordinator)
5. บทบาทเป็นผู้พัฒนาและผู้ใช้หลักสูตรระดับท้องถิ่น (Local Curriculum Developer)
6. บทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) (ประถม แสงสว่าง (ประถม แสงสว่าง 2523 : 37) ได้กล่าวถึงขอบเขต หน้าที่ของศึกษานิเทศก์ว่า ศึกษานิเทศก์มีขอบเขตหน้าที่รับผิดชอบดังต่อไปนี้
 1. ช่วยเหลือโรงเรียนในด้านการจัดการและการบริหารการศึกษา
 2. เสนอแนะให้คำปรึกษาแก่กรมวิชาการ และการบริหารการศึกษา ตามแนวทางของศึกษานิเทศก์
 3. ทำหน้าที่เป็นสื่อสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายวิชาการกับฝ่ายบริหาร
 4. ช่วยเหลือในการจัดการอบรม
 - ✓ 5. ทำการวิจัยในเรื่องเกี่ยวกับงานของศึกษานิเทศก์

สำหรับหน้าที่ในงานการนิเทศการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ซึ่งศึกษานิเทศก์ประจำสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เป็นผู้รับผิดชอบนั้น มีรายละเอียดดังนี้

หน้าที่และความรับผิดชอบของศึกษานิเทศก์ประจำสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ

ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยศึกษานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2524 ได้กำหนดหน้าที่ในงานการนิเทศการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอไว้ดังต่อไปนี้

1. ร่วมวางแผนและดำเนินการนิเทศ แนะนำแก้ไข ปรับปรุง และติดตามผลการปฏิบัติงานของกลุ่มโรงเรียน โรงเรียน ให้บังเกิดผลตามมาตรฐานทางวิชาการ และงานโครงการสนับสนุน ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนเป็นพิเศษ ในเรื่องอนามัย โรงเรียน สุขศึกษาสายการศึกษา ลูกเสือ ยุวกาชาด เนตรนารี กีฬา จริยธรรม วัฒนธรรม และอื่น ๆ

2. เป็นวิทยากรการประชุม อบรม สัมมนาทางวิชาการ ตามความต้องการของกลุ่มโรงเรียน และโรงเรียน

3. ส่งเสริมให้โรงเรียนและกลุ่มโรงเรียนนิเทศการศึกษาได้

4. ส่งเสริมการทดลอง ค้นคว้า เกี่ยวกับการเรียนการสอน และการใช้

นวัตกรรมทางการศึกษา

5. รวบรวมข้อมูลและสถิติทางการศึกษาของสถานศึกษาในอำเภอหรือกิ่งอำเภอ ให้เป็นปัจจุบัน

6. วางแผนพัฒนาการศึกษาของอำเภอหรือกิ่งอำเภอ

7. ประสานงานวิชาการระหว่างโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน จังหวัด

8. ร่วมมือในงานวิจัยและส่งเสริมการนำการวิจัยไปใช้ในโรงเรียน

9. เสนอแนะการจัดตั้งงบประมาณ และการจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษาของอำเภอหรือกิ่งอำเภอ

10. ศึกษาเพื่อเสนอแนะการจัดตั้ง บริหาร รวม หรือเลิกโรงเรียน
ภายในอำเภอหรือกิ่งอำเภอ

11. ปฏิบัติงานเลขานุการคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ/
กิ่งอำเภอ

12. ปฏิบัติงานโครงการพิเศษ

13. ปฏิบัติงานวิชาการอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าการประถมศึกษา
อำเภอหรือกิ่งอำเภอ

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะของครู และผู้บริหารการศึกษาที่มีต่อศึกษานิเทศก์

4.1 งานวิจัยต่างประเทศ

การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ในต่างประเทศ มีนักการศึกษาหลายคน
สนใจศึกษา เช่น

ในปี ค.ศ. 1957 คอดส์ (Dodd's. 1957 : 113 - 119) ได้
วิจัยเรื่อง การนิเทศการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา รัฐอินเดียนนา ปรากฏว่า
ศึกษานิเทศก์จำนวนมากกว่าครึ่ง มีความเห็นว่า ไม่มีเงินพอที่จะจ้างศึกษานิเทศก์ไว้ประจำ
โรงเรียน ศึกษานิเทศก์เคยเป็นครูใหญ่ โรงเรียนขนาดเล็กมีจำนวนน้อยที่จะได้รับ
การนิเทศจากศึกษานิเทศก์ ส่วนใหญ่จะได้รับการนิเทศจากศึกษานิเทศก์ และผู้วิจัยยัง
พบว่า ศึกษานิเทศก์บางคนไม่เห็นคุณค่าของการนิเทศในโรงเรียนระดับประถมศึกษา

ต่อมา ในปี ค.ศ. 1973 เรย์ เคนนิส โมโล (Ray Dennis Molo. 1973 : 1544 A) ได้ศึกษาบทบาทของศึกษานิเทศก์โรงเรียนประถมศึกษา ตามความ
คิดเห็นของครูและศึกษานิเทศก์ โดยมีจุดประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการนิเทศการศึกษา
และพฤติกรรมใดเป็นพฤติกรรมที่จำเป็นสำหรับศึกษานิเทศก์ จากผลการวิจัยพบว่า ครู
และศึกษานิเทศก์มีความเห็นพ้องต้องกัน ในบทบาทของศึกษานิเทศก์ สำหรับพฤติกรรมตาม
บทบาทที่คาดหวัง ได้แก่

1. ศึกษานิเทศก์ช่วยให้ครูเกิดความรู้สึกสบายใจและเป็นกันเองเมื่อพูดคุยกับครู
2. ศึกษานิเทศก์เป็นผู้มีอิทธิพลในศรัทธา และเข้าพบปะใกล้ชิด
3. ศึกษานิเทศก์เป็นผู้พร้อมเสมอ สำหรับการเปลี่ยนแปลง
4. ศึกษานิเทศก์พยายามหาโอกาสรับฟังปัญหาจากคณะครู
5. ศึกษานิเทศก์สามารถให้คำปรึกษา ให้คำอธิบายในปัญหาทางวิชาการได้อย่างตรงประเด็น

ในปี ค.ศ. 1975 แดเนียล เจรัน (Daniel Jeran. 1975 : 694A) ได้ศึกษาถึงความหวังในบทบาทของศึกษานิเทศก์โรงเรียนประถมศึกษา โดยเน้นหนักในเรื่องการสอนเป็นคณะ และสอนเป็นรายบุคคล การวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อแสวงหาวิธีการนิเทศการศึกษาที่สามารถช่วยปรับปรุงการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาแบบยึดหยุ่นได้อย่างแท้จริง ประชากรที่ศึกษามีอยู่ 3 กลุ่ม ได้แก่ ครูโรงเรียนประถมศึกษา ครูใหญ่ และศึกษานิเทศก์ประจำสำนักงานของรัฐโคโรราโด จากผลการวิจัยพบว่า

1. ในจำนวนหน้าที่ทั้งหมดของศึกษานิเทศก์ การให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนแก่ครูเป็นหน้าที่ที่สำคัญที่สุด
2. ความคิดเห็นระหว่างกลุ่ม ครูใหญ่และศึกษานิเทศก์ มีความเห็นสอดคล้องกันมากกว่าครูใหญ่และครูสอน
3. ครูใหญ่มีความเห็นว่าศึกษานิเทศก์ควรจักให้มีการประชุม สัมมนาครูเป็นประจำ
4. ครูสอนมีความเห็นว่าหน้าที่สำคัญประการหนึ่งของศึกษานิเทศก์ คือการช่วยสร้างบรรยากาศในโรงเรียน ให้ครูรู้จักแสดงความคิดเห็น
5. ครูใหญ่และศึกษานิเทศก์ ให้ความสำคัญในบทบาทของศึกษานิเทศก์ที่เกี่ยวกับการจัดกลุ่มครูสอน มากกว่าครูสอน

4.2 งานวิจัยในประเทศ

สำหรับการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ในประเทศไทย ได้มีผู้สนใจศึกษาไว้หลายคนด้วยกัน เช่น

ธีรเทพ ทองสถิตย์ (ธีรเทพ ทองสถิตย์ 2515 : 173 - 180) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของครูประถมศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ โดยใช้แบบสำรวจความคิดเห็นจากครูประถมศึกษา ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในภาคการศึกษา 7 จังหวัดละ 30 คน รวม 240 คน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. ศึกษานิเทศก์ควรมีอายุระหว่าง 30 - 50 ปี มีวุฒิทางการศึกษาอย่างน้อยปริญญาตรี มีประสบการณ์การสอนมาแล้วอย่างน้อย 5 ปี และนิเทศได้ไม่ต่ำกว่า 3 วิชา
2. ศึกษานิเทศก์ควรเยี่ยมโรงเรียนน้อยมาก ไม่สนองความต้องการของครู
3. สิ่งที่ครูคาดหวังให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติ ได้แก่ การแนะนำบ่อย ๆ พบปะสังสรรค์กับครู ไม่วางตนเคร่งขรึม
4. ผลการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์แก้ปัญหาได้เพียงเล็กน้อย และช่วยปรับปรุงคุณภาพในระดับกลาง
5. ผลการปฏิบัติงานด้านการแนะนำเพื่อปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ปรากฏว่า ครูต้องการมาก แต่ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติน้อย ด้านมนุษยสัมพันธ์ ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติได้ตามความต้องการของครู แต่การแสดงตนเป็นคนเกิน ก้าวภายในเรื่องของผู้อื่น ยังมีอยู่ซึ่งไม่ต้องการ ด้านการผลิตและการทำประมวลการสอน คู่มือครู ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติได้ตามความต้องการของครู แต่การผลิตเอกสารทางวิชาการ การแพร่ข่าวสาร การจัดศูนย์วิชาการ และบรรยายทางวิชาการมีน้อยไม่ตรงกับความต้องการของครู
6. ผู้วิจัยพบว่า หัสนคติทั่วไปของครูต่อการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ไม่ได้เป็นไปในทางที่ดี

สำนักงานภาคศึกษา 8 (สำนักงานภาคศึกษา 8 2525 : 74 - 84) ได้ศึกษาบทบาทของศึกษานิเทศก์ประจำภาคและจังหวัดในภาคศึกษา 8 ตามทัศนะของกลุ่มครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด และครูสังกัดกรมสามัญศึกษา ศึกษานิเทศก์และศึกษานิเทศก์ทุกคนในภาคศึกษา 8 โดยใช้แบบสอบถาม พบว่า ทั้งสองกลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ศึกษานิเทศก์สามารถช่วยเหลือโรงเรียนแก้ปัญหาทางการศึกษา และให้คำปรึกษาที่เป็นประโยชน์แก่ครูและผู้บริหาร ส่วนบทบาทของศึกษานิเทศก์ด้านการอบรมทางวิชาการและเป็นผู้มีความรู้ทางการศึกษา ปรากฏว่า กลุ่มศึกษานิเทศก์และศึกษานิเทศก์มีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์สามารถช่วยได้ แต่กลุ่มครูมีความเห็นว่ายังไม่แน่ใจนัก นอกจากนี้ยังมีสิ่งที่ศึกษานิเทศก์ควรปรับปรุง ได้แก่

1. การทำงานของศึกษานิเทศก์ ควรได้ทำงานร่วมกับฝ่ายบริหาร ในการทำงานเฉพาะจุด ควรมีครูใหญ่ร่วมวางแผนด้วยทุกครั้ง
2. ควรหาทางให้ศึกษานิเทศก์ได้ออกนิเทศพบปะกับครูให้มากกว่านี้
3. การนิเทศควรมีเครื่องมือประกอบ เช่น อุปกรณ์ เอกสาร แบบทดสอบ
4. ศึกษานิเทศก์นอกจากจะมีความรู้ดี ประสบการณ์มากแล้ว ควรจะใจเย็น ยอมรับความคิดเห็นของครู
5. ควรมีการประชุมสัมมนาของศึกษานิเทศก์ให้ครู เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน

ในปีเดียวกันนี้เอง วิจิต เข้มแข็ง (วิจิต เข้มแข็ง 2515 : 131 - 140) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาททางวิชาการของศึกษานิเทศก์ประจำจังหวัด โดยใช้แบบสำรวจความคิดเห็นจากศึกษานิเทศก์ จำนวน 208 คน กลุ่มครูหัวหน้าหมวดวิชา 185 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มมาทุกเขตการศึกษาของประเทศไทย ผลการวิจัยสรุปได้ว่า กลุ่มศึกษานิเทศก์มีความมั่นใจยิ่ง จะเห็นว่าตนเองเป็นผู้นำครู และอยู่ในฐานะเหนือกว่าครู มากกว่าจะเป็นผู้ร่วมงานกัน กลุ่มศึกษานิเทศก์และกลุ่มหัวหน้าหมวดวิชายังสับสนในเรื่องบทบาทหน้าที่ซึ่งกันและกัน อันยอมจะมีผลต่อการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ นอกจากนี้วิถีทางการศึกษาที่แตกต่างกันก่อให้เกิดความเห็น

ที่ขัดแย้งกันอย่างมาก โดยผู้ที่มีความรู้สูงมีความคิดเห็นที่ถูกต้องตรงตามทฤษฎีหรือหลักการมากกว่าผู้ที่มีความรู้ต่ำทางการศึกษาคำ

ในปี พ.ศ. 2524 สุจินต์ คันเจริญ (สุจินต์ คันเจริญ 2524 : 59 - 64) ได้ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะ บทบาทและงานของศึกษานิเทศก์ ตามทัศนะของครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 300 คน ซึ่งจำแนกตามขนาดและที่ตั้งของโรงเรียน วุฒิและประสบการณ์ของครู เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ศึกษานิเทศก์มีคุณลักษณะด้านต่าง ๆ การตรงต่อเวลา การช่วยเหลือปรับปรุงงานค่อนข้างมาก โดยเฉพาะด้านความรู้ความสามารถพุดให้ผู้อื่นเข้าใจ ความสามารถในการวิจัยและเทคนิคในการนิเทศมีน้อยกว่าด้านอื่น ส่วนบทบาทและงานนั้น ปรากฏว่า ศึกษานิเทศก์ยังต้องเร่งรัดปรับปรุงบทบาทและการปฏิบัติให้มากขึ้น โดยเฉพาะการให้เวลาช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ ของคณะครู การช่วยประสานงานด้านวิชาการกับครูใหญ่และการเยี่ยมโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ การให้บริการอุปกรณ์การสอนและให้เวลาครูปรึกษาส่วนตัว เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน ปรากฏว่า โรงเรียนขนาดเล็ก เห็นว่าศึกษานิเทศก์มีคุณลักษณะทุกด้านมากกว่าโรงเรียนขนาดอื่น ๆ โดยเฉพาะในด้านประสบการณ์การสอน การส่งเสริมการเป็นผู้นำให้แก่ครู เมื่อพิจารณาตามที่ตั้งของโรงเรียน ครูที่อยู่นอกเมืองเห็นว่า ศึกษานิเทศก์มีเทคนิคในการนิเทศมากกว่าครูที่อยู่ในเมือง ครูที่มีวุฒิค่าเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ให้เวลาในการช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ แก่คณะครู ช่วยให้ครูมีโอกาพัฒนาความสามารถของตน เผยแพร่เอกสารเกี่ยวกับการประเมินผลทางวิชาการ สร้างแบบทดสอบเพื่อบริการแก่ครู มากกว่าครูที่มีวุฒิต่ำกว่า ศึกษานิเทศก์มีความสามารถในการวิจัย ให้โอกาสครูพัฒนาความสามารถของตน ให้เวลาครูได้ปรึกษามากกว่าครูกลุ่มอื่น ๆ

ในปี พ.ศ. 2526 วิชาญ หนูพรหม (วิชาญ หนูพรหม 2526 : 60 - 85) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของศึกษานิเทศก์อำเภอ เขตการศึกษา 6 ตามทัศนะของครู ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าการประถมศึกษา ผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษา คณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ รวม 350 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

คือแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของศึกษานิเทศก์ในการปฏิบัติงานทุกด้าน อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง โดยปรากฏว่า บทบาทที่ปฏิบัติมากที่สุดคือ บทบาทที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานวิชาการด้านอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย รองลงมาคือ การประสานงานทางวิชาการ / ที่น้อยที่สุดคือ งานส่งเสริมการทดลองค้นคว้าร่วมมือในการวิจัย และยังพบว่า

1. หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ มีทัศนะตอบบทบาทของศึกษานิเทศก์อำเภอ อยู่ในเกณฑ์สูง รองลงมาคือ ครูปฏิบัติการ ผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ คณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ และผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
2. หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ มีทัศนะเกี่ยวกับบทบาทของศึกษานิเทศก์อำเภอ สูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ
3. ทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษา และผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษา ตอบบทบาทของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน
4. ทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ครูปฏิบัติการสอน คณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ เกี่ยวกับบทบาทของศึกษานิเทศก์อำเภอ เป็นส่วนรวมไม่แตกต่างกัน
5. หัวหน้าการประถมศึกษา มีทัศนะตอบบทบาทที่ศึกษานิเทศก์อำเภอปฏิบัติ แตกต่างจากครูปฏิบัติการสอน และบทบาทด้านงานสถิติ ค้นคว้า วิจัย และงานบริการประสานงานทางการศึกษา ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน
6. ทัศนะของกลุ่มตัวอย่างตอบบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์อำเภอ ปรากฏว่า ทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาแตกต่างจากทัศนะของครูปฏิบัติการในด้าน การวางแผนพัฒนาหลักสูตร และแตกต่างจากทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ด้านวางแผน พัฒนาหลักสูตรและการประสานงานทางการศึกษา ทัศนะของผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา การประสานงานทางการศึกษาแตกต่างจากผู้บริหารโรงเรียน

5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของบทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่ คาดหวังของผู้ทำกรณิเทศการศึกษา

บทบาทเป็นเรื่องของความคาดหวัง คาดว่าถ้าอยู่ในหน้าที่ตำแหน่งนี้แล้วจะต้อง
 เป็นบทบาทอะไรบ้าง นพพงษ์ บุญจิตรกุลย์ (นพพงษ์ บุญจิตรกุลย์ 2523 : 313)
 ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ในรูปของทฤษฎีสังคม เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ว่า "บทบาทหน้าที่
 หมายถึง ความมุ่งหวัง ที่บุคคลอื่นคาดว่าบุคคลในตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งควรจะทำ
 หรือแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมา ในสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง บทบาท
 หน้าที่ควบคู่กับตำแหน่งที่บุคคลดำรงอยู่เสมอ" ในเมื่อบทบาทเป็นสิ่งที่ควบคู่กับตำแหน่ง
 รวมกับความรับผิดชอบ บทบาทชนิดนี้เป็นบทบาทที่เกิดจากความมุ่งหวังของบุคคลอื่นที่คิดว่า
 ในฐานะที่ดำรงตำแหน่งชนิดนั้น จะต้องดำเนินบทบาทหน้าที่อย่างไร ส่วนที่ว่าเมื่อถึง
 เวลาปฏิบัติจริงจะทำได้เพียงใดนั้นเป็นอีกประเด็นหนึ่ง บทบาทของศึกษานิเทศก์จึงมอง
 ได้ใน 2 มิติ คือบทบาทที่คาดหวัง ซึ่งถือเป็นหลักในการปฏิบัติงาน กับบทบาทที่เป็นจริง
 เป็นบทบาทที่ได้ปฏิบัติจริง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ ซาร์บิน

ซาร์บิน (Sarbin. 1969 : 338) มีความเห็นว่า พฤติกรรมของผู้ดำรง
 ตำแหน่งนั้น มักอาศัยการคาดคะเนว่าผู้อื่นคาดหวังให้ตนปฏิบัติอย่างไร เป็นแนวทาง
 การสังเกตและการคาดคะเนว่าผู้อื่นอยากให้เราทำอย่างไรนั้น ไม่จำเป็นที่จะต้องตรงกับ
 ความต้องการที่แท้จริงของผู้อื่นเสมอไป ในกรณีที่การคาดคะเนไม่ตรงกัน ผู้ดำรงตำแหน่ง
 นั้นมักจะไม่สบายใจ เมื่อจะดำเนินงานอย่างใดลงไป ความไม่สบายใจเช่นนี้มีผลกระทบ
 กระเทือนต่อการปฏิบัติงานของคนด้วย

5.1 งานวิจัยต่างประเทศ

สไวเทอร์ (ภิญโญ สาธร 2512 : 13 อ้างอิงมาจาก Sweiter.
 1958) ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานด้านวิชาการของศึกษานิเทศกร
 โดยสำรวจความคิดเห็นของศึกษานิเทศกร สมาชิกสภาการศึกษา ครูใหญ่ และครูจาก
 โรงเรียนต่าง ๆ 17 เมือง เกี่ยวกับบทบาทที่ควรปฏิบัติของศึกษานิเทศกร ปรากฏว่า

กลุ่มศึกษานิเทศก์มีความเห็นตรงกันว่า บทบาทของคณาจารย์ปฏิบัติอย่างไร แต่กลุ่มอื่นมีความเห็นขัดแย้งกับศึกษานิเทศก์ สถานการณ์เช่นนี้เป็นอุปสรรคต่อการปรับปรุงการเรียนการสอน เพราะศึกษานิเทศก์ไม่ได้รับความร่วมมือจากกลุ่มส่วนใหญ่ เช่นเดียวกับงานวิจัยของ วิลลี่ (Willey, 1963 : 93 - 95) ซึ่งศึกษาถึงหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ภาคในรัฐแคลิฟอร์เนีย กลุ่มตัวอย่างได้แก่ คณาจารย์ภาค 55 คน คณาจารย์จังหวัด 147 คน และสมาชิกสภานิติบัญญัติของรัฐ 50 คน ปรากฏว่า ในหน้าที่ทั้ง 50 หน้าที่ กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม มีความเห็นแตกต่างกันถึง 49 หน้าที่ คิดตรงกันเพียงหน้าที่เดียวคือ ทุกคนเห็นว่าศึกษานิเทศก์ไม่ควรเข้าไปเกี่ยวข้องกับหรือควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของแต่ละโรงเรียนในภาค เพราะเป็นหน้าที่ของคณาจารย์จังหวัดอยู่แล้ว ความคิดเห็นที่แตกต่างกันทำให้ศึกษานิเทศก์ไม่ทราบชัดเจนไปว่าตนมีบทบาทหน้าที่และขอบเขตอำนาจเพียงใด ซึ่งมีผลให้การปฏิบัติงานสับสนได้เช่นเดียวกัน

ปี ค.ศ. 1970 คาร์ลตัน (Carlton, 1970 : 4406) ได้ศึกษาบทบาทที่เป็นอยู่จริงของศึกษานิเทศก์ และตามอุดมคติของครูประชาบาลและครูใหญ่ในโรงเรียนประถมศึกษา ในรัฐฟลอริดา พบว่า บทบาทที่เป็นจริงได้แก่ ช่วยเหลือพัฒนาโครงการสอน ช่วยเหลืองานด้านบริการ มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของโรงเรียน ให้ความร่วมมือในการประชุม อบรมครู และช่วยเหลือในการคัดเลือกแบบเรียน สำหรับบทบาทของศึกษานิเทศก์ในอุดมคตินั้นเกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่อไปนี้คือ การวางแผนและเตรียมการ เยี่ยมเยียนโรงเรียนเพื่อสังเกตการสอนของครู ช่วยเหลือครูในการจัดหา คัดเลือก การใช้อุปกรณ์การเรียนการสอน ร่วมกับครูในการจัดทำโครงการสอน

5.2 งานวิจัยในประเทศ

ศักดิ์สุบรรณ ดังกาพันธ์ (ศักดิ์สุบรรณ ดังกาพันธ์ 2512 : 32 - 34, 121 - 125) ได้ศึกษาบทบาทของศึกษานิเทศก์ในทัศนะของครูที่ได้รับการนิเทศ ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 193 คน จาก 4 โรงเรียน คือ โรงเรียนวัดรางบัว โรงเรียนวัดสุวรรณาราม โรงเรียนบางกะปิ และโรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจาก

แบบสอบถามปลายเปิด โดยศึกษาค้นพบทางที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์ พบว่า

1. การนิเทศโดยลี้เมื่อนิเทศมีอำนาจทางบริหาร
2. การที่ครูไม่ยอมรับการนิเทศจากศึกษานิเทศก์ เพราะครูมีความเห็นว่าการนิเทศของศึกษานิเทศก์ไม่เป็นไปตามที่ตนคาดหวัง
3. แบบการนิเทศที่ครูต้องการ ควรเป็นการนิเทศแบบประชาธิปไตย
4. หลักมนุษยสัมพันธ์และลักษณะผู้นำ มีผลอย่างมากต่อประสิทธิภาพของการนิเทศการศึกษา

5. เกี่ยวกับฐานะต่างกันต่าง ๆ ของศึกษานิเทศก์ พบว่า มีผลกระทบกระเทือนต่อประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษา กล่าวคือ ถ้ามีระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ ความสามารถและประสบการณ์ในการทำงาน และมีฐานะทางสังคมสูง ครูมีแนวโน้มที่จะเชื่อฟังและปฏิบัติตามมากกว่าศึกษานิเทศก์ที่มีฐานะดังกล่าวดำ

ปี พ.ศ. 2521 ชูชาติ ทรัพย์มาก (ชูชาติ ทรัพย์มาก 2521 : 98) ได้สำรวจความคิดเห็นในการบริหารงานด้านวิชาการของกลุ่มโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง กลุ่มตัวอย่างเป็นครูใหญ่ ประธานกลุ่ม และครูในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง จำนวน 320 คน โดยศึกษาค้นพบทางที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังในการปฏิบัติงานด้านวิชาการทางหลักสูตร การเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล การนิเทศและกิจกรรมทางวิชาการ จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของ 3 กลุ่ม มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า กลุ่มโรงเรียนได้ปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะด้านหลักสูตรและวัสดุประกอบการสอน การมีบทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังสอดคล้องกัน เป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงการทำงานของกลุ่มโรงเรียนว่ายังต้องปรับปรุงการบริหารงานด้านวิชาการอีกมาก

และในปี พ.ศ. 2524 พรทิพย์ ไวยโยคะ (พรทิพย์ ไวยโยคะ 2524 : 42 - 44) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของศึกษานิเทศก์กรุงเทพมหานครที่เป็นจริง และที่คาดหวัง โดยใช้กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครูและผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 140 คน และ

101 คน ตามลำดับ ที่สังกัดโรงเรียนของกรุงเทพมหานครระดับประถมศึกษา โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูประจำการ มีประสบการณ์ต่างกัน มีทัศนะตอบทบทวนที่คาดหวังด้านงานวิเคราะห์หลักสูตรต่างกัน ด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน
2. ครูประจำการ ที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีทัศนะตอบทบทวนที่คาดหวังด้านวิเคราะห์หลักสูตรต่างกัน ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน
3. ผู้บริหารโรงเรียน ที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีทัศนะตอบทบทวนที่เป็นจริงด้านการนิเทศแตกต่างกัน ทัศนะตอบทบทวนที่คาดหวังด้านพัฒนาการเรียนการสอนต่างกัน

4. ครูประจำการ และผู้บริหารโรงเรียน มีทัศนะตอบทบทวนที่เป็นจริง และตอบทบทวนที่คาดหวังแตกต่างกันเฉพาะด้านการนิเทศเท่านั้น ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ปี พ.ศ. 2526 อำนวย กลั๊บบแก้ว (อำนวย กลั๊บบแก้ว 2526 : 79 - 84) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของศึกษานิเทศก์ ตามทัศนะของประธานคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน และหัวหน้าการประถมศึกษา โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประธานคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน 109 คน หัวหน้าการประถมศึกษา 48 คน เป็นข้าราชการครูในเขตการศึกษา 4 โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการวิจัย พบว่า

1. ประธานคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน ที่มีวุฒิทางการศึกษา และประสบการณ์ต่างกัน มีทัศนะตอบทบทวนที่เป็นจริงไม่แตกต่างกัน แต่บทบาทที่คาดหวังด้านการวิจัยนำผลการวิจัยไปใช้ การประสานงานแตกต่างกัน ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน
2. หัวหน้าการประถมศึกษา ที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีทัศนะตอบทบทวนที่เป็นจริงด้านพัฒนาการเรียนการสอน การวางแผนต่างกัน ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน และมีทัศนะตอบทบทวนที่คาดหวังไม่แตกต่างกัน
3. หัวหน้าการประถมศึกษา ที่มีวุฒิต่างกัน มีทัศนะตอบทบทวนที่เป็นจริงด้านนิเทศการศึกษาต่างกัน ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน และมีทัศนะตอบทบทวนที่คาดหวังด้านการวิจัย ประสานงานทางการศึกษา แตกต่างกัน ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

4. ประธานคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน และหัวหน้าการประถมศึกษา มีทัศนะตอบทบาทที่เป็นจริงแตกต่างกันในด้านการนิเทศการศึกษา ส่วนบทบาทที่คาดหวัง แตกต่างกันในด้านการวิจัย นำผลการวิจัยไปใช้ ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

และในปี:2527 สมศักดิ์ ทาศิริ (สมศักดิ์ ทาศิริ 2527 : 98 - 108) ศึกษาบทบาทของศึกษานิเทศก์เช่นกัน โดยศึกษาทัศนะของครู ผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อบทบาทของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นครูปฏิบัติการสอน 350 คน และผู้บริหารโรงเรียน 200 คน ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรบุรี โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า

1. คะแนนเฉลี่ยรายด้านของบทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์ตามทัศนะของครู และผู้บริหารโรงเรียน ปรากฏดังนี้

1.1 ทัศนะของครูที่มีต่อบทบาทที่เป็นจริงของศึกษานิเทศก์ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.417 ส่วนทัศนะตอบทบาทที่คาดหวัง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.323

1.2 ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ที่มีต่อบทบาทศึกษานิเทศก์ที่เป็นจริง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.587 ส่วนบทบาทที่คาดหวัง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.408

2. ครูที่มีคุณวุฒิต่างกัน มีทัศนะตอบทบาทที่เป็นจริงของศึกษานิเทศก์แต่ละงาน แตกต่างกันในด้านงานร่วมมือกับโรงเรียนในการวางแผนและดำเนินการนิเทศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านงานส่งเสริมเกี่ยวกับการเรียนการสอนและการใช้นวัตกรรมทางการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

3. ครูที่มีคุณวุฒิต่างกัน มีทัศนะตอบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์แต่ละงาน แตกต่างกันในด้านงานส่งเสริมเกี่ยวกับการเรียนการสอนและการใช้นวัตกรรมทางการศึกษา งานร่วมมือในการวิจัยและนำผลไปใช้ในโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

4. ครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีทัศนะตอบทบทวนที่เป็นจริงของศึกษานิเทศก์แต่ละงานไม่แตกต่างกัน

5. ครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีทัศนะตอบทบทวนที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์แต่ละงานไม่แตกต่างกัน

6. ผู้บริหารโรงเรียนที่มีคุณวุฒิต่างกัน มีทัศนะตอบทบทวนที่เป็นจริงของศึกษานิเทศก์แต่ละงานแตกต่างกันในค่านางานร่วมมือกับโรงเรียนและกลุ่มโรงเรียนในการวางแผนและดำเนินการนิเทศ งานการเป็นวิทยากร งานส่งเสริมให้โรงเรียนหรือกลุ่มโรงเรียนนิตศการศึกษาค้ งานส่งเสริมเกี่ยวกับการเรียนการสอนและการใช้นวัตกรรมทางการศึกษา และงานร่วมมือในการวิจัยและนำผลไปใช้ในโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนค่านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

7. ผู้บริหารโรงเรียนที่มีคุณวุฒิต่างกัน มีทัศนะตอบทบทวนที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์แต่ละงานไม่แตกต่างกัน

8. ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีทัศนะตอบทบทวนที่เป็นจริงของศึกษานิเทศก์แต่ละงานแตกต่างกันในค่านางานร่วมมือกับโรงเรียนและกลุ่มโรงเรียนในการวางแผนและดำเนินการนิเทศ งานส่งเสริมเกี่ยวกับการเรียนการสอนและการใช้นวัตกรรมทางการศึกษา และงานเสนอแนะการจัดตั้งและจัดสรรงบประมาณอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนค่านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

9. ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีทัศนะตอบทบทวนที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์แต่ละงานแตกต่างกันในค่านางานร่วมมือกับโรงเรียนและกลุ่มโรงเรียนในการวางแผนและดำเนินการนิเทศ งานการเป็นวิทยากร งานส่งเสริมให้โรงเรียนหรือกลุ่มโรงเรียนนิตศการศึกษาค้ และงานเสนอแนะการจัดตั้งและจัดสรรงบประมาณอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนค่านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

10. ครูและผู้บริหารโรงเรียน มีทัศนะตอบทบทวนที่เป็นจริงของศึกษานิเทศก์แต่ละงานแตกต่างกันในค่านางานร่วมมือกับโรงเรียนและกลุ่มโรงเรียนในการวางแผนและดำเนินการนิเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนค่านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

หลวง ๑๐๒๕

11. ครูและผู้บริหารโรงเรียน มีทัศนะต่อบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์
แต่ละงานแตกต่างกันในด้านการเป็นวิทยากร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของครูวิชาการประจำกลุ่มโรงเรียน คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน และปัญหาการนิเทศการศึกษา

นอกจากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับทัศนะต่อการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์
ตามบทบาทหน้าที่ดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการนิเทศการศึกษา
บทบาทของครูที่ทำหน้าที่ในการนิเทศการศึกษา เพราะในการพัฒนาคุณภาพของ
โรงเรียนประถมศึกษา นอกจากการจัดให้มีศึกษานิเทศก์ประจำสำนักงานการประถม
ศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอเข้าไปช่วยเหลือให้คำแนะนำพัฒนาโรงเรียน โดยเฉพาะ
การเรียนการสอนแล้ว ยังมีครูวิชาการประจำกลุ่มโรงเรียน คณะกรรมการกลุ่ม
โรงเรียน เป็นผู้ที่มีส่วนในการพัฒนาคุณภาพของการเรียนการสอนได้มากเช่นกัน ตาม
ระเบียบคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ว่าด้วยครูวิชาการประจำกลุ่มโรงเรียน
กำหนดให้มีครูวิชาการประจำกลุ่มโรงเรียนกลุ่มหนึ่ง ๆ ประมาณ 5 - 6 คน ตามกลุ่ม
ประถมศึกษาต่าง ๆ โดยการคัดเลือกของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนจากครูผู้สอน และ
กำหนดให้มีหน้าที่ที่สำคัญ ๆ คือ จัดการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลให้เป็น
แบบอย่างแก่ครูภายในโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน ช่วยเหลือครูใหญ่ในด้านการวิชาการของ
โรงเรียน ช่วยให้คำแนะนำช่วยเหลือในการวางแผนงานทางวิชาการของกลุ่มโรงเรียน

ส่วนในด้านการกลุ่มโรงเรียน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
(วีระ ตันตระกูล 2524 : 54 - 55 อ้างอิงมาจาก สำนักงานคณะกรรมการการ
ประถมศึกษาแห่งชาติ 2523) ได้วางระเบียบว่าด้วยกลุ่มโรงเรียน โดยกำหนดขอบข่ายงาน
ของกลุ่มโรงเรียนให้มีการช่วยเหลือสนับสนุนกันทั้งในทางกำลังงาน และกำลังความคิด
เพื่อปรับปรุงส่งเสริมโรงเรียนในคานต่อไป

1. งานวิชาการ
2. งานอาคารสถานที่

3. งานบุคลากร
4. งานธุรการและการเงิน
5. งานกิจการนักเรียน
6. งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ในการบริหารงานของกลุ่มโรงเรียน ได้กำหนดให้คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน เป็นผู้บริหาร คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประกอบด้วย ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียนทุกโรงเรียนในกลุ่มและข้าราชการครู ที่เป็นครูผู้สอนอีกจำนวน หนึ่ง กรรมการกลุ่มโรงเรียนมีหน้าที่ดังนี้

1. วางแผนปรับปรุงโรงเรียนตามขอบข่ายของงานภายในกลุ่ม และปฏิบัติให้ สอดคล้องกับการจัดการศึกษาของอำเภอ จังหวัด และนโยบายของคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ
2. พิจารณาให้ความเห็นชอบในการพัฒนามูลสารภายในกลุ่ม
3. พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนงานหรือโครงการดำเนินการปรับปรุง โรงเรียนแต่ละโรงเรียนในกลุ่ม
4. จัดให้มีการประสานงานและร่วมมือระหว่างโรงเรียนภายในกลุ่มและชุมชน เพื่อดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ
5. เสนอแนะงบประมาณประจำปีของโรงเรียนภายในกลุ่ม
6. ติดตามการปฏิบัติงานและดูแลความประพฤติของข้าราชการครูในกลุ่ม
7. เสนอแนะการพิจารณาความดีความชอบของข้าราชการครูภายในกลุ่ม
8. วางแผนงาน สํารวจและดำเนินการตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา เพื่อให้เด็กเข้าเรียนอย่างทั่วถึง
9. ประเมินผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนภายในกลุ่ม
10. ปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอหรือคณะกรรมการ การประถมศึกษาจังหวัดมอบหมาย

สำหรับประธานคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง แล้วรายงานให้อำเภอรอบ
2. เยี่ยมและนิเทศการศึกษาโรงเรียนภายในกลุ่มอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
3. รวบรวมสถิติข้อมูล เสนออำเภอลำดับ
4. เป็นประธานในการพิจารณาความดีความชอบของข้าราชการครูในระดับกลุ่มโรงเรียน เพื่อเสนอขอคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ
5. เป็นประธานงานภายในกลุ่ม หรือกับหน่วยงานอื่น
6. ปฏิบัติงานอื่นเกี่ยวกับการศึกษาตามที่คณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ หรือกิ่งอำเภอมอบหมาย

จะเห็นได้ว่าบุคคลดังกล่าวมีบทบาทเกี่ยวข้องในการช่วยเหลืองานการนิเทศการศึกษาได้อย่างมากทีเดียว ในปี 2524 สุกสวาท พลานันท์กุลธร (สุกสวาท พลานันท์กุลธร 2524 : 62) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการนิเทศภายในกลุ่มโรงเรียน ประถมศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียน และครูโรงเรียนประถมศึกษา เกี่ยวกับแนวจัดการนิเทศการศึกษาภายในกลุ่มโรงเรียน และเพื่อเสนอแนะแนวปฏิบัติในการนิเทศภายในกลุ่มโรงเรียน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งที่เป็นครูผู้สอน และคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียน จำนวน 761 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ความเห็นของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนและครูในโรงเรียนประถมศึกษาสอดคล้องกันโดยเห็นด้วยกับแนวการจัดการนิเทศการศึกษาภายในกลุ่มโรงเรียน โดยเฉพาะในด้านการนิเทศการศึกษา และความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวการนิเทศการศึกษาภายในกลุ่มโรงเรียนทั้งโรงเรียนที่อยู่รอบนอกและอยู่ภายใน ให้มีการนิเทศการศึกษาในลักษณะเดียวกันได้

ส่วนในด้านที่เกี่ยวกับปัญหาของการนิเทศการศึกษา มีนักการศึกษาอีกหลายท่านได้ทำการศึกษา เช่น ในปี 2512 ระเบียน เพชรประสิทธิ์ (ระเบียน เพชรประสิทธิ์

2512 : 57) ได้ศึกษาถึงปัญหาการนิเทศที่เกิดขึ้นในจังหวัดพระนครและจังหวัด
ใกล้เคียง ผลการวิจัยพบปัญหาดังต่อไปนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับอุปกรณ์และเครื่องมือในการนิเทศ
2. ปัญหาเกี่ยวกับการเดินทางไปปฏิบัติงานหรือทำการนิเทศการศึกษา
3. จำนวนครูไม่เพียงพอกับนักเรียน และคุณภาพค่า
4. วิธีวัดผลของนักเรียนยังไม่รัดกุม
5. การช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหายังกระทำกันได้ไม่ทั่วถึง
6. วุฒิครูที่ทำการนิเทศในจังหวัดใกล้เคียงพระนครต่ำ
7. ความสนใจและทัศนคติของนักเรียนต่อการเรียนโดยทั่วไปยังไม่ดี
8. นักเรียนยังไม่รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
9. อุปกรณ์การศึกษาในโรงเรียนยังขาดแคลน
10. สวัสดิการของโรงเรียนน้อยไป
11. ผลการสอนในโรงเรียนไม่ได้มาตรฐาน
12. สภาพเศรษฐกิจของชุมชนก่อให้เกิดปัญหาทางการศึกษา
13. ประชาชนยังไม่เข้าใจในการศึกษาของท้องถิ่นนั้น ๆ
14. ผู้บริหารไม่สร้างบรรยากาศที่ดีต่อหน่วยงาน
15. ผู้บริหารชั้นเหนือกว่าไม่มีศิลปะในการครองใจคน

และในปี พ.ศ. 2521 โสภณ รอดทอง (โสภณ รอดทอง 2521 :

108 - 110) ได้ศึกษาปัญหาในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษา
ประจำจังหวัดทั่วประเทศ โดยสุ่มตัวอย่างมา 319 คน ปรากฏว่า ปัญหาที่ศึกษานิเทศก์
ประสบในการปฏิบัติงานที่นับว่ามากที่สุดคือ ขาดงบประมาณในการประมาณในการประชุมอบรม
สัมมนา ขาดแรงจูงใจ ขาดงบประมาณในการจัดทำคู่มือครู เอกสารทางวิชาการและ
อุปกรณ์การสอน ขาดงบประมาณในการดำเนินงานด้านพัฒนาหลักสูตร ไม่ได้งบประมาณ
อย่างเพียงพอในการออกนิเทศ ครูไม่ได้นำผลจากการประเมินงานด้านวิชาการไป
ปรับปรุงการทำงานของตน บางครั้งงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายให้ทำ ทำให้งานใน

โครงการของศึกษานิเทศก์เสียหาย และขาดแคลนเครื่องมือเครื่องใช้ในการดำเนินงาน
 ด้านการค้นคว้าทดลองวิจัย / งานที่ได้รับมอบหมายไม่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ
 ของศึกษานิเทศก์ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ไพฑูรย์ พูลพิพัฒน์ (ไพฑูรย์ พูลพิพัฒน์
 2522 : 215 - 217) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทของศึกษานิเทศก์ประจำจังหวัดในภาคเหนือ
 ในการวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ จากการวิจัยพบปัญหา
 ดังนี้ ไม่ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณอย่างเพียงพอ ไม่มีเวลาเพียงพอในการออก
 นิเทศ ขาดแคลนพาหนะในการออกนิเทศ อัตราค่าจ้างของศึกษานิเทศก์ไม่เพียงพอ
 การขาดวิทยากรที่มีความรู้และประสบการณ์อย่างเพียงพอให้การอบรมครู การขาดแคลน
 วัสดุและเครื่องมือเครื่องใช้ในการดำเนินงานนิเทศ การไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร
 เกี่ยวกับการประเมินผลการศึกษาจากโรงเรียนและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

จากงานวิจัยที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่า ความกีดกันเกี่ยวกับบทบาทของศึกษานิเทศก์
 จากครู ผู้บริหารโรงเรียน และบุคคลอื่น ๆ มีความแตกต่างกันบ้าง เหมือนกันบ้าง
 บางบทบาทครู ผู้บริหารมีความต้องการให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติมาก บางบทบาทมีความ
 กีดกันให้ปฏิบัติเพียงเล็กน้อย จึงน่าจะได้อะไรถึงทัศนะของครู ผู้บริหารโรงเรียน
 และหัวหน้าการประถมศึกษา ที่มีบทบาทของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษา
 อำเภอ/กิ่งอำเภอ เพื่อเป็นข้อมูลให้ทราบว่า บทบาทที่ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติอยู่และต้องการ
 ให้ปฏิบัติมากน้อยเพียงใด เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานต่อไป

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ทัศนะของครูประจำการ ผู้บริหารในโรงเรียน และหัวหน้าการประถมศึกษา
 ศึกษา มีบทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์แต่ละด้านต่างกัน
2. ครูประจำการ ที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีทัศนะบทบาทที่เป็นจริงของ
 ศึกษานิเทศก์แต่ละด้านต่างกัน
3. ครูประจำการ ที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีทัศนะบทบาทที่คาดหวังของ
 ศึกษานิเทศก์แต่ละด้านต่างกัน

4. ครูประจำการ ที่มีวุฒิต่างกัน มีทักษะ'ตอบ'หา'ที่'เป็น'จริง'ของ'ศึกษานิเทศก์'แต่ละ'สถาน'ทาง'กัน
5. ครูประจำการ ที่มีวุฒิ'ต่าง'กัน มีทักษะ'ตอบ'หา'ที่'คาด'หวัง'ของ'ศึกษานิเทศก์'แต่ละ'สถาน'ทาง'กัน
6. ผู้บริหาร'ใน'โรง'เรียน' ที่มี'ประ'ส'บ'การ'ณ์'ต่าง'กัน มีทักษะ'ตอบ'หา'ที่'เป็น'จริง'ของ'ศึกษานิเทศก์'แต่ละ'สถาน'ทาง'กัน
7. ผู้บริหาร'ใน'โรง'เรียน' ที่มี'ประ'ส'บ'การ'ณ์'ต่าง'กัน มีทักษะ'ตอบ'หา'ที่'คาด'หวัง'ของ'ศึกษานิเทศก์'แต่ละ'สถาน'ทาง'กัน
8. ผู้บริหาร'ใน'โรง'เรียน' ที่มี'วุฒิ'ต่าง'กัน มีทักษะ'ตอบ'หา'ที่'เป็น'จริง'ของ'ศึกษานิเทศก์'แต่ละ'สถาน'ทาง'กัน
9. ผู้บริหาร'ใน'โรง'เรียน' ที่มี'วุฒิ'ต่าง'กัน มีทักษะ'ตอบ'หา'ที่'คาด'หวัง'ของ'ศึกษานิเทศก์'แต่ละ'สถาน'ทาง'กัน
10. หัวหน้า'การ'ประ'ธ'น'ศึ'ก'ษา' ที่มี'ประ'ส'บ'การ'ณ์'ต่าง'กัน มีทักษะ'ตอบ'หา'ที่'เป็น'จริง'ของ'ศึกษานิเทศก์'แต่ละ'สถาน'ทาง'กัน
11. หัวหน้า'การ'ประ'ธ'น'ศึ'ก'ษา' ที่มี'ประ'ส'บ'การ'ณ์'ต่าง'กัน มีทักษะ'ตอบ'หา'ที่'คาด'หวัง'ของ'ศึกษานิเทศก์'แต่ละ'สถาน'ทาง'กัน
12. หัวหน้า'การ'ประ'ธ'น'ศึ'ก'ษา' ที่มี'วุฒิ'ต่าง'กัน มีทักษะ'ตอบ'หา'ที่'เป็น'จริง'ของ'ศึกษานิเทศก์'แต่ละ'สถาน'ทาง'กัน
13. หัวหน้า'การ'ประ'ธ'น'ศึ'ก'ษา' ที่มี'วุฒิ'ต่าง'กัน มีทักษะ'ตอบ'หา'ที่'คาด'หวัง'ของ'ศึกษานิเทศก์'แต่ละ'สถาน'ทาง'กัน
14. ครูประจำการ มีทักษะ'ตอบ'หา'ของ'ศึกษานิเทศก์'ที่'เป็น'จริง'แตก'ต่าง'จาก'บ'ท'หา'ที่'คาด'หวัง'
15. ผู้บริหาร'ใน'โรง'เรียน' มีทักษะ'ตอบ'หา'ของ'ศึกษานิเทศก์'ที่'เป็น'จริง'แตก'ต่าง'จาก'บ'ท'หา'ที่'คาด'หวัง'
16. หัวหน้า'การ'ประ'ธ'น'ศึ'ก'ษา' มีทักษะ'ตอบ'หา'ของ'ศึกษานิเทศก์'ที่'เป็น'จริง'แตก'ต่าง'จาก'บ'ท'หา'ที่'คาด'หวัง'

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นดังนี้

1. ประชากร
2. กลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นครูประจำการ ผู้บริหารในโรงเรียน และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 3 ปีการศึกษา 2526 จำนวน 27,983 คน แยกเป็นครูประจำการ 25,532 คน ผู้บริหารในโรงเรียน 2,389 คน หัวหน้าการประถมศึกษา 62 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นครูประจำการ ผู้บริหารในโรงเรียน และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 3 ปีการศึกษา 2526 ซึ่งได้มาโดยวิธีสุ่มแบบแบ่งพวก (Stratified Random Sampling) ในแต่ละกลุ่มประชากร ได้ครูประจำการจำนวน 340 คน ผู้บริหารในโรงเรียน 294 คน และหัวหน้าการประถมศึกษา 59 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษารายละเอียดจากเอกสาร งานวิจัยเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ที่รับผิดชอบของงานนิเทศการศึกษา
2. ศึกษาแบบสอบถามเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา การบริหารงานทางวิชาการ ในโรงเรียนประถมศึกษาของ บุรณัยก แสงศิริกุล (บุรณัยก แสงศิริกุล 2512 : ภาคผนวก) ชีรเทพ ทองสถิตย์ (ชีรเทพ ทองสถิตย์ 2515 : ภาคผนวก) สุจินต์ คันเจริญ (สุจินต์ คันเจริญ 2524 : ภาคผนวก) และ พรทิพย์ ไวยโยภา (พรทิพย์ ไวยโยภา 2524 : ภาคผนวก)
3. สร้างแบบสอบถามโดยเรียงลำดับความลักษณะงานของศึกษานิเทศก์ 7 ด้านคือ งานนิเทศการศึกษา งานวางแผน งานพัฒนาการเรียนการสอน งานพัฒนาหลักสูตร งานสถิติค้นคว้าวิจัย งานบริการประสานงานทางการศึกษา งานวัดผล ประเมินผล ทดสอบผล โดยจัดรูปแบบสอบถามเป็น 2 ตอนคือ
 - ตอนที่ 1 ถามเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 ถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ โดยแบ่งออกเป็นบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวัง ลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ช่อง ดังที่ได้แสดงไว้ในภาคผนวก
4. นำแบบสอบถามไปให้ประธานและกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ตรวจแก้ไขภาษา ส่วนวนให้ชัดเจนเหมาะสมยิ่งขึ้น
5. นำแบบสอบถามที่ได้ตรวจแก้ไขจากประธานและคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ไปให้อาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิทางงานนิเทศการศึกษาจากหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด จำนวน 3 คน เป็นผู้ตรวจแก้ไขเพื่อให้แบบสอบถามมีความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์

6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) ที่โรงเรียนวัดพระพรหม
วัดจันทน์ วัดพังสิงห์ และโรงเรียนวัดหัวอิฐ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
นครศรีธรรมราช จำนวนประชากร 100 คน

7. วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

7.1 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามแต่ละข้อ โดยใช้เทคนิค
25 เปอร์เซนต์ ของการเรทท์ (วิเชียร เกตุสิงห์ 2523 : 166 - 168) แล้วใช้
t - test ตรวจสอบความแตกต่างของน้ำหนักเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ไคคะแนนสูง
และต่ำ พบว่ามีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 3.42 - 10.93 ดังที่ได้แสดงไว้ในภาคผนวก
ซึ่งพอจะกล่าวได้ว่า แบบสอบถามที่สร้างขึ้นมีความเที่ยงตรง เชิงโครงสร้างภายในสูงพอที่
จะเชื่อถือได้

7.2 นำแบบสอบถามที่ไคคัดเลือกแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างอีก
100 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้ Alpha Coefficient
ของ ครอนบาค (Cronbach. 1970 : 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถาม
บทบาทที่เป็นจริง .984 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถามบทบาทที่คาดหวัง .987
ซึ่งนับว่าเป็นแบบสอบถามที่มีความเชื่อมั่นในระดับสูง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง โดยขอความร่วมมือ
จากศึกษานิเทศก์อำเภอ/กิ่งอำเภอ แจกและรวบรวมแบบสอบถาม ส่งแบบสอบถามไปยัง
กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 804 ฉบับ ได้รับกลับมา 709 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.18

2. นำแบบสอบถามที่ได้รับมาแล้วคัดเลือกเก็บไว้เฉพาะแบบสอบถามที่มีความ
สมบูรณ์ได้จำนวน 693 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 86.05

3. นำแบบสอบถามที่ได้คัดเลือกแล้วมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่วางไว้คือ
ตอบตรงมากที่สุดได้ 4 คะแนน มากได้ 3 คะแนน น้อยได้ 2 คะแนน และน้อยที่สุด
ได้ 1 คะแนน

4. นำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์โดยวิธีทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้

5. สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 6 คน คือ ครูประจำการ
จำนวน 3 คน ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 3 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนนเพื่อนำไปเป็น
ข้อมูลประกอบการอภิปรายผล ดังที่แสดงไว้ในภาคผนวก

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้อจากการวิจัยไปวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติต่าง ๆ ดังนี้

1. หาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) ของคะแนน คำนวณจากสูตร

(Ferguson. 1971 : 45)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

n แทน จำนวนครูประจำการ หรือผู้บริหารโรงเรียน หรือ
หัวหน้าการประถมศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง

2. หาค่าความแปรปรวนของคะแนน คำนวณจากสูตร (Ferguson.

1971 : 62)

$$s^2 = \frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}$$

เมื่อ	s^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนน
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	$\sum x^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	n	แทน	จำนวนครูประจำการ หรือผู้บริหารโรงเรียน หรือ หัวหน้าการศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง

3. หากอ่านาจำแนกเป็นรายชื่อของแบบสอบถาม ไซสุคร (วิเชียร เกตุสิงห์ 2523 : 167)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2 + S_L^2}{n}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนในแต่ละข้อของ กลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ
	$\bar{X}_H$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของคะแนนคำตอบในแต่ละข้อของกลุ่มสูง
	$\bar{X}_L$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของคะแนนคำตอบในแต่ละข้อของกลุ่มต่ำ
	S_H^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อของกลุ่มสูง
	S_L^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อของกลุ่มต่ำ
	n	แทน	จำนวนคน (25% ของทั้งหมด)

4. หากความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้ Alpha Coefficient ของ
ครอนบาค (Cronbach, 1970 : 161)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_x^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
	s_i^2	แทน ผลรวมของค่าความแปรปรวนของคะแนนของแบบสอบถามแต่ละข้อ
	s_x^2	แทน ความแปรปรวนของแบบสอบถาม
	n	แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม

5. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่มสองกลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน คำนวณโดยไคสแควร์ (ดูน สายยศ และอังคณา สายยศ 2524 : 97 - 98)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{s_1^2 \frac{1}{n_1} + s_2^2 \frac{1}{n_2}}}$$

$$df = \frac{(s_1^2/n_1 + s_2^2/n_2)^2}{\frac{(s_1^2/n_1)^2}{n_1 - 1} + \frac{(s_2^2/n_2)^2}{n_2 - 1}}$$

เมื่อ	$\bar{X}_1$	แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1
	$\bar{X}_2$	แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 2
	n_1	แทน จำนวนของคนในกลุ่มที่ 1
	n_2	แทน จำนวนของคนในกลุ่มที่ 2
	s_1^2	แทน ความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1
	s_2^2	แทน ความแปรปรวนของกลุ่มที่ 2

6. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างคะแนนที่คะแนนตอบทบาท
ที่เป็นจริง กับบทบาทที่คาดหวัง ในแต่ละกลุ่มตัวอย่าง คำนวณโดยใช้สูตร (ฐศรี วงศ์วัตะ
2524 : 97)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n - 1}}} \quad df = n - 1$$

เมื่อ D แทน ความแตกต่างระหว่างคะแนนแต่ละคู่
n แทน จำนวนคู่

การวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนน

S^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนน

t แทน อัตราส่วนวิกฤตที่ใช้พิจารณาการแจกแจง t -- distribution

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ได้วิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 16 ตอน ตามสมมติฐาน ดังนี้

1. เปรียบเทียบทักษะของครูประจำการ ผู้บริหารในโรงเรียน และ หัวหน้าการประถมศึกษา ที่มีทักษะตอบทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังของ ศึกษานิเทศก์แต่ละท่าน
2. เปรียบเทียบทักษะของครูประจำการ ที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีทักษะ ตอบทบาทที่เป็นจริงของศึกษานิเทศก์แต่ละท่าน
3. เปรียบเทียบทักษะของครูประจำการ ที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีทักษะ ตอบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์แต่ละท่าน
4. เปรียบเทียบทักษะของครูประจำการ ที่มีวุฒิต่างกัน มีทักษะตอบทบาท ที่เป็นจริงของศึกษานิเทศก์แต่ละท่าน
5. เปรียบเทียบทักษะของครูประจำการ ที่มีวุฒิต่างกัน มีทักษะตอบทบาท ที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์แต่ละท่าน
6. เปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารในโรงเรียน ที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีทักษะตอบทบาทที่เป็นจริงของศึกษานิเทศก์แต่ละท่าน

7. เปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารในโรงเรียน ที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีทักษะตอบหาที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์แต่ละท่าน
8. เปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารในโรงเรียน ที่มีวุฒิต่างกัน มีทักษะตอบหาที่เป็นจริงของศึกษานิเทศก์แต่ละท่าน
9. เปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารในโรงเรียน ที่มีวุฒิต่างกัน มีทักษะตอบหาที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์แต่ละท่าน
10. เปรียบเทียบทักษะของหัวหน้าการประถมศึกษา ที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีทักษะตอบหาที่เป็นจริงของศึกษานิเทศก์แต่ละท่าน
11. เปรียบเทียบทักษะของหัวหน้าการประถมศึกษา ที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีทักษะตอบหาที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์แต่ละท่าน
12. เปรียบเทียบทักษะของหัวหน้าการประถมศึกษา ที่มีวุฒิต่างกัน มีทักษะตอบหาที่เป็นจริงของศึกษานิเทศก์แต่ละท่าน
13. เปรียบเทียบทักษะของหัวหน้าการประถมศึกษา ที่มีวุฒิต่างกัน มีทักษะตอบหาที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์แต่ละท่าน
14. เปรียบเทียบทักษะของครูประจำการ ที่มีทักษะตอบหาที่เป็นจริงกับบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์
15. เปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารในโรงเรียน ที่มีทักษะตอบหาที่เป็นจริงกับบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์
16. เปรียบเทียบทักษะของหัวหน้าการประถมศึกษา ที่มีทักษะตอบหาที่เป็นจริง กับบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบทักษะของครูประจำการ ผู้บริหารในโรงเรียน และหัวหน้าการประถมศึกษา ที่มีทักษะตอบหาที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์ปรากฏผลดังนี้

ตาราง 1 การเปรียบเทียบทัศนคติของคณาจารย์และคณาจารย์ของศึกษานิเทศก์ ระหว่าง
ครูประจำการ กับผู้บริหารในโรงเรียน

บทบาทที่เป็นจริง	ครูประจำการ จำนวน 340 คน		ผู้บริหารในโรงเรียน จำนวน 294 คน		t
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
1. งานนิเทศการศึกษา	14.241	14.499	15.286	13.242	3.529**
2. งานวางแผน	10.990	19.316	11.680	11.394	1.232
3. งานพัฒนาการเรียนการสอน	13.185	13.812	14.245	8.421	4.047**
4. งานพัฒนาหลักสูตร	11.373	9.296	12.102	9.726	2.963**
5. งานสถิติ ค้นคว้า วิจัย	10.958	11.027	12.343	12.718	5.035**
6. งานบริการและประสานงาน ทางการศึกษา	12.476	11.683	13.799	16.529	4.395**
7. งานวัดผล ประเมินผล และติดตามผล	13.852	15.379	14.897	6.791	3.997**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 1 พบว่า ครูประจำการและผู้บริหารในโรงเรียน มีทัศนคติบทบาทที่เป็นจริงและค่านของศึกษานิเทศก์ แตกต่างกัน เฉพาะค่านงานนิเทศการศึกษา งานพัฒนาการเรียนการสอน งานพัฒนาหลักสูตร งานสถิติค้นคว้า วิจัย งานบริการและประสานงานทางการศึกษา งานวัดผล ประเมินผล ติดตามผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับค่านงานวางแผนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 2 การเปรียบเทียบทัศนคติของคณาจารย์และคณาจารย์ของศึกษานิเทศก์ ระหว่าง
ครูประจำการ กับผู้บริหารในโรงเรียน

บทบาทที่คาดหวัง	ครูประจำการ จำนวน 340 คน		ผู้บริหารในโรงเรียน จำนวน 294 คน		t
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
1. งานนิเทศการศึกษา	24.871	14.033	24.901	12.683	0.106
2. งานวางแผน	18.482	8.757	18.877	7.595	1.740
3. งานพัฒนาการเรียนการสอน	24.126	14.517	24.136	15.582	0.032
4. งานพัฒนาหลักสูตร	18.497	9.952	18.340	12.897	0.580
5. งานสถิติ ค้นคว้า วิจัย	18.003	12.192	18.119	9.388	0.445
6. งานบริการและประสานงาน ทางการศึกษา	21.758	12.755	21.901	7.939	0.679
7. งานวัดผล ประเมินผล และติดตามผล	21.571	10.882	21.914	12.016	1.275

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 พบว่า ครูประจำการ และผู้บริหารในโรงเรียน มีทัศนคติบทบาทที่
คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า
ครูประจำการ และผู้บริหารในโรงเรียน มีทัศนคติบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 3 การเปรียบเทียบทัศนคติของคณาจารย์ที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่าง
ครูประจำการ กับหัวหน้าการประถมศึกษา

บทบาทที่เป็นจริง	ครูประจำการ จำนวน 340 คน		หัวหน้าการประถมศึกษา จำนวน 59 คน		t
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
1. งานนิเทศการศึกษา	14.241	14.499	15.847	11.338	3.314**
2. งานวางแผน	10.990	19.316	12.779	8.967	3.895**
3. งานพัฒนาการเรียนการสอน	13.185	13.812	14.728	12.028	3.124**
4. งานพัฒนาหลักสูตร	11.373	9.296	11.745	6.675	0.513
5. งานสถิติ คนควา วิจัย	10.958	11.027	10.677	6.704	0.734
6. งานบริการและประสานงาน ทางการศึกษา	12.476	11.683	15.576	7.489	7.718**
7. งานวัดผล ประเมินผล และติดตามผล	13.852	15.379	14.813	8.292	1.228

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า ครูประจำการ และหัวหน้าการประถมศึกษา มีทัศนคติของคณาจารย์ที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ แตกต่างกัน โดยเฉพาะด้านงานนิเทศการศึกษา งานวางแผน งานพัฒนาการเรียนการสอน และงานบริการและประสานงานทางการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับด้านงานพัฒนาหลักสูตร งานสถิติ คนควา วิจัย งานวัดผล ประเมินผล และติดตามผล แตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 4 การเปรียบเทียบทัศนคติของคณาจารย์ที่คาดหวังและคณาจารย์ของศึกษานิเทศก์ ระหว่าง
ครูประจำการ กับหัวหน้าการประถมศึกษา

บทบาทที่คาดหวัง	ครูประจำการ จำนวน 340 คน		หัวหน้าการประถมศึกษา จำนวน 59 คน		t
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
1. งานนิเทศการศึกษา	24.871	14.033	25.423	5.386	1.519
2. งานวางแผน	18.482	8.757	19.135	9.774	1.492
3. งานพัฒนาการเรียนการสอน	24.126	14.517	23.355	10.198	1.658
4. งานพัฒนาหลักสูตร	18.497	9.952	19.457	4.907	2.882 ^{**}
5. งานสถิติ คนควา วิจัย	18.002	12.191	18.237	5.615	0.393
6. งานบริการและประสานงาน ทางการศึกษา	21.758	12.755	22.423	3.834	2.028
7. งานวัดผล ประเมินผล และติดตามผล	21.570	10.882	22.000	5.437	1.221

^{**} มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 พบว่า ครูประจำการ และหัวหน้าการประถมศึกษา มีทัศนคติของคณาจารย์ที่คาดหวังและคณาจารย์ของศึกษานิเทศก์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับคณาจารย์อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 5 การเปรียบเทียบทัศนคติของคณาจารย์ที่ปฏิบัติงานจริงและคณาจารย์ที่เกษียณอายุราชการ
ผู้บริหารในโรงเรียน กับหัวหน้าการประถมศึกษา

บทบาทที่เป็นจริง	ผู้บริหารในโรงเรียน จำนวน 294 คน		หัวหน้าการประถมศึกษา จำนวน 59 คน		t
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
1. งานนิเทศการศึกษา	15.285	13.242	15.847	11.338	1.152
2. งานวางแผน	11.680	11.394	12.779	8.967	1.495
3. งานพัฒนาการเรียนการสอน	14.244	8.421	14.728	12.028	1.003
4. งานพัฒนาหลักสูตร	12.102	9.726	11.745	6.675	0.931
5. งานสถิติ ค้นคว้า วิจัย	12.343	12.718	10.677	6.704	4.173**
6. งานบริการและประสานงาน ทางการศึกษา	13.999	16.529	15.576	7.489	3.685**
7. งานวัดผล ประเมินผล และติดตามผล	14.897	6.791	14.813	8.292	0.208

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 พบว่า ผู้บริหารในโรงเรียน และหัวหน้าการประถมศึกษา มีทัศนคติ
บทบาทที่เป็นจริงและคณาจารย์ที่เกษียณอายุราชการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
โดยเฉพาะงานสถิติ ค้นคว้า วิจัย และงานบริการและประสานงานทางการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับ
ด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 6 การเปรียบเทียบทัศนคติของคณาจารย์และคณาจารย์ของศึกษานิเทศก์ ระหว่างผู้บริหารในโรงเรียน กับหัวหน้าการประถมศึกษา

บทบาทที่คาดหวัง	ผู้บริหารในโรงเรียน จำนวน 294 คน		หัวหน้าการประถมศึกษา จำนวน 59 คน		t
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
1. งานนิเทศการศึกษา	24.901	12.683	25.423	5.386	1.424
2. งานวางแผน	18.877	7.595	19.135	9.774	0.589
3. งานพัฒนาการเรียนการสอน	24.136	15.582	23.355	10.198	1.641
4. งานพัฒนาหลักสูตร	18.340	12.897	19.457	4.907	3.135 ^{**}
5. งานสถิติ ค้นคว้า วิจัย	18.119	9.388	18.237	5.615	0.209
6. งานบริการและประสานงาน ทางการศึกษา	21.901	7.939	22.423	3.834	1.722
7. งานวัดผล ประเมินผล และติดตามผล	21.914	12.016	22.00	5.413	0.234

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 6 พบว่า ผู้บริหารในโรงเรียน และหัวหน้าการประถมศึกษา มีทัศนคติ
บทบาทที่คาดหวังและค่านิยมของศึกษานิเทศก์ แตกต่างกัน โดยเฉพาะค่านิยมพัฒนาหลักสูตร
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับค่านิยมอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2. เปรียบเทียบทักษะของครูประจำการ ที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีทักษะตอบท.ที่ เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ปรากฏผลดังตาราง

ตาราง 7 การเปรียบเทียบทักษะตอบท.ที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่าง ครูประจำการที่มีประสบการณ์ 3 – 5 ปี กับประสบการณ์มากกว่า 5 ปี

บทบาทที่เป็นจริง	ประสบการณ์ 3-5 ปี จำนวน 84 คน		ประสบการณ์มากกว่า 5 ปี จำนวน 207 คน		t
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
1. งานนิเทศการศึกษา	14.345	14.831	14.188	14.941	0.305
2. งานวางแผน	10.904	11.292	10.864	10.986	0.092
3. งานพัฒนาการเรียนการสอน	12.940	13.175	13.803	12.702	0.484
4. งานพัฒนาหลักสูตร	11.190	10.397	11.357	11.051	0.397
5. งานสถิติ คนควา วิจัย	10.809	10.625	11.067	13.374	0.574
6. งานบริการและประสานงาน ทางการศึกษา	12.702	9.314	12.405	11.572	0.727
7. งานวัดผล ประเมินผล และติดตามผล	13.881	14.660	13.966	14.294	0.174

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 พบว่า ครูประจำการที่มีประสบการณ์ 3 – 5 ปี กับประสบการณ์ มากกว่า 5 ปี มีทักษะตอบท.ที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์แตกต่างกันอย่างไม่มี นัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ครูประจำการที่มีประสบการณ์ 3 – 5 ปี และ 5 ปีขึ้นไป มีทักษะ ตอบท.ที่คาดหวังแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 8 การเปรียบเทียบทัศนคติของคณาจารย์ที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่าง
ครูประจำการ ที่มีประสบการณ์ 3 – 5 ปี กับประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี

บทบาทที่เป็นจริง	ประสบการณ์ 3-5 ปี จำนวน 84 คน		ประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี จำนวน 49 คน		t
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
1. งานนิเทศการศึกษา	14.345	14.831	14.612	12.617	0.410
2. งานวางแผน	10.904	11.292	11.714	7.833	1.500
3. งานพัฒนาการเรียนการสอน	12.940	13.803	13.775	12.843	1.271
4. งานพัฒนาหลักสูตร	11.190	10.397	11.673	9.224	0.865
5. งานสถิติ ค้นคว้า วิจัย	10.809	10.625	10.612	7.120	0.382
6. งานบริการและประสานงาน ทางการศึกษา	12.702	9.314	12.367	14.820	0.984
7. งานวัดผล ประเมินผล และติดตามผล	13.681	14.660	13.734	16.198	0.205

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 พบว่า ครูประจำการที่มีประสบการณ์ 3 – 5 ปี และประสบการณ์
ต่ำกว่า 3 ปี มีทัศนคติของคณาจารย์ที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ แตกต่างกันอย่างไม่มี
นัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ครูประจำการที่มีประสบการณ์ 3 – 5 ปี และประสบการณ์
ต่ำกว่า 3 ปี มีทัศนคติของคณาจารย์ที่เป็นจริงแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 9 การเปรียบเทียบทัศนคติของคณาจารย์ที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่าง
ครูประจำการที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี กับประสบการณ์มากกว่า 5 ปี

บทบาทที่เป็นจริง	ประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี จำนวน 49 คน		ประสบการณ์มากกว่า 5 ปี จำนวน 207 คน		t
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
1. งานนิเทศการศึกษา	14.612	12.617	14.188	14.941	0.732
2. งานวางแผน	11.714	7.833	10.864	10.986	1.842
3. งานพัฒนาการเรียนการสอน	13.775	12.843	13.173	12.702	1.056
4. งานพัฒนาหลักสูตร	11.673	9.224	11.357	11.051	0.643
5. งานสถิติ ค้นคว้า วิจัย	10.612	7.120	11.067	13.374	0.982
6. งานบริการและประสานงาน ทางการศึกษา	12.367	14.820	12.405	11.572	0.063
7. งานวัดผล ประเมินผล และติดตามผล	13.734	16.198	13.966	14.294	0.368

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 พบว่า ครูประจำการที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี และประสบการณ์
มากกว่า 5 ปี มีทัศนคติบทบาทที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ แตกต่างกันอย่างไม่มี
นัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ครูประจำการที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี และประสบการณ์
มากกว่า 5 ปี มีทัศนคติบทบาทที่เป็นจริงแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

3. เปรียบเทียบทักษะของครูประจำการ ที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีทักษะตอบทบทวนที่คาดหวังและคำถามของศึกษานิเทศก์ ปรากฏดังตาราง

ตาราง 10 การเปรียบเทียบทักษะตอบทบทวนที่คาดหวังและคำถามของศึกษานิเทศก์ ระหว่างครูประจำการที่มีประสบการณ์ 3 - 5 ปี กับประสบการณ์มากกว่า 5 ปี

บทบาทที่คาดหวัง	ประสบการณ์ 3-5 ปี จำนวน 84 คน		ประสบการณ์มากกว่า 5 ปี จำนวน 207 คน		t
	$\bar{X}$	s^2	$\bar{X}$	s^2	
1. งานนิเทศการศึกษา	25.345	15.289	24.526	20.381	1.550
2. งานวางแผน	18.631	15.175	18.246	11.845	0.788
3. งานพัฒนาการเรียนการสอน	24.702	11.247	23.787	16.800	1.985
4. งานพัฒนาหลักสูตร	18.655	16.867	18.468	7.289	0.385
5. งานสถิติ ค้นคว้า วิจัย	18.023	10.674	17.985	5.509	0.096
6. งานบริการและประสานงาน ทางการศึกษา	22.273	9.574	21.647	12.467	1.510
7. งานวิจัย ประเมินผล และติดตามผล	22.047	10.046	21.338	11.244	1.684

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 พบว่า ครูประจำการที่มีประสบการณ์ 3 - 5 ปี และประสบการณ์ 5 ปีขึ้นไป มีทักษะตอบทบทวนที่คาดหวังและคำถามของศึกษานิเทศก์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ครูประจำการที่มีประสบการณ์ 3 - 5 ปี และประสบการณ์ 5 ปีขึ้นไป มีทักษะตอบทบทวนที่คาดหวังและคำถามไม่แตกต่างกัน

ตาราง 11 การเปรียบเทียบทัศนคติของคณาจารย์ที่คาดหวังและคณาจารย์ของศึกษานิเทศก์ ระหว่าง
ครูประจำการที่มีประสบการณ์ 3 - 5 ปี กับประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี

บทบาทที่คาดหวัง	ประสบการณ์ 3-5 ปี จำนวน 84 คน		ประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี จำนวน 49 คน		t
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
1. งานนิเทศการศึกษา	25.345	15.289	25.244	5.355	0.185
2. งานวางแผน	18.631	15.175	19.081	3.826	0.885
3. งานพัฒนาการเรียนการสอน	24.702	11.247	24.571	9.664	0.406
4. งานพัฒนาหลักสูตร	18.655	16.867	18.448	4.544	0.382
5. งานสถิติ ค้นคว้า วิจัย	18.023	10.674	18.571	8.127	1.012
6. งานบริการและประสานงาน ทางการศึกษา	22.273	9.574	21.530	11.420	1.326
7. งานวิจัย ประเมินผล และติดตามผล	21.510	10.046	22.047	8.519	0.978

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 พบว่า ครูประจำการที่มีประสบการณ์ 3 - 5 ปี และประสบการณ์
ต่ำกว่า 3 ปี มีทัศนคติของคณาจารย์ที่คาดหวังและคณาจารย์ของศึกษานิเทศก์ แตกต่างกันอย่างไม่มี
นัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ครูประจำการที่มีประสบการณ์ 3 - 5 ปี และประสบการณ์
ต่ำกว่า 3 ปี มีทัศนคติของคณาจารย์ที่คาดหวังและคณาจารย์ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 12 การเปรียบเทียบทัศนคติของคณาจารย์ที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่าง
ครูประจำการที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี กับประสบการณ์มากกว่า 5 ปี

บทบาทที่คาดหวัง	ประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี จำนวน 49 คน		ประสบการณ์มากกว่า 5 ปี จำนวน 207 คน		t
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
1. งานนิเทศการศึกษา	25.244	5.355	24.526	20.381	1.580
2. งานวางแผน	19.081	3.826	18.246	11.845	1.275
3. งานพัฒนาการเรียนการสอน	24.571	9.664	23.787	16.808	1.499
4. งานพัฒนาหลักสูตร	18.448	4.544	18.468	7.289	0.056
5. งานสถิติ ค้นคว้า วิจัย	18.571	8.127	17.985	5.509	1.334
6. งานบริการและประสานงาน ทางการศึกษา	21.530	11.420	21.647	12.467	0.203
7. งานวิจัย ประเมินผล และติดตามผล	21.510	8.519	21.338	11.244	0.360

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 พบว่า ครูประจำการที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี และประสบการณ์
มากกว่า 5 ปี มีทัศนคติบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ แตกต่างกันอย่างไม่มี
นัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ครูประจำการที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี และประสบการณ์
มากกว่า 5 ปี มีทัศนคติบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

4. เปรียบเทียบทักษะของครูประจำการ ที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีทักษะต่อบทบาทที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ บรากลุ่มอภิศกการวาง

ตาราง 13 การเปรียบเทียบทักษะต่อบทบาทที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่างครูประจำการที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี กับปริญญาตรีขึ้นไป

บทบาทที่เป็นจริง	วุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 226 คน		วุฒิปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 114 คน		t
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
1. งานนิเทศการศึกษา	14.531	15.643	13.666	11.852	2.091
2. งานวางแผน	11.241	10.711	10.500	10.216	2.000
3. งานพัฒนาการเรียนการสอน	13.402	14.761	12.754	11.762	1.589
4. งานพัฒนาหลักสูตร	11.637	7.981	10.850	11.570	1.125
5. งานสถิติ คนควา วิจัย	11.172	11.401	10.552	9.736	1.682
6. งานบริการและประสานงาน ทางการศึกษา	12.681	11.538	12.070	11.826	1.552
7. งานวัดผล ประเมินผล และติดตามผล	14.115	14.840	13.333	16.179	1.712

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 13 พบว่า ครูประจำการที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีทักษะต่อบทบาทที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าครูประจำการที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีทักษะต่อบทบาทที่เป็นจริงแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

5. เปรียบเทียบทักษะของครูประจำการที่มีวุฒิทางการศึกษากัน มีทักษะตอบ
บทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ปรากฏผลดังตาราง

ตาราง 14 การเปรียบเทียบทักษะตอบบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่าง
ครูประจำการที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี กับปริญญาตรีขึ้นไป

บทบาทที่คาดหวัง	วุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 226 คน		วุฒิปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 114 คน		t
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
1. งานนิเทศการศึกษา	24.641	18.208	25.236	10.005	1.451
2. งานวางแผน	18.314	13.270	16.815	3.594	1.670
3. งานพัฒนาการเรียนการสอน	23.986	17.684	24.500	5.668	1.454
4. งานพัฒนาหลักสูตร	18.318	9.546	18.850	10.658	1.445
5. งานสถิติ ค้นคว้า วิจัย	17.831	13.010	18.342	10.103	1.336
6. งานบริการและประสานงาน ทางการศึกษา	21.672	14.123	21.929	10.100	0.662
7. งานวัดผล ประเมินผล และติดตามผล	21.402	9.886	21.903	12.795	1.269

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 14 พบว่า ครูประจำการที่มีวุฒิทางการศึกษากัน มีทักษะตอบบทบาท
ที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า
ครูประจำการที่มีวุฒิทางการศึกษากัน มีทักษะตอบบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

6. เปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีทักษะตอบทบาทที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ปรากฏผลดังนี้

ตาราง 15 การเปรียบเทียบทักษะตอบทบาทที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่างผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ 3 - 5 ปี กับประสบการณ์มากกว่า 5 ปี

บทบาทที่เป็นจริง	ประสบการณ์ 3-5 ปี จำนวน 63 คน		ประสบการณ์มากกว่า 5 ปี จำนวน 175 คน		t
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
1. งานนิเทศการศึกษา	15.825	16.436	14.940	13.113	1.527
2. งานวางแผน	12.063	10.673	11.405	11.650	1.353
3. งานพัฒนาการเรียนการสอน	14.047	19.368	14.160	8.704	0.189
4. งานพัฒนาหลักสูตร	12.174	10.952	11.748	9.470	0.883
5. งานสถิติ ค้นคว้า วิจัย	12.111	16.358	12.274	11.545	0.280
6. งานบริการและประสานงาน ทางการศึกษา	14.047	14.546	13.371	13.344	1.201
7. งานวัดผล ประเมินผล และติดตามผล	14.793	17.263	14.890	7.988	0.171

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 15 พบว่า ผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ 3 - 5 ปี และประสบการณ์มากกว่า 5 ปี มีทักษะตอบทบาทที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ 3 - 5 ปี และประสบการณ์มากกว่า 5 ปี มีทักษะตอบทบาทที่เป็นจริงแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 16 การเปรียบเทียบทัศนคติของคณาจารย์ที่ปฏิบัติงานจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ 3 - 5 ปี กับประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี

บทบาทที่เป็นจริง	ประสบการณ์ 3-5 ปี จำนวน 63 คน		ประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี จำนวน 56 คน		t
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
1. งานนิเทศการศึกษา	15.825	16.436	15.839	9.446	0.021
2. งานวางแผน	12.063	10.673	12.125	11.200	0.102
3. งานพัฒนาการเรียนการสอน	14.047	19.368	14.732	13.360	0.927
4. งานพัฒนาหลักสูตร	12.174	10.952	13.125	7.710	1.704
5. งานสถิติ ค้นคว้า วิจัย	12.111	16.358	12.820	6.327	1.163
6. งานบริการและประสานงาน ทางการศึกษา	14.047	14.546	14.857	9.470	0.648
7. งานวัดผล ประเมินผล และติดตามผล	14.793	17.263	15.035	9.598	0.362

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 16 พบว่า ผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ 3 - 5 ปี และประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี มีทัศนคติบทบาทที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ 3 - 5 ปี และประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี มีทัศนคติบทบาทที่เป็นจริงของศึกษานิเทศก์แต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 17 การเปรียบเทียบทัศนคติตอบหาที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่างผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี กับประสบการณ์มากกว่า 5 ปี

บทบาทที่เป็นจริง	ประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี จำนวน 56 คน		ประสบการณ์มากกว่า 5 ปี จำนวน 175 คน		t
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
1. งานนิเทศการศึกษา	15.839	9.446	14.914	13.113	1.874
2. งานวางแผน	12.125	11.200	11.405	11.650	1.199
3. งานพัฒนาการเรียนการสอน	14.732	13.360	14.160	8.704	1.065
4. งานพัฒนาหลักสูตร	13.125	7.710	12.748	9.470	2.144
5. งานสถิติ ค้นคว้า วิจัย	12.820	6.327	12.274	11.545	1.300
6. งานบริการและประสานงาน ทางการศึกษา	14.857	9.470	13.371	13.344	2.081
7. งานวิจัย ประเมินผล และติดตามผล	15.035	9.598	14.890	7.988	0.311

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 17 พบว่า ผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี กับประสบการณ์มากกว่า 5 ปี มีทัศนคติตอบหาที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี และประสบการณ์มากกว่า 5 ปี มีทัศนคติตอบหาที่คาดหวังแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

7. เปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีทักษะต่อบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ปรากฏผลดังนี้

ตาราง 18 การเปรียบเทียบทักษะต่อบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่างผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ 3 - 5 ปี กับประสบการณ์มากกว่า 5 ปี

บทบาทที่คาดหวัง	ประสบการณ์ 3-5 ปี จำนวน 63 คน		ประสบการณ์มากกว่า 5 ปี จำนวน 175 คน		t
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
1. งานนิเทศการศึกษา	24.603	9.210	24.851	15.098	0.523
2. งานวางแผน	18.698	7.633	18.920	11.939	0.509
3. งานพัฒนาการเรียนการสอน	23.730	12.296	24.314	16.881	1.082
4. งานพัฒนาหลักสูตร	18.900	11.890	18.165	15.386	1.397
5. งานสถิติ คนควา วิจัย	18.079	8.074	18.137	11.498	0.041
6. งานบริการและประสานงาน ทางการศึกษา	21.777	10.078	21.834	6.391	0.111
7. งานวัดผล ประเมินผล และติดตามผล	21.530	7.639	21.840	13.805	0.223

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 18 พบว่า ผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ 3 - 5 ปี และประสบการณ์มากกว่า 5 ปี มีทักษะต่อบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์แต่ละด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ 3 - 5 ปี และมากกว่า 5 ปี มีทักษะต่อบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 19 การเปรียบเทียบทัศนคติของคณาจารย์ที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่างผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ 3 - 5 ปี กับประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี

บทบาทที่คาดหวัง	ประสบการณ์ 3-5 ปี จำนวน 63 คน		ประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี จำนวน 56 คน		t
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
1. งานนิเทศการศึกษา	24.603	9.210	25.392	8.280	1.455
2. งานวางแผน	18.698	7.633	18.946	9.106	0.465
3. งานพัฒนาการเรียนการสอน	23.730	12.296	24.035	15.380	0.444
4. งานพัฒนาหลักสูตร	18.900	11.890	18.250	6.154	1.189
5. งานสถิติ ค้นคว้า วิจัย	18.079	8.074	18.107	4.500	0.061
6. งานบริการและประสานงาน ทางการศึกษา	21.777	10.076	22.250	10.554	0.885
7. งานวิจัย ประเมินผล และติดตามผล	21.530	7.639	22.571	11.122	1.838

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 19 พบว่า ผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ 3 - 5 ปี และประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี มีทัศนคติบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์แตกต่างกัน อย่างไรก็ตามไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ 3 - 5 ปี และประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี มีทัศนคติบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 20 การเปรียบเทียบทัศนคติของคณาจารย์แต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่างผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี กับประสบการณ์มากกว่า 5 ปี

บทบาทที่คาดหวัง	ประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี จำนวน 56 คน		ประสบการณ์มากกว่า 5 ปี จำนวน 175 คน		t
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
1. งานนิเทศการศึกษา	25.392	8.280	24.851	15.098	1.118
2. งานวางแผน	18.946	9.106	18.920	11.939	0.054
3. งานพัฒนาการเรียนการสอน	24.035	15.380	24.314	16.881	0.458
4. งานพัฒนาหลักสูตร	18.250	6.154	18.165	15.386	0.191
5. งานสถิติ ค้นคว้า วิจัย	18.107	4.500	18.137	11.498	0.078
6. งานบริการและประสานงาน ทางการศึกษา	22.250	10.554	21.834	6.391	0.885
7. งานวัดผล ประเมินผล และติดตามผล	22.571	11.122	21.840	13.805	1.385

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 20 พบว่า ผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี และประสบการณ์มากกว่า 5 ปี มีทัศนคติบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี และประสบการณ์มากกว่า 5 ปี มีทัศนคติบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

8. เปรียบเทียบทัศนคติของผู้บริหารในโรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นจริงและค่าของศึกษานิเทศก์ ปรากฏผลดังตาราง

ตาราง 21 การเปรียบเทียบทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นจริงและค่าของศึกษานิเทศก์ ระหว่างผู้บริหารในโรงเรียนที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี กับปริญญาตรีขึ้นไป

บทบาทที่เป็นจริง	วุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 159 คน		วุฒิปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 135 คน		t
	$\bar{x}$	s^2	$\bar{x}$	s^2	
1. งานนิเทศการศึกษา	16.000	9.689	14.444	15.221	3.457**
2. งานวางแผน	11.340	8.494	11.974	14.137	1.565
3. งานพัฒนาการเรียนการสอน	13.533	14.658	14.327	15.829	1.741
4. งานพัฒนาหลักสูตร	11.800	9.146	12.358	10.136	1.541
5. งานสถิติ ค้นคว้า วิจัย	12.029	11.058	12.610	11.897	1.465
6. งานบริการและประสานงาน ทางการศึกษา	13.000	19.462	12.610	11.897	0.833
7. งานวัดผล ประเมินผล และติดตามผล	14.629	14.629	15.125	15.125	1.100

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 21 พบว่า ผู้บริหารในโรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นจริงของศึกษานิเทศก์แตกต่างกัน เฉพาะค่างานนิเทศการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับค่าอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

9. เปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารในโรงเรียนที่มีวุฒิต่างกัน มีทักษะบทบาทที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ปรากฏผลดังตาราง

ตาราง 22 การเปรียบเทียบทักษะบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่างผู้บริหารในโรงเรียนที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี กับปริญญาตรีขึ้นไป

บทบาทที่คาดหวัง	วุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 159 คน		วุฒิปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 135 คน		t
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
1. งานนิเทศการศึกษา	25.000	10.537	24.817	10.587	0.480
2. งานวางแผน	19.059	7.802	18.723	7.416	1.040
3. งานพัฒนาการเรียนการสอน	24.414	12.171	23.899	13.760	1.225
4. งานพัฒนาหลักสูตร	18.214	17.660	18.446	8.913	0.536
5. งานสถิติ ค้นคว้า วิจัย	17.992	16.656	18.226	6.710	0.574
6. งานบริการและประสานงาน ทางการศึกษา	22.200	8.817	21.647	7.103	1.765
7. งานวัดผล ประเมินผล และติดตามผล	22.111	11.559	21.968	9.309	0.375

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 22 พบว่า ผู้บริหารในโรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีทักษะบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าผู้บริหารในโรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีทักษะบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

10. เปรียบเทียบทักษะของหัวหน้าการประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีทักษะ
 ทักษะที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ปรากฏดังตาราง

ตาราง 23 การเปรียบเทียบทักษะที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่าง
 หัวหน้าการประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ 3 - 5 ปี กับประสบการณ์มากกว่า 5 ปี

บทบาทที่เป็นจริง	ประสบการณ์ 3-5 ปี จำนวน 17 คน		ประสบการณ์มากกว่า 5 ปี จำนวน 28 คน		t
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
1. งานนิเทศการศึกษา	15.235	14.066	15.964	12.850	0.644
2. งานวางแผน	12.350	5.242	12.928	3.698	0.871
3. งานพัฒนาการเรียนการสอน	14.117	10.610	15.035	14.332	0.904
4. งานพัฒนาหลักสูตร	11.529	4.639	11.821	8.818	0.391
5. งานสถิติ ค้นคว้า วิจัย	10.058	6.308	10.857	8.412	0.976
6. งานบริการและประสานงาน ทางการศึกษา	16.058	5.438	15.071	8.883	1.229
7. งานวิจัย ประเมินผล และติดตามผล	15.352	3.742	14.357	11.571	1.244

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 23 พบว่า หัวหน้าการประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ 3 - 5 ปี และ
 ประสบการณ์มากกว่า 5 ปี มีทักษะบทบาทที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ แตกต่างกัน
 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า หัวหน้าการประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ 3 - 5 ปี
 และประสบการณ์มากกว่า 5 ปี มีทักษะบทบาทที่เป็นจริงแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 24 การเปรียบเทียบทัศนะตอบหาที่ที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่างหัวหน้าการประถมศึกษา ที่มีประสบการณ์ 3 - 5 ปี กับประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี

บทบาทที่เป็นจริง	ประสบการณ์ 3-5 ปี จำนวน 17 คน		ประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี จำนวน 14 คน		t
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
1. งานนิเทศการศึกษา	15.235	14.066	16.357	5.785	1.199
2. งานวางแผน	12.350	5.242	13.714	4.989	1.669
3. งานพัฒนาการเรียนการสอน	14.117	10.610	14.857	10.130	0.637
4. งานพัฒนาหลักสูตร	11.529	4.639	11.867	5.670	0.413
5. งานสถิติ คนควา วิจัย	10.058	6.308	11.214	5.719	1.314
6. งานบริการและประสานงาน ทางการศึกษา	16.058	5.438	16.000	7.230	0.054
7. งานวัดผล ประเมินผล และติดตามผล	15.352	3.742	14.857	7.516	0.575

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 24 พบว่า หัวหน้าการประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ 3 - 5 ปี และประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี มีทัศนะตอบหาที่ที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า หัวหน้าการประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ 3 - 5 ปี และประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี มีทัศนะตอบหาที่ที่เป็นจริงแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 25 การเปรียบเทียบทัศนคติของคณาจารย์ของศึกษานิเทศก์ ระหว่าง
หัวหน้าการประถมศึกษา ที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี กับประสบการณ์มากกว่า 5 ปี

บทบาทที่เป็นจริง	ประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี จำนวน 14 คน		ประสบการณ์มากกว่า 5 ปี จำนวน 28 คน		t
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
1. งานนิเทศการศึกษา	16.357	5.785	15.964	12.850	0.418
2. งานวางแผน	13.714	4.989	12.928	3.698	1.131
3. งานพัฒนาการเรียนการสอน	14.857	10.130	15.035	14.332	0.162
4. งานพัฒนาหลักสูตร	11.867	5.670	11.821	8.818	0.047
5. งานสถิติ คนควา วิจัย	11.214	5.719	10.857	8.412	0.428
6. งานบริการและประสานงาน ทางการศึกษา	16.000	7.230	15.071	8.883	1.019
7. งานวิจัย ประเมินผล และติดตามผล	14.857	7.516	14.357	11.571	0.503

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 25 พบว่า หัวหน้าการประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี และ
ประสบการณ์มากกว่า 5 ปี มีทัศนคติของคณาจารย์ของศึกษานิเทศก์ แตกต่างกัน
อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า หัวหน้าการประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี
และประสบการณ์มากกว่า 5 ปี มีทัศนคติของคณาจารย์ไม่แตกต่างกัน

11. เปรียบเทียบทักษะของหัวหน้าการประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีทักษะต่อบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ปรากฏดังตาราง

ตาราง 26 การเปรียบเทียบทักษะต่อบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่างหัวหน้าการประถมศึกษา ที่มีประสบการณ์ 3 - 5 ปี กับประสบการณ์มากกว่า 5 ปี

บทบาทที่คาดหวัง	ประสบการณ์ 3-5 ปี จำนวน 17 คน		ประสบการณ์มากกว่า 5 ปี จำนวน 28 คน		t
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
1. งานนิเทศการศึกษา	25.117	4.235	25.964	7.146	1.197
2. งานวางแผน	18.882	7.088	19.571	2.042	0.987
3. งานพัฒนาการเรียนการสอน	23.294	11.595	23.321	11.559	0.028
4. งานพัฒนาหลักสูตร	19.176	6.279	19.785	4.915	0.822
5. งานสถิติ ค้นคว้า วิจัย	18.176	2.279	18.250	5.638	0.138
6. งานบริการและประสานงาน ทางการศึกษา	21.882	1.735	22.964	4.332	1.134
7. งานวัดผล ประเมินผล และติดตามผล	21.647	6.367	22.250	5.972	0.796

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 26 พบว่า หัวหน้าการประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ 3 - 5 ปี และประสบการณ์มากกว่า 5 ปี มีทักษะต่อบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์แต่ละด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า หัวหน้าการประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ 3 - 5 ปี และประสบการณ์มากกว่า 5 ปี มีทักษะต่อบทบาทแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 27 การเปรียบเทียบทัศนคติของคณาจารย์ที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่างหัวหน้าการประถมศึกษา ที่มีประสบการณ์ 3 - 5 ปี กับประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี

บทบาทที่คาดหวัง	ประสบการณ์ 3-5 ปี จำนวน 17 คน		ประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี จำนวน 14 คน		t
	$\bar{X}$	s^2	$\bar{X}$	s^2	
1. งานนิเทศการศึกษา	25.117	4.235	24.714	8.483	0.432
2. งานวางแผน	18.882	7.088	18.571	5.032	0.352
3. งานพัฒนาการเรียนการสอน	23.294	11.595	23.500	7.192	0.192
4. งานพัฒนาหลักสูตร	19.176	6.279	19.142	3.516	0.038
5. งานสถิติ ค้นคว้า วิจัย	18.176	2.279	18.295	6.835	0.152
6. งานบริการและประสานงาน ทางการศึกษา	21.882	1.735	22.000	4.769	0.177
7. งานวิจัย ประเมินผล และติดตามผล	21.647	6.367	21.928	3.609	0.352

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 27 พบว่า หัวหน้าการประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ 3 - 5 ปี และประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี มีทัศนคติบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า หัวหน้าการประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ 3 - 5 ปี และประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี มีทัศนคติบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 28 การเปรียบเทียบทัศนคติของคณาจารย์ที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่าง
หัวหน้าการประถมศึกษา ที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี กับประสบการณ์มากกว่า 5 ปี

บทบาทที่คาดหวัง	ประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี จำนวน 14 คน		ประสบการณ์มากกว่า 5 ปี จำนวน 28 คน		t
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
1. งานนิเทศการศึกษา	24.714	8.433	25.964	7.146	1.348
2. งานวางแผน	18.571	5.032	19.571	2.042	1.524
3. งานพัฒนาการเรียนการสอน	23.500	7.192	23.321	11.559	0.187
4. งานพัฒนาหลักสูตร	19.142	3.516	19.785	4.915	0.972
5. งานสถิติ ค้นคว้า วิจัย	18.295	6.835	18.250	5.638	0.048
6. งานบริการและประสานงาน ทางการศึกษา	22.000	4.769	22.964	4.332	1.365
7. งานวัดผล ประเมินผล และติดตามผล	21.928	3.609	22.250	5.972	0.481

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 28 พบว่า หัวหน้าการประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี และ
ประสบการณ์มากกว่า 5 ปี มีทัศนคติบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์แตกต่างกันอย่าง
ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า หัวหน้าการประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี และ
ประสบการณ์มากกว่า 5 ปี มีทัศนคติบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

12. เปรียบเทียบทักษะของหัวหน้าการประถมศึกษา ที่มีวุฒิต่างกัน มีทักษะบทบาทที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ปรากฏผลดังตาราง

ตาราง 29 การเปรียบเทียบทักษะบทบาทที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่างหัวหน้าการประถมศึกษา ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี กับปริญญาตรีขึ้นไป

บทบาทที่เป็นจริง	วุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 15 คน		วุฒิปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 44 คน		t
	$\bar{x}$	s^2	$\bar{x}$	s^2	
1. งานนิเทศการศึกษา	15.133	10.552	16.091	11.619	0.977
2. งานวางแผน	12.066	5.780	13.022	9.976	1.224
3. งานพัฒนาการเรียนการสอน	14.600	10.828	14.772	12.691	0.169
4. งานพัฒนาหลักสูตร	10.730	4.495	12.090	7.061	2.008
5. งานสถิติ ค้นคว้า วิจัย	9.400	5.257	11.111	6.568	1.353
6. งานบริการและประสานงาน ทางการศึกษา	14.333	3.523	16.003	8.232	2.006
7. งานวัดผล ประเมินผล และติดตามผล	14.000	6.142	15.091	8.885	1.356

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 29 พบว่า หัวหน้าการประถมศึกษาที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีทักษะบทบาทที่เป็นจริงของศึกษานิเทศก์แต่ละด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าหัวหน้าการประถมศึกษาที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีทักษะบทบาทที่เป็นจริงแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

13. เปรียบเทียบทักษะของหัวหน้าการประถมศึกษาที่มีวุฒิต่างกัน มีทักษะขอบบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ปรากฏผลดังตาราง

ตาราง 30 การเปรียบเทียบทักษะขอบบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ระหว่างหัวหน้าการประถมศึกษาที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี กับปริญญาตรีขึ้นไป

บทบาทที่คาดหวัง	วุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 15 คน		วุฒิปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 44 คน		t
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
1. งานนิเทศการศึกษา	25.266	2.909	25.477	6.301	0.465
2. งานวางแผน	19.333	1.952	19.293	3.608	0.086
3. งานพัฒนาการเรียนการสอน	23.333	7.523	23.363	11.306	0.034
4. งานพัฒนาหลักสูตร	19.205	3.028	19.544	5.602	0.598
5. งานสถิติ คนควา วิจัย	18.066	8.209	18.295	4.887	0.283
6. งานบริการและประสานงาน ทางการศึกษา	22.133	2.600	22.524	4.301	0.753
7. งานวิกมล ประเมินผล และติดตามผล	20.800	5.600	22.409	4.816	1.316

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 30 พบว่า หัวหน้าการประถมศึกษาที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีทักษะขอบบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าหัวหน้าการประถมศึกษาที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีทักษะขอบบาทที่คาดหวังแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

14. เปรียบเทียบทักษะของครูประจำการ ที่มีทักษะคอมพิวเตอร์ที่เป็นจริง กับบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์ ปรากฏผลดังตาราง

ตาราง 31 การเปรียบเทียบทักษะของครูประจำการ ที่มีทักษะคอมพิวเตอร์ที่เป็นจริง กับบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์

บทบาท	$\bar{X}$	S^2	t
บทบาทที่เป็นจริง	87.085	187.054	31.782**
บทบาทที่คาดหวัง	147.341	89.847	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 31 พบว่า ครูประจำการ มีทักษะคอมพิวเตอร์ที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ ครูประจำการมีทักษะคอมพิวเตอร์ที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังแตกต่างกัน

ตาราง 32 การเปรียบเทียบทัศนะของครูประจำการที่มีทัศนะตอบบทบาทที่เป็นจริง กับบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์

บทบาทของศึกษานิเทศก์	บทบาทที่เป็นจริง		บทบาทที่คาดหวัง		t
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
1. งานนิเทศการศึกษา	14.241	14.499	24.870	14.033	37.916**
2. งานวางแผน	10.990	19.316	18.482	8.757	33.049**
3. งานพัฒนาการเรียนการสอน	13.185	13.812	24.126	14.517	39.078**
4. งานพัฒนาหลักสูตร	11.373	9.296	18.497	9.952	28.867**
5. งานสถิติ ค้นคว้า วิจัย	10.958	11.027	18.002	12.191	31.787**
6. งานบริการและประสานงาน ทางการศึกษา	12.476	11.683	21.7588	12.755	35.667**
7. งานวัดผล ประเมินผล และติดตามผล	13.852	15.379	21.570	10.882	29.358**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 32 พบว่า ครูประจำการมีทัศนะตอบบทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ ครูประจำการมีทัศนะตอบบทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ แตกต่างกัน

15. เปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารในโรงเรียน ที่มีทักษะคอมพิวเตอร์ที่เป็นจริง กับบทบาทที่คาดหวัง ของศึกษานิเทศก์ ปรากฏผลดังตาราง

ตาราง 33 การเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารในโรงเรียนที่มีทักษะคอมพิวเตอร์ที่เป็นจริง กับบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์

บทบาท	$\bar{X}$	S^2	t
บทบาทที่เป็นจริง	94.357	160.274	28.344**
บทบาทที่คาดหวัง	148.190	80.857	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 33 พบว่า ผู้บริหารในโรงเรียน มีทักษะคอมพิวเตอร์ที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ ผู้บริหารในโรงเรียนมีทักษะคอมพิวเตอร์ที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังแตกต่างกัน

ตาราง 34 การเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารในโรงเรียนที่มีทักษะที่คาดหวังที่เป็นจริง กับ
 บทบาทที่คาดหวัง แต่ละด้านของศึกษานิเทศก์

บทบาทของศึกษานิเทศก์	บทบาทที่เป็นจริง		บทบาทที่คาดหวัง		t
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
1. งานนิเทศการศึกษา	15.233	13.989	24.871	14.742	36.311**
2. งานวางแผน	11.640	11.818	18.482	9.008	35.271**
3. งานพัฒนาการเรียนการสอน	14.196	9.080	24.126	17.503	37.086**
4. งานพัฒนาหลักสูตร	11.373	10.190	18.497	13.993	33.849**
5. งานสถิติ ค้นคว้า วิจัย	12.301	13.187	18.057	10.469	25.153**
6. งานบริการและประสานงาน ทางการศึกษา	13.752	18.271	21.827	9.538	31.486**
7. งานวัดผล ประเมินผล และติดตามผล	14.847	7.519	21.841	13.603	27.092**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 34 พบว่า ผู้บริหารในโรงเรียนมีทักษะที่คาดหวังที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือผู้บริหารในโรงเรียนมีทักษะที่คาดหวังที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านแตกต่างกัน

16. เปรียบเทียบทักษะของหัวหน้าการประถมศึกษา ที่มีทักษะตอบทบทวนที่เป็นจริง กับบทบาทที่คาดหวัง ของศึกษานิเทศก์ ปรากฏผลดังตาราง

ตาราง 35 การเปรียบเทียบทักษะของหัวหน้าการประถมศึกษา ที่มีทักษะตอบทบทวนที่เป็นจริง กับบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์

บทบาท	$\bar{X}$	S^2	t
บทบาทที่เป็นจริง	96.169	262.591	31.357 ^{**}
บทบาทที่คาดหวัง	150.975	57.975	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 35 พบว่า หัวหน้าการประถมศึกษา มีทักษะตอบทบทวนที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ หัวหน้าการประถมศึกษาที่มีทักษะตอบทบทวนที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังแตกต่างกัน

ตาราง 36 การเปรียบเทียบทักษะของหัวหน้าการประถมศึกษาที่มีทักษะตอบบทบาทที่เป็นจริง กับบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้าน ของศึกษานิเทศก์

บทบาทของศึกษานิเทศก์	บทบาทที่เป็นจริง		บทบาทที่คาดหวัง		t
	$\bar{x}$	s^2	$\bar{x}$	s^2	
1. งานนิเทศการศึกษา	15.847	11.338	25.423	5.386	16.706**
2. งานวางแผน	12.770	8.967	19.135	9.774	14.244**
3. งานพัฒนาการเรียนการสอน	14.728	12.028	23.355	10.198	13.488**
4. งานพัฒนาหลักสูตร	11.745	6.675	19.457	4.757	16.582**
5. งานสถิติ คนควา วิจัย	10.677	6.704	18.237	5.615	17.045**
6. งานบริการและประสานงาน ทางการศึกษา	15.576	7.489	22.423	3.834	15.365**
7. งานวัดผล ประเมินผล และติดตามผล	14.813	8.292	22.000	5.437	16.302**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 36 พบว่า หัวหน้าการประถมศึกษา มีทักษะตอบบทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ หัวหน้าการประถมศึกษา มีทักษะตอบบทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านแตกต่างกัน

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบทักษะของครูประจำการ ผู้บริหารในโรงเรียน และหัวหน้าการประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 3 ปีการศึกษา 2526 ที่มีทักษะตอบทบทวนที่เป็นจริงและบททบทวนที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ในแต่ละด้าน
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะของครูประจำการที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีทักษะตอบทบทวนที่เป็นจริงและบททบทวนที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์ในแต่ละด้าน
3. เพื่อเปรียบเทียบทักษะของครูประจำการที่มีวุฒิต่างกัน มีทักษะตอบทบทวนที่เป็นจริงและบททบทวนที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์ในแต่ละด้าน
4. เพื่อเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหาร ในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีทักษะตอบทบทวนที่เป็นจริงและบททบทวนที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์ในแต่ละด้าน
5. เพื่อเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหาร ในโรงเรียนที่มีวุฒิต่างกัน มีทักษะตอบทบทวนที่เป็นจริงและบททบทวนที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์ในแต่ละด้าน
6. เพื่อเปรียบเทียบทักษะของหัวหน้าการประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีทักษะตอบทบทวนที่เป็นจริงและบททบทวนที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์ในแต่ละด้าน
7. เพื่อเปรียบเทียบทักษะของหัวหน้าการประถมศึกษาที่มีวุฒิต่างกัน มีทักษะตอบทบทวนที่เป็นจริงและบททบทวนที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์ในแต่ละด้าน
8. เพื่อเปรียบเทียบทักษะที่มีคำตอบที่เป็นจริงกับบททบทวนที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์ตามทักษะของครูประจำการ ผู้บริหารในโรงเรียน และหัวหน้าการประถมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ครูประจำการ ผู้บริหารในโรงเรียน และหัวหน้าการประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 3 ปีการศึกษา 2526 จำนวน 27,983 คน แยกเป็น ครูประจำการ 25,532 คน ผู้บริหารในโรงเรียน 2,389 คน หัวหน้าการประถมศึกษา 62 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นครูประจำการ ผู้บริหารในโรงเรียน และหัวหน้าการประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 3 ปีการศึกษา 2526 ได้แก่ ครูประจำการจำนวน 340 คน ผู้บริหารในโรงเรียน จำนวน 294 คน และหัวหน้าการประถมศึกษา จำนวน 59 คน โดยใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งพวก (Stratified Random Sampling) ในแต่ละกลุ่มประชากร

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามทัศนคติตอบทบาท แต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ โดยถามขอละ 2 ด้านคือ บทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวัง และในแบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว

ตอนที่ 2 ถามเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย ความแปรปรวน

2. ใช้ t - test Independent Sample เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับทัศนคติตอบทบาทที่เป็นจริง บทบาทที่คาดหวัง ระหว่างกลุ่มตัวอย่าง

2 กลุ่ม และใช้ t - test dependent Sample เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเดียวกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ทิศของครูประจำการ ผู้บริหารในโรงเรียน และหัวหน้าการประถมศึกษา มีทัศนะตอบหาที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์

1.1 ครูประจำการและผู้บริหารในโรงเรียนมีทัศนะตอบหาที่เป็นจริง แต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ แตกต่างกันในด้านงานนิเทศการศึกษา งานพัฒนาการเรียนการสอน งานพัฒนาหลักสูตร งานสถิติคุณควาวิจัย งานบริการประสานงานทางการศึกษา งานวัดผลประเมินผลติดตามผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนงานด้านการวางแผนไม่แตกต่างกัน โดยพบว่า ผู้บริหารในโรงเรียนมีทัศนะตอบหาที่เป็นจริงในค่าเฉลี่ยสูงกว่าทัศนะของครูประจำการ

1.2 ครูประจำการ และผู้บริหารในโรงเรียน มีทัศนะตอบหาที่คาดหวัง แต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ไม่แตกต่างกัน

1.3 ครูประจำการ และหัวหน้าการประถมศึกษา มีทัศนะตอบหาที่เป็นจริง แต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ แตกต่างกันอย่างเฉพาะด้านงานนิเทศการศึกษา งานวางแผน งานพัฒนาการเรียนการสอน และงานบริการประสานงานทางการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนงานพัฒนาหลักสูตร งานสถิติคุณควาวิจัย และงานวัดผลประเมินผลติดตามผลไม่แตกต่างกัน โดยพบว่า หัวหน้าการประถมศึกษา มีทัศนะตอบหาที่เป็นจริงด้านงานนิเทศการศึกษา งานวางแผน งานพัฒนาการเรียนการสอน และงานบริการประสานงานทางการศึกษา สูงกว่าทัศนะของครูประจำการ

1.4 ครูประจำการและหัวหน้าการประถมศึกษา มีทัศนะตอบหาที่คาดหวัง แต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ แตกต่างกันอย่างเฉพาะด้านงานพัฒนาหลักสูตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน โดยพบว่า หัวหน้าการประถมศึกษา มีทัศนะ
 คอบทบาทที่คาดหวังค่านางานพัฒนาหลักสูตรสูงกว่าทัศนะของครูประจำการ

1.5 ผู้บริหารในโรงเรียนและหัวหน้าการประถมศึกษา มีทัศนะคอบทบาทที่
 เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ แตกต่างกันเฉพาะค่านางานสถิติ คนควาวิจัย และงาน
 บริการประสานงานทางการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่น ๆ
 ไม่แตกต่างกัน โดยพบว่า ผู้บริหารในโรงเรียนมีทัศนะคอบทบาทที่เป็นจริงค่านางานสถิติ
 คนควา วิจัย สูงกว่าทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษา และหัวหน้าการประถมศึกษา มีทัศนะ
 คอบทบาทที่เป็นจริงค่านางานบริการประสานงานทางการศึกษาสูงกว่าทัศนะของผู้บริหารใน
 โรงเรียน

1.6 ผู้บริหารในโรงเรียน และหัวหน้าการประถมศึกษา มีทัศนะคอบทบาท
 ที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ แตกต่างกันเฉพาะค่านางานพัฒนาหลักสูตร อย่างมี
 นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน โดยพบว่า หัวหน้า
 การประถมศึกษา มีทัศนะคอบทบาทที่คาดหวังค่านางานพัฒนาหลักสูตรสูงกว่าทัศนะของ
 ผู้บริหารในโรงเรียน

2. ทัศนะของครูประจำการที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีทัศนะคอบทบาทที่เป็นจริงแต่ละ
 ด้านของศึกษานิเทศก์

2.1 ครูประจำการที่มีประสบการณ์ 3 - 5 ปี และประสบการณ์มากกว่า
 5 ปี มีทัศนะคอบทบาทที่เป็นจริง แต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ไม่แตกต่างกัน

2.2 ครูประจำการที่มีประสบการณ์ 3 - 5 ปี และประสบการณ์ต่ำกว่า
 3 ปี มีทัศนะคอบทบาทที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ไม่แตกต่างกัน

2.3 ครูประจำการที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี และประสบการณ์มากกว่า
 5 ปี มีทัศนะคอบทบาทที่เป็นจริงของศึกษานิเทศก์แต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

3. ทัศนะของครูประจำการที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีทัศนะคอบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้าน
 ของศึกษานิเทศก์

3.1 ครูประจำการที่มีประสบการณ์ 3 – 5 ปี และประสบการณ์มากกว่า 5 ปี มีทักษะตอบทบทวนที่คาดหวัง แต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน

3.2 ครูประจำการที่มีประสบการณ์ 3 - 5 ปี และประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี มีทัศนคติตอบพหุที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน

3.3 ครูประจำการที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี และประสบการณ์มากกว่า 5 ปี มีทัศนคติตอบหาพบที่คาดหวังแต่ละด้านของสัจจกานีเทศก์ ไม่แตกต่างกัน

4. ครูประจำการที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีทักษะตอบคำถามที่เป็นจริงแต่ละด้าน ของศักราชปีที่แตกต่างกัน

5. ครูประจำการที่ปฏิบัติงานการศึกษาร่วมกัน มีขั้นตอนบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน

6. ทักษะของผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีทักษะตอบทบาทที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์

6.1 ผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ 3 – 5 ปี และประสบการณ์มากกว่า 5 ปี มีทัศนะตอบหาพบที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน

6.2 ผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ 3 – 5 ปี และประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี มีทัศนะตอบหาบทที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน

6.3 ผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี และประสบการณ์มากกว่า 5 ปี มีทัศนคติบทบาทที่เป็นจริง แต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน

7. ทักษะของผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีทักษะตอบหาบทที่ต่างหว่ง
แต่ละงานของศึกษานิเทศก์

7.1 ผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ 3 - 5 ปี และประสบการณ์มากกว่า 5 ปี มีทัศนะตอบหาบทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน

7.2 ผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ 3 - 5 ปี และประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี มีทัศนคติตอบหาที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน

7.3 ผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี และประสบการณ์มากกว่า 5 ปี มีทักษะตอบพาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน

8. ผู้บริหารในโรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีทักษะตอบพาทที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์แตกต่างกัน เฉพาะด้านงานนิเทศการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน โดยพบว่า ผู้บริหารในโรงเรียนที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี มีทักษะตอบพาทที่เป็นจริงด้านงานนิเทศการศึกษา สูงกว่าผู้บริหารในโรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป

9. ผู้บริหารในโรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีทักษะตอบพาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน

10. ทักษะของหัวหน้าการประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีทักษะตอบพาทที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์

10.1 หัวหน้าการประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ 3 – 5 ปี และประสบการณ์มากกว่า 5 ปี มีทักษะตอบพาทที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน

10.2 หัวหน้าการประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ 3 – 5 ปี และประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี มีทักษะตอบพาทที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน

10.3 หัวหน้าการประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี และประสบการณ์มากกว่า 5 ปี มีทักษะตอบพาทที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน

11. ทักษะของหัวหน้าการประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีทักษะตอบพาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์

11.1 หัวหน้าการประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ 3 – 5 ปี และประสบการณ์มากกว่า 5 ปี มีทักษะตอบพาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน

11.2 หัวหน้าการประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ 3 – 5 ปี และประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี มีทักษะตอบพาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน

11.3 หัวหน้าการประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี และประสบการณ์มากกว่า 5 ปี มีทักษะตอบพาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน

12. หัวหน้าการประถมศึกษาที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีทักษะตอบทบาทที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน

13. หัวหน้าการประถมศึกษาที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีทักษะตอบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน

14. ทักษะของครูประจำการที่มีทักษะตอบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์

14.1 ครูประจำการมีทักษะตอบทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยพบว่า ครูประจำการมีทักษะตอบทบาทที่คาดหวังสูงกว่าทักษะตอบทบาทที่เป็นจริง

14.2 ครูประจำการมีทักษะตอบทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังในแต่ละด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยพบว่า ครูประจำการมีทักษะตอบทบาทที่คาดหวังสูงกว่าบทบาทที่เป็นจริงทุก ๆ ด้าน

15. ทักษะของผู้บริหารในโรงเรียนที่มีทักษะตอบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์

15.1 ผู้บริหารในโรงเรียนมีทักษะตอบทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยพบว่า ผู้บริหารในโรงเรียนมีทักษะตอบทบาทที่คาดหวังสูงกว่าบทบาทที่เป็นจริง

15.2 ผู้บริหารในโรงเรียนมีทักษะตอบทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยพบว่า ผู้บริหารในโรงเรียนมีทักษะตอบทบาทที่คาดหวังสูงกว่าทักษะตอบทบาทที่เป็นจริงในทุก ๆ ด้าน

16. ทักษะของหัวหน้าการประถมศึกษาที่มีทักษะตอบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์

16.1 หัวหน้าการประถมศึกษาที่มีทักษะตอบทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยพบว่า

หัวหน้าการประถมศึกษาที่มีทักษะตอบทบทวนที่คาดหวังสูงกว่าทักษะตอบทบทวนที่เป็นจริง

16.2 หัวหน้าการประถมศึกษาที่มีทักษะตอบทบทวนที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์แตกต่างกัน , อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยพบว่า หัวหน้าการประถมศึกษาที่มีทักษะตอบทบทวนที่คาดหวังสูงกว่าบทบาทที่เป็นจริง ทุก ๆ ด้าน

อภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้แยกอภิปรายออกเป็น 8 ตอนคือ

1. เปรียบเทียบทักษะของครูประจำการ ผู้บริหารในโรงเรียน และหัวหน้าการประถมศึกษา ที่มีทักษะตอบทบทวนที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์

1.1 ทักษะของครูประจำการกับผู้บริหารในโรงเรียนที่มีทักษะตอบทบทวนที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์

จากผลการวิจัยพบว่า ครูประจำการ กับผู้บริหารในโรงเรียนมีทักษะตอบทบทวนที่เป็นจริงของศึกษานิเทศก์แตกต่างกันในค่านงานนิเทศการศึกษา งานพัฒนาการเรียนการสอน งานพัฒนาหลักสูตร งานสถิติคุณควาวิจัย งานบริการประสานงานทางการศึกษา และงานวัดผลประเมินผลติดตามผล มีเฉพาะงานวางแผนเท่านั้นที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ ไวยโกศา (พรทิพย์ ไวยโกศา 2524 : 51) ที่พบว่า ทักษะของครูประจำการและผู้บริหารในโรงเรียนมีทักษะตอบทบทวนที่เป็นจริงของศึกษานิเทศก์แตกต่างกัน โดยพบว่า ผู้บริหารในโรงเรียนมีทักษะตอบทบทวนที่เป็นจริงของศึกษานิเทศก์ในค่านดังกล่าวสูงกว่าครูประจำการ ทั้งนี้อาจจะเนื่องจากผู้บริหารในโรงเรียนปฏิบัติหน้าที่ในลักษณะเป็นผู้ประสานงานทางวิชาการร่วมกับศึกษานิเทศก์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา 2520 : 84) ทำให้ผู้บริหารในโรงเรียนมีโอกาสใกล้ชิด และ

เข้าใจลักษณะงาน มองเห็นการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ไ้มากกว่าครูประจำการ โดยเฉพาะงานในหน้าที่ของศึกษานิเทศก์บางอย่างตามแนวทางที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้เสนอแนะเอาไว้ คือการปฏิบัติงานร่วมกับกลุ่มโรงเรียน โดยเฉพาะกลุ่มโรงเรียนที่มีคุณภาพการจัดการศึกษาค่ำก่อน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2525 : 52) ส่วนการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ร่วมกับครูประจำการโดยทั่วไปแล้วมีไม่มากนัก ทั้งนี้เป็นเพราะอัตรากำลังของศึกษานิเทศก์มีจำนวนน้อยอำเภอหนึ่ง ๆ เพียง 1 - 2 คนเท่านั้น ด้วยเหตุนี้ผู้บริหารในโรงเรียนและครูประจำการจึงมีทัศนคติที่แตกต่างที่เป็นจริงของศึกษานิเทศก์แตกต่างกัน

1.2 ทัศนคติของครูประจำการ กับผู้บริหารในโรงเรียน มีทัศนคติที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์

จากผลการวิจัยพบว่า ครูประจำการและผู้บริหารในโรงเรียน มีทัศนคติที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และแตกต่างจากผลการวิจัยของ พรทิพย์ ไวยโยคะ (พรทิพย์ ไวยโยคะ 2524 : 44) ที่พบว่า ครูประจำการและผู้บริหารในโรงเรียนมีทัศนคติที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจจะเนื่องจากในระยะนี้เป็นช่วงของการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 หลักสูตร จุดหมาย โครงสร้าง ตลอดจนวิธีการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนแตกต่างจากหลักสูตร พุทธศักราช 2503 ถึงแม้ว่าจะมีการใช้หลักสูตร พุทธศักราช 2521 มาช่วงหนึ่งแล้วก็ตาม ทั้งครู ผู้บริหารในโรงเรียนยังคงมีปัญหาเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้อยู่อีกมาก และยังมีความต้องการที่จะศึกษาหาความรู้ความเข้าใจในด้านการใช้หลักสูตร ทั้งนี้เพื่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาชาติ ประกอบกับครู ผู้บริหารในโรงเรียนไม่อาจที่จะก้าวทันวิทยาการใหม่ ๆ ซึ่งก้าวหน้าอย่างรวดเร็วและไม่หยุดยั้ง ถ้าจะศึกษาด้วยตนเองก็ขาดแหล่งวิชาการ (รัชพงษ์ สุวรรณรักษ์ 2526 : 64) ด้วยเหตุนี้ครูประจำการและผู้บริหารในโรงเรียนจึงมีความต้องการที่จะให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานในการนิเทศการศึกษาของตนเองมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมศักดิ์ ทาศิริ (สมศักดิ์ ทาศิริ 2527 : 98) ที่พบว่าครู

และผู้บริหารในโรงเรียนมีความคาดหวังที่จะให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานในหน้าที่ค่อนข้างสูง เขตที่ครู และผู้บริหารในโรงเรียนมีความต้องการให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานในหน้าที่ค่อนข้างสูง เป็นเพราะศึกษานิเทศก์อาจจะปฏิบัติงานในหน้าที่น้อย ซึ่งอาจจะเนื่องจากขาดแคลน อัตรากำลัง หรือปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมายมากเกินไป โดยเฉพาะงานตามระเบียบ และแนวปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ข้อ 13 ซึ่งเป็นงานที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้า การประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ (สำนักงานคณะกรรมการ การ ประถมศึกษาแห่งชาติ 2524 : 8) เป็นงานที่มีขอบข่ายกว้างขวาง จึงไม่มีเวลาปฏิบัติงานอื่นเท่าที่ควร ขาดเหตุผลดังกล่าวครูประจำการและผู้บริหารในโรงเรียนจึงมีทัศนคติคอบทบาทที่คาดหวัง ของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน

1.3 ทัศนะของครูประจำการและหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ มีทัศนคติ คอบทบาทที่เป็นจริงแก่สถานของศึกษานิเทศก์

จากผลการวิจัยพบว่า ครูประจำการและหัวหน้าการประถมศึกษา มีทัศนคติ คอบทบาทที่เป็นจริง แก่สถานงานนิเทศการศึกษา งานวางแผน งานพัฒนาการเรียนการสอน และงานบริการประสานงานทางการศึกษาแตกต่างกัน ส่วนงานพัฒนาหลักสูตร งานสถิติ คนคว่ำ วิจัย งานวัดผล ประเมินผลและคิดตามผลไม่แตกต่างกัน และพบว่าทัศนคติ คอบทบาททั้งกล่าวที่แตกต่างกันของหัวหน้าการประถมศึกษาสูงกว่าทัศนคติของครูประจำการ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิชาญ หนูพรหม(วิชาญ หนูพรหม 2526 : 82 - 83) ที่พบว่า ทัศนะส่วนตัวของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ และผู้ปฏิบัติงานการสอนในโรงเรียน เกี่ยวกับบทบาทของศึกษานิเทศก์อำเภอ มีความแตกต่างกัน และค่าเฉลี่ยทัศนะของหัวหน้า การประถมศึกษาอำเภอคอบทบาทของศึกษานิเทศก์อำเภอสูงที่สุด ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะ หัวหน้าการประถมศึกษาเป็นผู้บังคับบัญชาโดยตรงของศึกษานิเทศก์ มีโอกาสใกล้ชิด มองเห็นบทบาทของศึกษานิเทศก์อำเภอมากกว่าครูประจำการ โดยเฉพาะงานเกือบทุกอย่าง ที่ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติจะต้องได้รับการเห็นชอบจากหัวหน้าการประถมศึกษา หรือจะต้องเสนอ ผ่านให้หัวหน้าการประถมศึกษารับรู้ หรืออาจจะเป็นเพราะมีอยู่หากำหนดการนำหลักสูตรไปใช้

ในห้องเรียน รวมทั้งการจัดสื่อการเรียนการสอนตามหลักสูตร พุทธศักราช 2521 ซึ่งเป็นหน้าที่ของศึกษานิเทศก์จะต้องปฏิบัติ แต่เนื่องจากบุคลากรด้านการนิเทศมีน้อย และจะต้องปฏิบัติงานอื่นที่มีมากและเร่งด่วน โอกาสในการปฏิบัติงานนิเทศโดยตรงกับครูไม่ทั่วถึง (หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร 2521 : 5) หรืองานในหน้าที่ที่ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติกับครูประจำการน้อย (ไพฑูริย์ พูลพิพัฒน์ 2523 : 94) ดังนั้นครูประจำการและหัวหน้าการประถมศึกษาจึงมีทัศนะตอบทบาทที่เป็นจริงของศึกษานิเทศก์ในด้านการกล่าวแตกต่างกัน

1.4 ทัศนะของครูประจำการและหัวหน้าการประถมศึกษา มีทัศนะตอบทบาทที่คาดหวังและค่านของศึกษานิเทศก์

จากผลการวิจัยพบว่า ครูประจำการและหัวหน้าการประถมศึกษามีทัศนะตอบทบาทที่คาดหวังแตกต่างกันในด้านการพัฒนาหลักสูตร ส่วนค่านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน โดยพบว่า หัวหน้าการประถมศึกษามีทัศนะตอบทบาทที่คาดหวังด้านการพัฒนาหลักสูตรสูงกว่าครูประจำการ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิชาญ หนูพรหม (วิชาญ หนูพรหม 2526 : 72) ที่พบว่า บทบาทของศึกษานิเทศก์ด้านการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งเกี่ยวข้องกับ การจัดหลักสูตรให้เหมาะสมกับความต้องการของชุมชน การจัดทำเอกสารหลักสูตร การจัดทำกิจกรรมการเรียนการสอน เนื้อหาวิชา และการวางแผนร่วมกับกลุ่มโรงเรียน ค่าเฉลี่ยทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาสูงกว่าครูปฏิบัติการสอน ทั้งนี้อาจจะ เป็นเพราะสถานภาพของหัวหน้าการประถมศึกษาและครูประจำการในการรับผิดชอบงาน และการปฏิบัติงานแตกต่างกัน ครูประจำการมุ่งเน้นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ใดกำหนดไว้ในแผนการสอน คู่มือครูหรือหลักสูตร ส่วนหัวหน้าการประถมศึกษาซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษา การบริหารการศึกษา โดยอาศัยนโยบายจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงอื่น ๆ รวมทั้งแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในการที่จะพยายามพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการ

ของท้องถิ่น เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน อาทิ โครงการการศึกษา เพื่อพัฒนาชนบทยากจนซึ่งมุ่งเน้นให้ 4 กระทรวงหลัก คือ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ช่วยกันพัฒนา ชุมชนให้มีคุณภาพสมบูรณ์ มีการศึกษาพอสมควร มีอาชีพและมีคุณธรรม หัวหน้าการประถมศึกษา จึงมุ่งหวังที่จะให้โรงเรียนได้วางแผนปรับปรุงหลักสูตรให้เอื้อต่อการพัฒนาชุมชนดังกล่าว หัวหน้าการประถมศึกษาจึงมีความมุ่งหวังให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานด้านนี้สูงกว่าครูประจำการ ควบเหตุเหล่านี้เองจึงทำให้หัวหน้าการประถมศึกษาและครูประจำการมีทัศนคติบทบาทที่ คัดหวังการพัฒนาหลักสูตรของศึกษานิเทศก์สูงกว่าครูประจำการ

1.5 ทัศนคติของผู้บริหารในโรงเรียนและหัวหน้าการประถมศึกษา มีทัศนคติ บทบาทที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารในโรงเรียนและหัวหน้าการประถมศึกษา มีทัศนคติ บทบาทที่เป็นจริงในค่านานสถิติคุณค่าวิจัย และงานบริการ ประสานงานทางการศึกษา แตกต่างกัน ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน ในงานทั้งสองอย่างนี้เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และพบว่าหัวหน้าการประถมศึกษา มีทัศนคติบทบาทที่เป็นจริงค่านานบริการและ ประสานงานทางการศึกษาสูงกว่าผู้บริหารในโรงเรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิชาญ หนูพรหม (วิชาญ หนูพรหม 2526 : 72) ที่พบว่า ทัศนคติส่วนตัวของหัวหน้า การประถมศึกษา ผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ เกี่ยวกับบทบาทของศึกษานิเทศก์ อำเภอทุกงาน มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ส่วนงานค่านานสถิติคุณค่า วิจัย ทัศนคติของผู้บริหารในโรงเรียนสูงกว่าหัวหน้าการประถมศึกษา ซึ่งแตกต่างจาก ผลงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ต่อ บุคคลดังกล่าวแตกต่างกัน และในการปฏิบัติงานค่านานสถิติคุณค่าวิจัยของศึกษานิเทศก์จะต้อง ขอความร่วมมือ และปฏิบัติงานร่วมกับผู้บริหารในโรงเรียน หรือประสานงานในด้านนี้กับ ผู้บริหารในโรงเรียนอยู่บ่อยครั้ง จึงทำให้ผู้บริหารในโรงเรียนมองการปฏิบัติงานของ ศึกษานิเทศก์ในด้านนี้แตกต่างจากหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ และมีทัศนคติบทบาทด้านนี้

สูงกว่าหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ส่วนบทบาทด้านบริการประสานงานทางการศึกษา หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอมีทัศนะสูงกว่าผู้บริหารในโรงเรียน อาจจะเป็นเพราะงานที่ศึกษานิเทศก์จะปฏิบัติตามที่ โดยเจตนารมณ์ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติคือให้วางแผนการปฏิบัติงานกับกลุ่มโรงเรียนเป็นเบื้องต้น โดยมุ่งเน้นยกระดับคุณภาพโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนเป็นบางกลุ่มโรงเรียนที่มีปัญหาด้านคุณภาพการจัดการศึกษาต่ำก่อน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2526 : 8) ในการทำงานกับกลุ่มโรงเรียนเป็นบางกลุ่มโรงเรียนและบางโรงเรียน ทำให้การมองเห็นงานที่ศึกษานิเทศก์ได้ปฏิบัติงานอยู่กว่าหัวหน้าการประถมศึกษา และในการบริการประสานงานทางการศึกษาส่วนใหญ่แล้วหัวหน้าการประถมศึกษาในฐานะผู้บังคับบัญชาโดยตรงของศึกษานิเทศก์ก็ยอมรับเห็นไ้มากกว่า ภัยเหตุนี้จึงทำให้หัวหน้าการประถมศึกษา มีทัศนะตอบพาทหานนี้แตกต่างกับผู้บริหารในโรงเรียนและมีทัศนะสูงกว่า

1.6 ทัศนะของผู้บริหารในโรงเรียนกับหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ มีทัศนะตอบพาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารในโรงเรียนและหัวหน้าการประถมศึกษา มีทัศนะตอบพาทที่คาดหวัง ด้านพัฒนาหลักสูตรแตกต่างกัน ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน โดยพบว่า หัวหน้าการประถมศึกษามีทัศนะตอบพาทที่คาดหวัง ด้านพัฒนาหลักสูตรสูงกว่าผู้บริหารในโรงเรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิชาญ หนูพรหม (วิชาญ หนูพรหม 2526 : 72) ซึ่งพบว่า บทบาทของศึกษานิเทศก์ด้านการพัฒนาหลักสูตร การวางแผนร่วมกับกลุ่มโรงเรียน ค่าเฉลี่ยทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาสูงกว่าครูปฏิบัติการสอนผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา อาจจะสืบเนื่องจากหลักสูตรประถมศึกษาได้เปลี่ยนแปลงใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาของชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2520 : 19) โดยประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ในปีการศึกษา 2521 ครูประจำการ ผู้บริหารในโรงเรียนจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจถึงพื้นฐานวิธีนำหลักสูตรไปใช้ การจัดกระบวนการเรียนการสอน และแนวนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ

และในการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา มีขอบเขตที่กว้างขวางออกไป คือโรงเรียนให้การศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของคนในชุมชนด้วย มิได้จำกัดอยู่เพียงการจัดการศึกษา บริหารการศึกษาในโรงเรียนเท่านั้น ซึ่งการจัดการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพของคนในชุมชน โรงเรียนจะต้องพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับท้องถิ่น หัวหน้าการประถมศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาภายในอำเภอ มองเห็นความจำเป็นในลักษณะดังกล่าว จึงมีความคาดหวังที่จะให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานในตำแหน่งนี้สูงกว่าผู้บริหารในโรงเรียน ด้วยเหตุนี้ผู้บริหารในโรงเรียนและหัวหน้าการประถมศึกษา จึงมีทัศนะต่อบทบาทการพัฒนาหลักสูตรของศึกษานิเทศก์แตกต่างกัน

2. เปรียบเทียบทัศนะของครูประจำการที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีทัศนะต่อบทบาทที่เป็นจริงและคาดหวังของศึกษานิเทศก์

2.1 ทัศนะของครูประจำการที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีทัศนะต่อบทบาทที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์

จากผลการวิจัยพบว่า ครูประจำการซึ่งมีประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี 3 - 5 ปี และมากกว่า 5 ปี มีทัศนะต่อบทบาทที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมศักดิ์ ทาศิริ (สมศักดิ์ ทาศิริ 2526 : 99) ที่พบว่า ครูที่มีประสบการณ์น้อย ประสบการณ์ปานกลาง และประสบการณ์มาก มีทัศนะต่อบทบาทที่เป็นจริงของศึกษานิเทศก์แต่ละด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานตามระเบียบของราชการเหมือนกันทุกแห่ง (พรทิพย์ ไวยโยธกา 2524 : 45) หรืออาจจะเป็นเพราะปัญหาและอุปสรรคในการนิเทศของศึกษานิเทศก์ ดังเช่นผลการวิจัยของ โสภณ รอดทอง (โสภณ รอดทอง 2521 : 108 - 110) พบว่า ปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ได้แก่ การขาดอัตรากำลัง อัตรากำลังไม่สอดคล้องกับจำนวนโรงเรียน และมีงานอื่นที่ไ้รับมอบหมายซึ่งไม่ใช่งานในหน้าที่มากเกินไป จึงทำให้การนิเทศที่ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติได้น้อย ครูประจำการที่มีประสบการณ์ต่างกันจึงมองการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน

2.2 ทักษะของครูประจำการที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีทักษะตอบพาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์

จากผลการวิจัยพบว่า ครูประจำการที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี 3 – 5 ปี และมากกว่า 5 ปี มีทักษะตอบพาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แตกต่างจากผลการวิจัยของ พรทิพย์ ไวยโยคา (พรทิพย์ ไวยโยคา 2524 : 45) ที่พบว่า ครูประจำการที่มีประสบการณ์น้อย ประสบการณ์ปานกลาง มีความคาดหวังด้านงานพัฒนาหลักสูตรสูงกว่าครูประจำการ ที่มีประสบการณ์มาก แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมศักดิ์ ทาศิริ (สมศักดิ์ ทาศิริ 2527 : 104) ที่พบว่า ทักษะของครูประสบการณ์น้อย ประสบการณ์ปานกลาง และ ประสบการณ์มาก มีตอบพาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจจะเป็น เพราะงานที่ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติค่อนข้างน้อยมาก ไม่สนองความต้องการของครู สิ่งที่คุณคาดหวังให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติได้แก่การแนะนำบ่อย ๆ พบปะกับครูมาก ๆ (ฉีรเทพ ทองสถิตย์ 2515 : 175) รวมถึงความสนใจในการที่จะปรับปรุงงานวิชาการ ให้หลักสูตรให้เกิดคุณภาพ ครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน จึงมีความต้องการคาดหวังให้ศึกษานิเทศก์ช่วยเหลือในด้านไม่แตกต่างกัน หรืออาจจะเป็นเพราะอัตรากำลังของศึกษานิเทศก์แต่ละอำเภอมีเพียง 1 – 2 คน ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ งานที่ปฏิบัติอยู่ส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะของงานธุรการ ไม่สามารถที่จะออกไปนิเทศ ครูจึงไม่คาดหวังจากการนิเทศมากนัก ถ้ายกเหตุนี้ครูประจำการที่มีประสบการณ์ต่างกัน จึงมองการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน (สมศักดิ์ ทาศิริ 2527 : 104)

3. เปรียบเทียบทักษะของครูประจำการที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีทักษะตอบพาทที่เป็นจริงและคาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์

3.1 ทักษะของครูประจำการที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีทักษะตอบพาทที่เป็นจริงของศึกษานิเทศก์แตกต่างจากผลการวิจัยของ สมศักดิ์ ทาศิริ (สมศักดิ์ ทาศิริ 2527 : 101) ที่พบว่า ครูที่มีวุฒิต่างกันมีทักษะตอบพาทที่เป็นจริงของศึกษานิเทศก์

แตกต่างกันในงานด้านการวางแผนร่วมกับกลุ่มโรงเรียน โรงเรียน การนิเทศการศึกษา แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรทิพย์ ไวยโยคะ (พรทิพย์ ไวยโยคะ 2524 : 45) ที่พบว่า ทัศนะของครูประจำการที่มีวุฒิต่างกัน มีทัศนะตอบหาที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์ ไม่แตกต่างกัน สาเหตุที่ทัศนะของครูประจำการที่มีวุฒิทางการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และวุฒิทางการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป มีคำตอบที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ไม่แตกต่างกัน อาจจะเป็นเพราะศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานแต่ละด้านต่อครูประจำการไม่แตกต่างกัน หรืออาจจะเป็นเพราะปัญหาและอุปสรรคการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ ดังเช่น ผลงานวิจัยของ โสภณ รอดทอง (โสภณ รอดทอง 2521 : 108 – 110) พบว่า ปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ได้แก่ การขาดแคลนงบประมาณ ขาด อัตรากำลัง และมีงานอื่นที่ได้รับมอบหมายมากเกินไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กองการประถมศึกษา (กองการประถมศึกษา 2520 : 55) พบว่า การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ เนื่องจากศึกษานิเทศก์ไม่ค่อยไปเยี่ยมโรงเรียน และต้องปฏิบัติงานอื่นที่ไม่ใชหน้าที่โดยตรงบ่อยครั้ง จากเหตุผลดังกล่าวทำให้ครูประจำการ มองเห็นศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานค่อนข้างน้อย ครูประจำการที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน จึงมีทัศนะตอบหาที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน

3.2 ทัศนะของครูประจำการที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีทัศนะตอบหาที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์

จากผลการวิจัยพบว่า ครูประจำการที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี และวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป มีทัศนะตอบหาที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และแตกต่างจากผลการวิจัยของ พรทิพย์ ไวยโยคะ (พรทิพย์ ไวยโยคะ 2524 : 46) ที่พบว่า ครูประจำการที่มีวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป มีความคาดหวังในงานพัฒนาหลักสูตร งานบริการประสานงานทางการศึกษา และงานติดตามผล และประเมินผลสูงกว่าครูประจำการที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี สาเหตุที่ครูประจำการซึ่งมีวุฒิทางการศึกษาแตกต่างกันมีทัศนะตอบหาของศึกษานิเทศก์แต่ละด้านไม่แตกต่างกัน อาจจะเป็นเพราะ

ในปัจจุบันการศึกษาได้เจริญก้าวหน้ามากขึ้น ครูและผู้บริหารโรงเรียนไม้อาจจะก้าวหน้า วิชาการ ซึ่งก้าวหน้าอย่างรวดเร็วและไม่หยุดยั้งได้ ถ้าจะศึกษาด้วยตนเองก็ขาดแหล่ง วิชาการ (รัชพงษ์ สุวรรณรัตน์ 2526 : 64) ทางหน่วยงานเจ้าสังกัดจึงได้จัดให้มี โครงการอบรม สัมมนา ประชาสัมพันธ์ สามารถทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ งานการศึกษามากขึ้น ประกอบกับการจัดการเรียนการสอนตามแนวหลักสูตร 2521 ได้ดำเนินการมาเป็นเวลานานพอสมควร ทำให้ครูประจำการมีประสบการณ์เกี่ยวกับการ จัดการศึกษาตามหลักสูตรพอสมควร ดังนั้น ครูประจำการที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน จึงมีความคาดหวังที่จะให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานแต่ละท่านไม่แตกต่างกัน

4. การเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีทักษะตอบหาที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวัง แต่ละด้านของศึกษานิเทศก์

4.1 ทักษะของผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีทักษะตอบหาที่เป็นจริง แต่ละด้านของศึกษานิเทศก์

จากการวิจัยพบว่า ทักษะของผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ 3 - 5 ปี กับประสบการณ์มากกว่า 5 ปี และผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ 3 - 5 ปี กับ ประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี มีบทบาทที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน แต่สำหรับผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์น้อย ประสบการณ์ปานกลาง และประสบการณ์ มาก มีทักษะตอบหาที่เป็นจริงของศึกษานิเทศก์แตกต่างกัน ในด้านงานนิเทศการศึกษา ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะผู้บริหารในโรงเรียนซึ่งมีประสบการณ์มากก็ยิ่งสะสมความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับงานเหล่านี้มากขึ้น เพราะเป็นผู้ทำงานนาน จึงมีแนวคิดและประสบการณ์มาก ส่วนผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์น้อย ย่อมต้องการรับคำแนะนำจากศึกษานิเทศก์ ในด้านงานเหล่านี้มากกว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์มาก โดยเฉพาะขณะนี้ การศึกษาได้พัฒนาหลายด้าน ผู้บริหารในโรงเรียนจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจ เพื่อจัด การศึกษาในโรงเรียนให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาชาติ (พรทิพย์ ไวยโกศา 2524 : 48) แผนพัฒนาการศึกษาระดับจังหวัด และแผนพัฒนาการศึกษาระดับอำเภอ ด้วยเหตุนี้

ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกันจึงมีทัศนะตอบทบทวนที่เป็นจริงของศึกษานิเทศก์
 งานงานนิเทศการศึกษาแตกต่างกัน

4.2 ทัศนะของผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีทัศนะตอบ
 ทบทวนที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ 3 ปี 3 - 5 ปี
 และมากกว่า 5 ปี มีทัศนะตอบทบทวนที่คาดหวังแต่ละด้านของการศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน
 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และแตกต่างจากผลการวิจัยของ สมศักดิ์ ทาศิริ
 (สมศักดิ์ ทาศิริ 2527 : 106) ที่พบว่า ผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์น้อย
 ประสบการณ์ปานกลาง และประสบการณ์มาก มีทัศนะตอบทบทวนที่คาดหวังงานด้านร่วมมือ
 กับโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน ในการวางแผนนิเทศ งานส่งเสริมเกี่ยวกับการจัดการเรียน
 การสอน และแตกต่างจากผลการวิจัยของ พรทิพย์ ไวยโยธา (พรทิพย์ ไวยโยธา
 2524 : 48) ที่พบว่าผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์น้อย ประสบการณ์ปานกลาง
 และประสบการณ์มาก มีทัศนะตอบทบทวนที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์ ด้านงานพัฒนา
 หลักสูตรแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจจะเนื่องจากการบริหารการศึกษายังขาดเอกภาพ โครงสร้าง
 การบริหารงานด้านวิชาการ ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร
 ทั้งในชั้นแผนงาน และการปฏิบัติงานให้สอดคล้องเป็นไปในทางเดียวกัน ควรจะได้
 ส่งเสริมงานวิชาการ โดยเฉพาะการให้การนิเทศในโรงเรียนประถมศึกษา ยังไม่ทั่วถึง
 สม่่าเสมอ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2524 : 238 -
 248) ผู้บริหารในโรงเรียนมีปัญหาในการจัดการศึกษาอยู่มาก รวมทั้งความพยายามที่จะ
 พัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา จึงหวังพึ่งศึกษานิเทศก์อำเภอ ให้บริการช่วยเหลือ
 ส่วนหนึ่ง และอาจจะเนื่องจากผู้บริหารในโรงเรียนประถมศึกษา บริหารงานในด้าน
 ต่าง ๆ ของโรงเรียนคล้ายคลึงกัน ปัญหาและความต้องการในการจัดการศึกษาไม่
 แตกต่างกันมากนัก ประกอบกับผู้บริหารส่วนใหญ่ไม่ว่าจะประสบการณ์น้อยหรือประสบการณ์มาก
 มักจะผ่านการเป็นครูประจำการมาก่อน มีประสบการณ์การจัดการศึกษาในโรงเรียนไม่

แตกต่างกันมากนัก ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี 3 - 5 ปี และมากกว่า 5 ปี จึงมีทัศนะตอบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน

5. เปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารในโรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีทัศนะตอบทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์

5.1 ทัศนะของผู้บริหารในโรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีทัศนะตอบทบาทที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป มีทัศนะตอบทบาทที่เป็นจริงด้านงานนิเทศการศึกษาแตกต่างกัน ส่วนงานอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน โดยพบว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีทัศนะตอบทบาทที่เป็นจริงด้านงานนิเทศการศึกษาสูงกว่าผู้บริหารในโรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรทิพย์ ไวยโยธกา (พรทิพย์ ไวยโยธกา 2524 : 49) ที่พบว่า ผู้บริหารในโรงเรียนที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี มีทัศนะตอบทบาทที่เป็นจริง เฉพาะด้านนิเทศการศึกษา งานพัฒนาหลักสูตร และงานพัฒนาการเรียนการสอนสูงกว่าทัศนะของผู้บริหารในโรงเรียน ที่มีวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป มีโอกาสศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ในงานต่าง ๆ มากกว่าผู้บริหารในโรงเรียนที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี จึงเห็นข้อแตกต่างเมื่อนำความรู้ความเข้าใจมาเปรียบเทียบกับกรปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิจิต เข้มแข็ง (วิจิต เข้มแข็ง 2515 : 140) ที่พบว่า ผู้ที่มีวุฒิทางการศึกษาสูง มีความคิดเห็นที่ถูกตอ้งตรงกับทฤษฎีหรือหลักการมากกว่า ผู้ที่มีวุฒิทางการศึกษาค่ำ และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พรทิพย์ ไวยโยธกา (พรทิพย์ ไวยโยธกา 2524 : 49) ที่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป มีเวลาและโอกาสศึกษาทฤษฎีการจักรบริหารนิเทศในโรงเรียน มากกว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี จึงเห็นข้อแตกต่างเมื่อนำทฤษฎีมาเปรียบเทียบกับกรปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ส่วนผู้บริหาร

โรงเรียนที่มีผู้คัดค้านว่าปริญญาครี ส่วนมากมักจะทำหน้าที่บริหารมานาน อาจมองเห็นและเข้าใจปัญหาการนิเทศในโรงเรียนได้ชัดเจนกว่า และยอมรับการนิเทศจากศึกษานิเทศก์ จึงมองการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ด้านงานนิเทศการศึกษาสูงกว่า ผู้บริหารในโรงเรียนที่มีผู้คัดค้านแต่ปริญญาครีขึ้นไป

5.2 ทักษะของผู้บริหารในโรงเรียนที่มีผู้คัดค้านทางการศึกษาต่างกัน มีทักษะต่อบทบาทที่คาดหวัง แต่ละด้านของศึกษานิเทศก์

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารในโรงเรียนที่มีผู้คัดค้านทางการศึกษาคัดค้านว่าปริญญาครี และผู้คัดค้านว่าปริญญาครีขึ้นไป มีทักษะต่อบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แตกต่างจากผลการวิจัยของ พรทิพย์ ไวยโยธา (พรทิพย์ ไวยโยธา 2524 : 50) ที่พบว่า ผู้บริหารในโรงเรียนที่มีผู้คัดค้านทางการศึกษาคัดค้านว่าปริญญาครี มีทักษะต่อบทบาทที่คาดหวังด้านพัฒนาการเรียนการสอนสูงกว่า ทักษะของผู้บริหารในโรงเรียนที่มีผู้คัดค้านแต่ปริญญาครีขึ้นไป แตกต่างกับผลการวิจัยของ สมศักดิ์ ทาศิริ (สมศักดิ์ ทาศิริ 2527 : 105) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีผู้คัดค้านว่าปริญญาครี และผู้บริหารโรงเรียนที่มีผู้คัดค้านแต่ปริญญาครีขึ้นไป มีความคาดหวังต่อบทบาทแต่ละงานของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะ ในปัจจุบันการศึกษาได้เจริญก้าวหน้ามากขึ้น ครู ผู้บริหารโรงเรียน ไม่อาจจะก้าวทันวิทยาการซึ่งก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว และไม่หยุดยั้งถ้าจะศึกษาด้วยตนเองก็ขาดแหล่งวิชา (รัชพงษ์ สุวรรณรักษ์ 2526 : 64) ประกอบกับภาระกิจการจัดการศึกษาในโรงเรียนทุกโรงเรียนคล้ายคลึงกัน ความต้องการที่จะได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจึงพอ ๆ กัน โดยเฉพาะขณะนี้การศึกษาได้เจริญก้าวหน้ามากขึ้นถึงกล่าวแล้ว มีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับงานวิชาการ ตลอดจนการใช้หลักสูตร ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ผู้บริหารโรงเรียนในฐานะผู้นำทางวิชาการของโรงเรียน ต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร (กรมวิชาการ 2522 : 1) เพื่อจะได้นำไปจัดกระบวนการเรียนการสอน ด้วยเหตุนี้ผู้บริหารในโรงเรียนที่มีผู้คัดค้านทางการศึกษาต่างกัน จึงมีทักษะต่อบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน

6. เปรียบเทียบทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีทัศนะตอบหาที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์

6.1 ทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีบทบาทที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์

จากผลการวิจัยพบว่า หัวหน้าการประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี 3-5 ปี และประสบการณ์มากกว่า 5 ปี มีทัศนะตอบหาที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้แตกต่างจากงานวิจัยของ อำนวย กลั้วแก้ว (อำนวยการ กลั้วแก้ว 2526 : 82) ที่พบว่า หัวหน้าการประถมศึกษาที่มีประสบการณ์น้อย ประสบการณ์ปานกลาง มีทัศนะตอบหาที่เป็นจริงด้านการวางแผน และการพัฒนาการเรียนการสอนสูงกว่าทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาที่มีประสบการณ์มาก ทั้งนี้อาจจะเนื่องจากหัวหน้าการประถมศึกษาในฐานะผู้บริหาร การศึกษาในระดับประถมศึกษา ทำหน้าที่บริหารงานวิชาการร่วมกับศึกษานิเทศก์ มีโอกาสใกล้ชิดเข้าใจลักษณะงาน ทั้งด้านทฤษฎีและการปฏิบัติงาน ประกอบกับตำแหน่งศึกษานิเทศก์อำเภอ เริ่มมีขึ้นในปี พ.ศ. 2525 หัวหน้าการประถมศึกษาส่วนใหญ่ไม่ว่าประสบการณ์มากหรือน้อย ใ้ร่วมกันปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาในช่วงเวลาเท่า ๆ กัน และเนื่องจากจำนวนศึกษานิเทศก์แต่ละอำเภอมีน้อยมาก การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาแต่ละอำเภอ จึงไม่แตกต่างกันมากนัก ด้วยเหตุเหล่านี้ หัวหน้าการประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ต่างกัน จึงมีทัศนะตอบหาที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน

6.2 ทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษา ที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีทัศนะตอบหาที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์

จากผลการวิจัยพบว่า หัวหน้าการประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี 3-5 ปี และ 5 ปี ขึ้นไป มีทัศนะตอบหาที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์แต่ละด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แตกต่างจากหลักธรรมชาติที่ว่า ผู้ที่มีประสบการณ์น้อยย่อมต้องการรับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญสูงกว่าผู้ที่มีประสบการณ์มาก

การที่หัวหน้าการประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีทัศนะตอบทบทวนที่คาดหวังแต่ละด้าน ของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน อาจจะเนื่องมาจากปัญหาทางวิชาการ ซึ่งปัจจุบันเป็นไป อย่างรวดเร็วจนกระทั่งครูตามไม่ทันความก้าวหน้า สภาพสังคมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการปรับปรุง เพื่อให้การเรียนการสอนในโรงเรียนมีคุณภาพ ยิ่งขึ้น ปัญหาทั้งหลาย เช่น ครูมีวุฒิค่า ครูขาดประสบการณ์ โรงเรียนขาดครูที่มีความ ชำนาญเฉพาะอย่าง และปัญหาที่เทคโนโลยีทางการศึกษาเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษา มากขึ้น (วีระ คันทรภูด และคนอื่น ๆ 2525 : 126) หัวหน้าการประถมศึกษา มองเห็นปัญหาเหล่านี้ จึงมุ่งหวังที่จะให้ศึกษานิเทศก์เข้าไปมีบทบาทในโรงเรียน เพื่อ ช่วยเหลือแนะนำ แก้ปัญหาทั้งหลายนี้ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ซึ่งมีประสบการณ์ ต่างกัน มีทัศนะตอบทบทวนที่คาดหวังแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

7. เปรียบเทียบทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษา ที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีทัศนะตอบทบทวนที่เป็นจริงและคาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์

7.1 ทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีทัศนะตอบทบทวนที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์

จากผลการวิจัยพบว่า หัวหน้าการประถมศึกษาที่มีวุฒิทางการศึกษาคำว่าปริญญาตรี และวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป มีทัศนะตอบทบทวนที่เป็นจริงแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แตกต่างจากผลงานการวิจัยของ อำนวย กลีบแก้ว (อำนวย กลีบแก้ว 2526 : 83) ที่พบว่า ทัศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ น้อย ประสบการณ์ปานกลาง มีทัศนะตอบทบทวนด้านการศึกษาสูงกว่า หัวหน้าการ ประถมศึกษาที่มีประสบการณ์มาก การที่หัวหน้าการประถมศึกษาที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีทัศนะตอบทบทวนของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน อาจจะเนื่องมาจากการปฏิบัติงานของ ศึกษานิเทศก์ในแต่ละอำเภอไม่แตกต่างกัน และอาจจะเป็นเพราะหัวหน้าการประถมศึกษา ทำหน้าที่ในการบริหารงานด้านวิชาการ ร่วมกับศึกษานิเทศก์ใกล้ชิดและเข้าใจลักษณะงาน ของศึกษานิเทศก์ ทั้งด้านทฤษฎีและการปฏิบัติงาน ประกอบกับขอบข่ายงานของศึกษานิเทศก์

แต่ละอำเภอเหมือนกัน จะต้องปฏิบัติอย่างเร่งด่วนทุกงาน เพื่อมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพ การจัดการศึกษา ตามเจตนารมณ์ของกระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้กำหนดให้มีศึกษานิเทศก์ ประจำสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เพื่อส่งเสริมด้านวิชาการ โดยเฉพาะการให้ การนิเทศโรงเรียนประถมศึกษา ให้ทั่วถึงสม่ำเสมอ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ 2524 : 238) ภัยเหตุผลดังกล่าว หัวหน้าการประถมศึกษาจึงมี ทิศนะตอบทบาทที่เป็นจริง แต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน

7.2 ทิศนะของหัวหน้าการประถมศึกษา ที่มีุฉิทางการศึกษาต่างกัน

มีทิศนะตอบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์

จากผลการวิจัยพบว่า หัวหน้าการประถมศึกษา ที่มีุฉิทางการศึกษาต่ำกว่า ปริญญาตรี และวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป มีทิศนะตอบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แตกต่างจากผลการวิจัยของ อำนวย กลีบแก้ว (อำนวย กลีบแก้ว 2526 : 83) ที่พบว่า หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอที่มีุฉิปริญญาตรี ขึ้นไป มีความคาดหวังต่อการปฏิบัติงานในด้าน การพัฒนาการเรียนการสอน การค้นคว้าวิจัย การประสานงานทางการศึกษา ของศึกษานิเทศก์สูงกว่าหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ที่มีุฉิทางการศึกษาต่างกัน มีตอบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน อาจจะ เป็นเพราะ การจัดการศึกษาที่ผ่านมาโดยเฉพาะในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ ระยะที่ 4 การศึกษายังขาดเอกภาพ โครงสร้าง การบริหารงานทาง วิชาการทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ทั้งในค่าน แนนงาน การปฏิบัติให้สอดคล้องไปในทางเดียวกัน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ 2524 : 238 - 241) ในการแก้ปัญหาดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้กำหนดให้มีศึกษานิเทศก์ประจำสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอขึ้น และ กำหนดบทบาทหน้าที่ต่าง ๆ ขึ้น เพื่อมุ่งเน้นพัฒนางานการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ จากการปฏิบัติงานด้านของศึกษานิเทศก์ที่ผ่านมาแล้วระยะหนึ่งยังอยู่ในเกณฑ์ที่ยังไม่น่าพอใจ เช่น จากผลงานการวิจัยของ สมศักดิ์ ทาศิริ (สมศักดิ์ ทาศิริ 2527 : 98) ที่พบว่า

ครู และผู้บริหารโรงเรียนมีทัศนคติที่ตอบทบาทที่เป็นจริงของศึกษานิเทศก์ โดยเฉลี่ยเท่ากับ 2.417 และ 2.587 ตามลำดับ และบทบาททางด้านอยู่ในเกณฑ์ต่ำ โดยให้การส่งเสริมเกี่ยวกับการเรียนการสอน การใช้นวัตกรรม การวิจัย และนำผลการวิจัยไปใช้อื่นสืบเนื่องมาจากการที่ศึกษานิเทศก์ในแต่ละอำเภอ มีเพียง 1 - 2 คน เท่านั้น การที่หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอแก้ปัญหาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ โดยมุ่งหวังให้ศึกษานิเทศก์ได้ปฏิบัติงานในการนิเทศการศึกษาให้มากที่สุด และประกอบกับหัวหน้าการประถมศึกษาได้รับการอบรมสัมมนา ในการบริหารงานวิชาการอยู่บ่อยครั้ง จึงทำให้หัวหน้าการประถมศึกษาที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีทัศนคติที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน

8. เปรียบเทียบทัศนคติของครู ผู้บริหารในโรงเรียน และหัวหน้าการประถมศึกษา มีทัศนคติที่ตอบทบาทที่เป็นจริง กับบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์

จากผลการวิจัยพบว่า ครูประจำการ ผู้บริหารในโรงเรียน หัวหน้าการประถมศึกษา มีทัศนคติที่คาดหวังสูงกว่าบทบาทที่เป็นจริง และยังพบว่า ครูประจำการ ผู้บริหารในโรงเรียน หัวหน้าการประถมศึกษา มีทัศนคติที่ตอบทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์แตกต่างกัน ครูประจำการ ผู้บริหารในโรงเรียน หัวหน้าการประถมศึกษา มีทัศนคติที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์สูงกว่า บทบาทที่เป็นจริง เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ แกรี เอ็ดเวิร์ด สมิธ (Gary Edward Smith. 1975 : 2572) ที่พบว่า ความเข้าใจในบทบาทของศึกษานิเทศก์ในด้านการปฏิบัติหน้าที่ตามความเป็นจริง กับในด้านอุดมคติ ยังมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และสอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ สมศักดิ์ ทาศิริ (สมศักดิ์ ทาศิริ 2527 : 98) ที่พบว่า ทัศนคติของครูที่มีต่อบทบาทที่เป็นจริงของศึกษานิเทศก์ มีคะแนนเฉลี่ยรวม 2.417 ส่วนทัศนคติของครูที่มีต่อบทบาทที่คาดหวังมีคะแนนเฉลี่ย 3.323 และทัศนคติของผู้บริหาร การศึกษามีต่อบทบาทที่เป็นจริงของศึกษานิเทศก์ มี

กะแนเฉลี่ยรวม 2.587 ส่วนหนึ่งของผู้บริหารที่มีบทบาทที่คาดหวังมีคะแนนเฉลี่ยรวม 3.408 และสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ครูและผู้บริหารโรงเรียนโดยใช้ข้อคำถามจากแบบสอบถามเดียวกัน ที่พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยทักษะบทบาทที่คาดหวังแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์มากกว่าค่าเฉลี่ยของบทบาทที่เป็นจริง ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะเนื่องจากศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานในบทบาทหน้าที่ยังไม่เป็นที่น่าพอใจของครูประจำการ ผู้บริหารในโรงเรียนและหัวหน้าการประถมศึกษา คือยังปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาอยู่ในเกณฑ์น้อย ดังเช่น ผลงานการวิจัยของ วินัย ตะสติกย์ (วินัย ตะสติกย์ 2521 : 195 - 197) พบว่าการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ในโรงเรียนประถมศึกษา ความความคิดเห็นของผู้บริหารและครูประจำการยังปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อย สาเหตุที่ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อย อาจจะเป็นเพราะปัญหาและอุปสรรค การนิเทศของศึกษานิเทศก์ เช่น ผลงานวิจัยของ โสภณ รอดทอง (โสภณ รอดทอง 2521 : 108 - 110) และไพฑูริย์ พูลพิพัฒน์ (ไพฑูริย์ พูลพิพัฒน์ 2522 : 215 - 217) ที่พบว่า ปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ได้แก่ การขาดแคลนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ขาดพาหนะ อัตรากำลัง ไม่เพียงพอ งานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายซึ่งไม่ใช่งานในหน้าที่มากเกินไป และอาจจะเนื่องจากในช่วงนี้อยู่ในระยะการใช้หลักสูตร พุทธศักราช 2521 กิจกรรมและวิธีการจัดการเรียนการสอนยังมีความจำเป็นที่จะต้องอาศัยการแนะนำสนับสนุนช่วยเหลืออีกมาก รวมทั้งปัญหาความก้าวหน้าทางวิชาการที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลง อยู่ตลอดเวลา ครูขาดประสบการณ์ โรงเรียนขาดครูที่มีความชำนาญเฉพาะวิชา (วีระ คันตระกูล และคนอื่น ๆ 2525 : 126) ด้วยเหตุผลดังกล่าว ครูประจำการ ผู้บริหารในโรงเรียน และหัวหน้าการประถมศึกษา จึงมีทักษะบทบาทที่คาดหวังสูงกว่าบทบาทที่เป็นจริง

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัย พอจะสรุปข้อเสนอแนะเพื่อเป็นประโยชน์ต่องานนิเทศการศึกษา และการบริหาร การศึกษาระดับประถมศึกษา ดังนี้

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรแต่งตั้งบุคลากรในตำแหน่งศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ให้เป็นไปตามจำนวนของขนาดอำเภอ ตาม โครงสร้างที่สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติได้กำหนดไว้ เพื่อให้การ ปฏิบัติงานทางวิชาการในระดับอำเภอมีคุณภาพและประสิทธิภาพ
2. สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ควรพิจารณาครูวิชาการ โรงเรียน กลุ่มโรงเรียน หรือบุคคลที่มีความเหมาะสมกับการปฏิบัติงานตามบทบาท ศึกษานิเทศก์ มาช่วยราชการในฝ่ายงานนิเทศการศึกษา เพื่อให้การปฏิบัติงานนิเทศมี คุณภาพยิ่งขึ้น
3. ในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา ควรพิจารณาหาแนวทางสนับสนุนให้ ผู้บริหารในโรงเรียน ครูวิชาการโรงเรียน ครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน ประธานคณะกรรมการ กลุ่มโรงเรียน นิเทศภายในกลุ่มโรงเรียนและภายในโรงเรียนได้
4. ในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ในสภาวะที่อัตรากำลังมีน้อย ควร เน้น การปฏิบัติงานกับกลุ่มโรงเรียน โรงเรียนที่มีปัญหาในการจัดการเรียนการสอน หรือมี คุณภาพการศึกษาค่ำ
5. ควรมีการพัฒนาความรู้ ความสามารถของศึกษานิเทศก์ สำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ อยู่เสมอ เพื่อให้ทันกับความก้าวหน้าของวิทยาการและ เทคโนโลยีทางการศึกษาใหม่ ๆ เพื่อจะได้นำไปใช้ในการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น
6. ควรมีการประชาสัมพันธ์ชี้แจงครู ผู้บริหารให้เข้าใจบทบาทหน้าที่ของ ศึกษานิเทศก์ และศึกษานิเทศก์เองจะต้องมีการปฏิสัมพันธ์กับครู ผู้บริหารให้ทั่วถึง เพื่อความเข้าใจอันดีในหน้าที่และการปฏิบัติงาน

7. ศึกษาวิเคราะห์ควรมีการวางแผนปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาตลอดปี และในการวางแผนนั้น ควรมีหัวหน้าการประถมศึกษาและผู้บริหารในโรงเรียน ร่วมด้วย เพื่อจะได้รับรู้การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ไม่มอบหมายงานอื่น ๆ ให้รับผิดชอบมากเกินไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยในเรื่องนี้อีกครั้งหนึ่ง หลังจากที่มีบุคลากรครบตามขนาดของแต่ละอำเภอ/กิ่งอำเภอ แล้ว
2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับทักษะของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน และคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน ที่มีบทบาทของศึกษานิเทศก์ สำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ
3. ควรมีการวิจัยด้านการนิเทศให้ลึกซึ้งเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ในด้านความต้องการรับการนิเทศของครูประจำการ เช่น ครูสอนดนตรี นาฏศิลป์ ศิลปะ หรือศึกษาเป็นกลุ่มประสบการณ์
4. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับทักษะของครู ผู้บริหารโรงเรียนที่มีทักษะต่อบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน
5. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และทัศนคติในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ /

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กรมสามัญศึกษา, หน่วยงานพิเศษ ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วย
ศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา พ.ศ. 2519 โรงพิมพ์การศาสนา 2519,
129 หน้า

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน คู่มือนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนา
คุณภาพการประถมศึกษา โรงพิมพ์คุรุสภา 2526, 208 หน้า

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน การปฏิรูปการศึกษา โรงพิมพ์
วัฒนาพานิช 2518, 294 หน้า

แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2520 - 2524 2520,
197 หน้า

คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน แผนพัฒนาเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2525 - 2529 2524, 425 หน้า

คณะวิชาการศึกษา วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร เอกสารประกอบการเรียน
วิชานิเทศการศึกษา โรงพิมพ์มิตรสยาม 2514, 241 หน้า

✓ ชัชพงษ์ สุวรรณรักษ์ ความต้องการความช่วยเหลือของผู้บริหาร และครูโรงเรียน
ประถมศึกษา จากศูนย์เทศสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์
ปริญญาณพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2526,
84 หน้า อัดสำเนา

ชาญชัย อาจิมอาจารย์ การนิเทศการศึกษา ทางการเงินส่วนจำกัดจงเจริญการพิมพ์
2525, 100 หน้า

ชูชาติ ทรัพย์มาก ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารทางวิชาการของกลุ่มโรงเรียน
สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง วิทยานิพนธ์ ก.ม. จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย 2521, 206 หน้า อัดสำเนา

ชูศรี วงศ์รัตนะ เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2523, 183 หน้า

✓✓ สิริเทพ ทองสถิตย์ ความคิดเห็นของครูประถมศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์
วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2515, 204 หน้า อัดสำเนา

นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ "แนวการนิเทศแบบวิทยาศาสตร์" ประมวลบทความการนิเทศ
การศึกษา ปี 2521 หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา 2521, 168 หน้า

✓ บุญยงค์ แสงศิริกุล การศึกษาหน้าที่และความรับผิดชอบของศึกษานิเทศก์ส่วนกลางใน
กระทรวงศึกษาธิการ วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2512,
103 หน้า อัดสำเนา

พนัส หันนาคินทร์ หลักการบริหารโรงเรียน โรงพิมพ์วัฒนาพานิช 2513, 272 หน้า

✓x พรทิพย์ ไวยโกศา บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์ ตามทัศนะ
ของครูประจำการ และผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ปรินิพนธ์
กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2524, 80 หน้า อัดสำเนา

✓ ไพบุญย์ พลพิพัฒน์ บทบาทของศึกษานิเทศก์ประจำจังหวัดภาคเหนือ วิทยานิพนธ์ ค.ม.
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2523, 217 หน้า อัดสำเนา

ภิญโญ สารร บทบาทของศึกษานิเทศก์จังหวัด กองวางแผนการศึกษา กระทรวง
ศึกษาธิการ โรงพิมพ์การศาสนา 2512, 135 หน้า

_____ หลักการบริหารโรงเรียน โรงพิมพ์วัฒนาพานิช 2519, 536 หน้า

ระเบียบ เพชรประสิทธิ์ ปัญหาการนิเทศการศึกษาในจังหวัดพระนครและจังหวัด

ใกล้เคียง วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2512, 64 หน้า

อัดสำเนา

ลวน สายยศ และอังคณา สายยศ หลักการวิจัยทางการศึกษา โรงพิมพ์ทวีกิจการพิมพ์
2524, 287 หน้า

วิจิตร วรุตบางกูร กาญจนาศรีภักดิ์ และสุพิชญา นิระกุล การนิเทศการศึกษา
พิมพ์ครั้งที่ 2 โรงพิมพ์พิมพ์เนต 2519, 210 หน้า

วิจิตร วรุทบางกูร และสุพิชญา ชีระกุล การบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษา
ป้องกัน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2520, 178 หน้า

วิชาญ หนูพรหม บทบาทของศึกษานิเทศก์อำเภอ เขตการศึกษา 6 ปริญญานิพนธ์
กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน 2526, 100 หน้า อัครสำเนา

✓ วิจิต เข้มแข็ง ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทนักวิชาการของศึกษานิเทศก์ประถมศึกษา
ประจำจังหวัด วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2515, 168 หน้า
อัครสำเนา

วิเชียร เกตุสิงห์ สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย พิมพ์ครั้งที่ 3 กองวิจัยการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2523, 181 หน้า

วินัย คะสิดิษฐ์ สำรวจการปฏิบัติงานจริงในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
ประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 2 วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2521, 197 หน้า อัครสำเนา

วีระ คันสกุล และคนอื่น ๆ คู่มือสอศคัดเลือกศึกษานิเทศก์อำเภอและกิ่งอำเภอ
โรงพิมพ์สำนักพิมพ์อุดมศึกษา 2524, 270 หน้า

X คึกคึกสุบรรณ ดังกำพันธ์ บทบาทของศึกษานิเทศก์ในทัศนะของผู้ได้รับการนิเทศการศึกษา
วิทยานิพนธ์ พบ.ม. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ 2512, 176 หน้า อัครสำเนา
ศิลปากร, มหาวิทยาลัย ประมวลบทความทางการศึกษาสำหรับผู้บริหารการศึกษา
ประชุมการพิมพ์ 2523, 340 หน้า

ศึกษานิเทศกร, กระทรวง กรมสามัญศึกษา รายงานประจำปีของกรมสามัญศึกษา 2505,
75 หน้า

_____ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ระเบียบและแนวปฏิบัติ
ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ 2524, 116 หน้า

_____ สถิติการประถมศึกษา ปีการศึกษา 2525 2525, 126 หน้า อัครสำเนา

_____ ประมวลบทความการนิเทศการศึกษา ปี 2520 339 หน้า

- ✕ สมศักดิ์ ทาศิริ บทบาทของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ตามทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี ปรินทิพย์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2527, 110 หน้า อักสำเนา
- สาย ภาณุรัตน์ "การนิเทศการศึกษาคืออะไร" ใน คู่มือการนิเทศการศึกษา หน้า 11 - 13 แผนกการพิมพ์ วิทยาลัยครูสวนสุนันทา 2511
- สุจินต์ กันเจริญ คุณลักษณะ บทบาทและงานของศึกษานิเทศก์ ตามทัศนะของครู สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา ปรินทิพย์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2524, 81 หน้า อักสำเนา
- สุดสวาท พลานันทกุลธร การจัดการนิเทศภายในกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2524, 102 หน้า อักสำเนา
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, หน่วยศึกษานิเทศก์ คู่มือการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา โรงพิมพ์คุรุสภา 2526, 208 หน้า
- สำนักงานภาคศึกษา 8 บทบาทของศึกษานิเทศก์ประจำภาคและจังหวัด ในภาคการศึกษา 8 2515, 85 หน้า
- โสมณ รอดทอง ปัญหาในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำจังหวัด ปรินทิพย์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2521, 133 หน้า อักสำเนา
- ✕ อบรม (สินธุบาล และสมศักดิ์ ศรีมาโนช) การศึกษา 471 (การนิเทศการศึกษา) โรงพิมพ์พีรพัทธ์ 2521, 254 หน้า
- ✓ อำนวย กติบแก้ว บทบาทของศึกษานิเทศก์อำเภอตามทัศนะของประธานคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน และหัวหน้าการประถมศึกษา เขตการศึกษา 4 วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2526, 109 หน้า อักสำเนา

- Burton, William H. and Leo J. Brueckner. Supervition : A Social Process. 3rd. ed., New York, Appleton - century Company, 1955. 715 p.
- Carlton, Cecil Glover. "Role of Instructional Supervisors as Percieved by Teacher and Principals in Selected Florida Elementary School,"
- Cronbach, Lee Joseph. Essentials of Psychological Testing. New York, Harper and Brothers, 1970. 752 p.
- Danial Jeran. "Role Expecttations of Elementary School Supervisors in Open - Space Schools Which Emphasize Team Teaching and Individualized Instruction," Dissertation Abstracts. 36(2) : 694 - A, August, 1975.
- Dodds, Agnes Cludine. "Supervition of Rural Elementary Teacher in Indiana," Thesis Abstracts Series. 8 : 113 - 119, December, 1957.
- Ferguson, George A. Statististical Analysis in Psychology and Education. New York, McGraw - Hill Book Company, 1971. 492 p.
- Good, Carter V. Dictionary of Education. 3rd. ed., New York, McGraw - Hill, 1957. 681 p.
- Grow Edward Smith. "Teachers' Perception of Supervision," Dissertation Abstracts. Vol. 36, No. 5 (1975) p. 2512A.
- Gwynn, John Minor. Theory and Practice of Supervisor. New York, Dodd 1961. 473 p.
- Harris, Ben N. In - Service Education. a Guide to Better Practice. Englewood Cliffs, Prentice - Hall, 1963. 432 p.
- H. R. Coughlass. Democratic Supervition in Secondary Schools. Boston Houghton Mifflin, 1961. 348 p.
- Lucio, William H. and John D. McNeil. Supervition : A Synthesis Thought and Action. New York, McGraw - Hill Book Company, 1962. 246 p.
- Ray Dennis Molo. "Teacher Perception of the Role of the Elementary Supervisor," Dissertation Abstracts. 34(4) : 1544 - A, 1957.
- Sarbin, Theodore R. "Role Theory," in Handbook of Psychology. Addison - Wesley Publishing Company, 1969. 338 p.

- Wiles, Kimball. Supervition for Better School. 3rd. ed., Englewood Clifts, Prentice - Hall Inc., 1957. 348 p.
- Wiles, Kimball and John T. Lovell. Supervition for Better School. New Jersey, Prentice - Hall, Inc., Englewood Clifts, 1975. 328 p.
- Willey, David A. A Comparative Study of Perception of and Expectation for the Role of the Country Superintendent in California. Doctoral Dissertation, p. 33 - 35, 1963.

ภาคผนวก

แบบสอบถามความคิดเห็นเพื่อการวิจัย

เรื่อง

"บทบาทของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ"

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้ ได้จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ตามที่ปฏิบัติจริง และตามความคาดหวังของ ครูประจำการ ผู้บริหารในโรงเรียน และหัวหน้าการศึกษา ซึ่งแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสำรวจรายการจำนวน 8 ข้อ

ตอนที่ 2 บทบาทของศึกษานิเทศก์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าในแต่ละข้อของแบบสอบถามได้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นข้อคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของศึกษานิเทศก์ตามที่ปฏิบัติจริง และส่วนที่ 2 เป็นข้อคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของศึกษานิเทศก์ตามความคาดหวังของท่าน โดยแบ่งงานของศึกษานิเทศก์ออกเป็น 7 ด้าน รวม 48 ข้อ

ตอนที่ 1

สถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาให้รายละเอียดเกี่ยวกับตัวท่าน โดยกาเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หรือเติมข้อความลงในช่องว่าง

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2. อายุ ปี
3. สถานภาพการสมรส
☐ โสด ☐ แต่งงานแล้ว ☐ หย่า ☐ หม้าย ☐ แยกกันอยู่
4. ตำแหน่งหน้าที่การงาน
☐ ครูประจำการ ☐ ผู้อำนวยการ, อาจารย์ใหญ่, ครูใหญ่
☐ หัวหน้าการประถมศึกษา
5. วุฒิทางการศึกษา
☐ ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป ☐ต่ำกว่าปริญญาตรี
6. ประสบการณ์ในการสอนของครูประจำการ
☐ต่ำกว่า 3 ปี ☐ 3 - 5 ปี ☐ 5 ปี ขึ้นไป
7. ประสบการณ์ในการทำงานการบริหารของผู้บริหาร, อาจารย์ใหญ่, ครูใหญ่
☐ต่ำกว่า 3 ปี ☐ 3 - 5 ปี ☐ 5 ปี ขึ้นไป
8. ประสบการณ์ในการทำงานการบริหารของหัวหน้าการประถมศึกษา
 (รวมถึงประสบการณ์ตอนดำรงตำแหน่งหัวหน้าหมวดการศึกษาเดิมด้วย)
☐ต่ำกว่า 3 ปี ☐ 3 - 5 ปี ☐ 5 ปี ขึ้นไป

ตอนที่ 2

บทบาทของศึกษานิเทศก์

คำถามแต่ละข้อให้ท่านพิจารณา 2 ครั้ง คือคำถามที่เกี่ยวข้องกับบทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์อำเภอ/กิ่งอำเภอ โดยให้ท่านพิจารณาข้อความที่กำหนดไว้ ตรงกับการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์และความต้องการของท่านที่จะให้ศึกษานิเทศก์ได้ปฏิบัติงานนั้นอยู่ในระดับใด ใน 4 ระดับคือ

มากที่สุด หมายความว่า ท่านมีความเห็นว่าศึกษานิเทศก์ได้ปฏิบัติงานนั้นเป็นประจำและบ่อยครั้งที่สุด และมีความต้องการให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานนั้นมากที่สุดด้วย (ปฏิบัติ 5 ครั้งขึ้นไป)

มาก หมายความว่า ท่านมีความเห็นว่าศึกษานิเทศก์ได้ปฏิบัติงานนั้นเป็นประจำ และมีความต้องการให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานนั้นมากด้วย (ปฏิบัติ 4 – 5 ครั้ง)

น้อย หมายความว่า ท่านมีความเห็นว่าศึกษานิเทศก์ได้ปฏิบัติงานนั้นเป็นครั้งคราว และมีความต้องการให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานนั้นน้อยด้วย (ปฏิบัติ 2 – 3 ครั้ง)

น้อยที่สุด หมายความว่า ท่านมีความเห็นว่าศึกษานิเทศก์ได้ปฏิบัติงานนั้นน้อยครั้งที่สุด หรือแทบจะไม่ได้ปฏิบัติเลย และมีความต้องการให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานนั้นน้อยที่สุดด้วย (ปฏิบัติน้อยกว่า 2 ครั้ง)

แล้วขีดเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน ทั้งในช่องบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวัง

ตัวอย่าง

บทบาทของศึกษานิเทศก์อำเภอ/กิ่งอำเภอ	บทบาทที่เป็นจริง				บทบาทที่คาดหวัง			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
1. แนะนำและสาธิตวิธีสอนแบบใหม่								
2. แนะนำครูในการทำกำหนดการสอน								

จากตัวอย่างข้อ 1 ท่านขีดเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องน้อยของบทบาทที่เป็นจริง และขีดเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องมากที่สุดของบทบาทที่คาดหวัง หมายความว่า ท่านเห็นว่าศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานคำแนะนำสาธิตวิธีสอนใหม่น้อย และควรปฏิบัติงานด้านนี้เพิ่มให้มากที่สุด

จากตัวอย่างข้อ 2 ท่านขีดเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องมากของบทบาทที่เป็นจริง และขีดเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องน้อยของบทบาทที่คาดหวัง หมายความว่า ท่านเห็นว่าศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานด้านนี้มาก และควรจะลดให้น้อยกว่าเดิม

บทบาทของศึกษานิเทศก์อำเภอ/กิ่งอำเภอ	บทบาทที่เป็นจริง				บทบาทที่คาดหวัง			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
<u>บทบาทด้านการนิเทศการศึกษา</u>								
1. แนะนำและสาธิตวิธีสอนแบบใหม่ ๆ								
2. แนะนำการใช้หลักสูตร คู่มือครู โครงการสอน กำหนดการสอน								
3. เข้าเยี่ยมชั้นเรียนเพื่อดูการสอนและ เป็นที่ปรึกษาของครู								
4. จัดอบรมสัมมนาวิธีสอนกลุ่มประสบการณ์ ทักษะ								
5. จัดอบรมสัมมนาวิธีสอนกลุ่มสร้างเสริม ลักษณะนิสัย								
6. จัดอบรมสัมมนาวิธีสอนกลุ่มสร้างเสริม ประสบการณ์ชีวิต								
7. จัดอบรมสัมมนาวิธีสอนกลุ่มการทำงานและ พื้นฐานอาชีพ								
8. จัดอบรมสัมมนาวิธีสอนกลุ่มประสบการณ์ พิเศษ								
<u>บทบาทด้านการวางแผน</u>								
1. ร่วมกับคณะกรรมการ กลุ่มโรงเรียน ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับอุปสรรคและ ปัญหาทางการเรียนการสอน								

บทบาทของศึกษานิเทศก์อำเภอ/กิ่งอำเภอ	บทบาทที่เป็นจริง				บทบาทที่คาดหวัง			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
2. ร่วมมือกับคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน วางแผนการปฏิบัติงานในโรงเรียน								
3. ร่วมมือกับโรงเรียนวางแผนแก้ปัญหา การเรียนการสอน								
4. ร่วมประชุมวางแผนกับคณะกรรมการกลุ่มครู วิชาการ กลุ่ม กำหนดเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ เกี่ยวกับอนามัยโรงเรียน จริยธรรม วัฒนธรรม								
5. วางแผนหรือกำหนดโครงการนิเทศร่วมกับ ครูวิชาการประจำกลุ่มโรงเรียน								
6. วางแผนการสอนร่วมกับครู								
<u>บทบาทด้านการพัฒนาการเรียนการสอน</u>								
1. ให้คำแนะนำแก่ครูในการจัดชั้นเรียน การเรียนการสอน								
2. สาคิการสอนในกลุ่มประสบการณ์ที่มีปัญหา								
3. ร่วมมือกับครูในการทดลองวิธีสอน								
4. ร่วมมือกับครูในการผลิตสื่อการสอน								
5. ใ้จัดอบรมสัมมนาครูในค่านปัญหาการเรียน การสอน								

บทบาทของศึกษานิเทศก์อำเภอ/กิ่งอำเภอ	บทบาทที่เป็นจริง				บทบาทที่คาดหวัง			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
6. จัดให้ครูไปเยี่ยมชมโรงเรียนที่เก่งทางวิชาการ								
7. จัดประชุมกลุ่มครูภายในโรงเรียนเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอน								
8. ร่วมกับครูวิชาการกลุ่ม ดำเนินการให้มีโรงเรียนตัวอย่างภายในกลุ่ม								
<u>บทบาทการพัฒนาหลักสูตร</u>								
1. ร่วมกับครูจัดทำกำหนดการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรและความต้องการของชุมชน								
2. ใดร่วมมือกับคณะครูจัดทำรายละเอียดของเนื้อหาบางกลุ่มประสบการณ์								
3. ใดจัดทำเอกสารเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรการจัดการเรียนการสอนเผยแพร่แก่ครู								
4. ร่วมกับครู วิชาการกลุ่มโรงเรียนจัดทำหลักสูตรงานเลือกให้เหมาะสมกับท้องถิ่น								
5. ให้คำแนะนำ ชี้แจงให้ครูเข้าใจจุดมุ่งหมายและนโยบายการศึกษาของ สปอ. สปจ. และ สปช.								

บทบาทของศึกษานิเทศก์อำเภอ/กิ่งอำเภอ	บทบาทที่เป็นจริง				บทบาทที่คาดหวัง			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
6. ใ้ครูมาประชุมกับคณะครู เมื่อมีปัญหาค้นหาการใช้หลักสูตรในระดับโรงเรียน <u>บทบาทงานสถิติ คนควา วิจัย</u> 1. จัดทำสถิติที่สำคัญและจำเป็นเผยแพร่แก่โรงเรียน 2. วิเคราะห์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนกลุ่มโรงเรียน 3. นำผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเผยแพร่ไปให้โรงเรียนทราบ 4. เผยแพร่ผลการวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอน 5. แนะนำให้ครูได้นำผลงานการวิจัยมาทดลองใช้ในโรงเรียน 6. รวมคนควา ทดลอง การสอนกับครู <u>บทบาทงานบริการและประสานงานทางการศึกษา</u> 1. เสนอแนะวิธีผลิตสื่อการสอนให้แก่ครู 2. ร่วมกับกลุ่มโรงเรียนทำต้นแบบสื่อการเรียน 3. ร่วมงานแผนให้มีการแลกเปลี่ยนสื่อระหว่างโรงเรียน								

บทบาทของศึกษานิเทศก์อำเภอ/กิ่งอำเภอ /	บทบาทที่เป็นจริง				บทบาทที่คาดหวัง			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
4. เสนอแนะแหล่งวิชาการ สื่อการสอนแก่ครู								
5. เสนอแนะผลงานดีเด่นของโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน								
6. ช่วยประสานงานในการจัดวิทยากรตามความต้องการของโรงเรียน								
7. แนะนำการจัดห้องสมุดหรือมุมหนังสือในโรงเรียน								
<u>บทบาทด้านการวัดผลประเมินผลและติดตามผล</u>								
1. ร่วมกับครูจัดทำเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ แผนการวัด ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ใน ป. 02								
2. ร่วมกับครูจัดทำข้อสอบวัดผลปลายภาค/ปลายปี								
3. แนะนำครูเกี่ยวกับวิธีตรวจสอบความรู้พื้นฐาน และทักษะเบื้องต้น								
4. จัดอบรมวิธีวัดผลประเมินผลให้แก่ครู								
5. จัดทำข้อสอบมาตรฐานร่วมกับกลุ่มโรงเรียน								

บทบาทของศึกษานิเทศก์อำเภอ/กิ่งอำเภอ	บทบาทที่เป็นจริง				บทบาทที่คาดหวัง			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
6. ประเมินโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐาน ร่วมกับ กษัตริย์ คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน เป็นระยะ ๆ								
7. ได้ประเมินผลงานตามโครงการของ โรงเรียน								

ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

บทบาทของศึกษานิเทศก์อำเภอ/กิ่งอำเภอ	ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม	
	บทบาทที่เป็นจริง	บทบาทที่คาดหวัง
<u>บทบาทด้านการนิเทศการศึกษา</u>		
1. แนะนำและสาธิตวิธีสอนแบบใหม่ ๆ	4.21	5.09
2. แนะนำการใช้หลักสูตร คู่มือครู โครงการสอน กำหนดการสอน	6.96	3.62
3. เข้าเยี่ยมชั้นเรียน เพื่อดูการสอนและเป็นที่ปรึกษาของครู	4.72	6.04
4. จัดอบรมสัมมนาวิธีสอนกลุ่มประสบการณ์ทักษะ	5.63	6.20
5. จัดอบรมสัมมนาวิธีสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย	5.92	6.69
6. จัดอบรมสัมมนาวิธีสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	4.73	8.69
7. จัดอบรมสัมมนาวิธีสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ	4.64	6.78
8. จัดอบรมสัมมนาวิธีสอนกลุ่มประสบการณ์พิเศษ	3.42	7.84
<u>บทบาทด้านการวางแผน</u>		
1. ร่วมกับคณะกรรมการ กลุ่มโรงเรียนศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับอุปสรรคและปัญหาการเรียนการสอน	7.01	6.43

บทบาทของศึกษานิเทศก์อำเภอ/กิ่งอำเภอ	ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม	
	บทบาทที่เป็นจริง	บทบาทที่คาดหวัง
2. ร่วมมือกับคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน วางแผนการปฏิบัติงานในโรงเรียน	6.82	7.68
3. ร่วมมือกับโรงเรียนวางแผนแก้ปัญหา การเรียนการสอน...	6.05	7.57
4. ร่วมประชุมวางแผนกับคณะกรรมการ กลุ่มครูวิชาการกลุ่ม กำหนดเกณฑ์ มาตรฐานขั้นต่ำเกี่ยวกับอนามัย โรงเรียน จริยธรรม วัฒนธรรม	8.11	5.04
5. วางแผนหรือกำหนดโครงการนิเทศ ร่วมกับครูวิชาการประจำกลุ่มโรงเรียน	10.14	7.02
6. วางแผนการสอนร่วมกับครู	6.41	8.18
<u>บทบาทด้านการพัฒนาการเรียนการสอน</u>		
1. ให้คำแนะนำแก่ครูในการจัดชั้นเรียน การวางสอน	5.33	6.04
2. สาคิการสอนในกลุ่มประสบการณ์ที่มี ปัญหา	10.93	8.64
3. ร่วมมือกับครูในการทดลองวิธีสอน	10.74	7.79
4. ร่วมมือกับครูในการผลิตสื่อการสอน	7.33	7.93
5. ใ้จัดอบรมสัมมนาครูในคานปัญหา การเรียนการสอน	7.32	7.15

บทบาทของศึกษานิเทศก์อำเภอ/กิ่งอำเภอ	ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม	
	บทบาทที่เป็นจริง	บทบาทที่คาดหวัง
6. จัดให้ครูไปเยี่ยมชมโรงเรียนที่เก่งทางวิชาการ	5.24	8.54
7. จัดประชุมกลุ่มครูภายในโรงเรียนเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอน	6.73	8.88
8. ร่วมกับครูวิชาการกลุ่ม ดำเนินการให้โรงเรียนตัวอย่างภายในกลุ่ม	6.82	8.27
<u>บทบาทด้านพัฒนาหลักสูตร</u>		
1. ร่วมกับครูจัดทำกำหนดการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรและความต้องการของชุมชน	7.55	8.42
2. ไ้กร่วมมือกับคณะกรรมการจัดทำรายละเอียดของเนื้อหาบางกลุ่มประสบการณ์	8.06	6.86
3. ได้จัดทำเอกสารเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรการจัดการเรียนการสอนเผยแพร่แก่ครู	6.10	5.92
4. ร่วมกับครู วิชาการกลุ่มโรงเรียนจัดทำหลักสูตรงานเลือกให้เหมาะสมกับท้องถิ่น	6.92	4.49
5. ให้คำแนะนำ ชี้แจงให้ครูเข้าใจจุดมุ่งหมายและนโยบายการศึกษาของ สปอ. สปจ. และสปช.	7.24	6.53

บทบาทของศึกษานิเทศก์อำเภอ/กิ่งอำเภอ	ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม	
	บทบาทที่เป็นจริง	บทบาทที่คาดหวัง
6. ไ้กรวมประชุมกับคณะครูเมื่อมีปัญหา ด้านการใช้หลักสูตรในระดัับโรงเรียน <u>บทบาทคานสัดิตี คนควา วิจัย</u>	7.48	5.41
1. จักทำสัดิตีที่สำคัญและจำเป็นเผยแพร แก่โรงเรียน	6.32	5.67
2. วิเคราะห์เกี่ยวกับการจัดการศึกษา ของโรงเรียนกลุ่มโรงเรียน	6.40	6.12
3. นำผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับการจัดการ การศึกษาเผยแพรไปให้โรงเรียน ทราบ	8.10	4.96
4. เผยแพร่ผลการวิจัยเกี่ยวกับการ เรียนการสอน	7.82	6.03
5. แนะนำให้ครูใคนำผลงานการวิจัย มาทดลองใช้ในโรงเรียน	9.41	7.83
6. รวมคนควา ทดลอง การสอนกับครู <u>บทบาทคานบริการและประสานงานทางการศึกษา</u>	11.74	99.43
1. เสนอแนะวิธีผลิตสื่อการสอนให้แก่ครู	6.43	7.07
2. ร่วมกับกลุ่มโรงเรียนทำกันแบบสื่อ การเรียน	8.04	8.15
3. ร่วมวางแผนให้มีการแลกเปลี่ยนสื่อ ระหว่างโรงเรียน	5.62	8.29

บทบาทของศึกษานิเทศก์อำเภอ/กิ่งอำเภอ	ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม	
	บทบาทที่เป็นจริง	บทบาทที่คาดหวัง
4. เสนอแนะแหล่งวิชาการ สื่อการสอน แก่ครู	8.01	4.70
5. เผยแพร่ผลงานดีเด่นของโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน	8.04	4.70
6. ช่วยประสานงานในการจัดวิทยากร ตามความต้องการของโรงเรียน	6.63	7.07
7. แนะนำการจัดห้องสมุดหรือมุมหนังสือ ในโรงเรียน	6.69	6.77
<u>บทบาทด้านการวัดผลประเมินผลและติดตามผล</u>		
1. ร่วมกับครูจัดทำเครื่องมือวัดผลการเรียน รู้ แผนการวัด ตามจุดประสงค์ การเรียนรู้ใน ป. 02	5.64	5.95
2. ร่วมกับครูจัดทำข้อสอบวัดผลปลายภาค/ ปลายปี	5.92	5.19
3. แนะนำครู เกี่ยวกับวิธีตรวจสอบความรู้ พื้นฐานและทักษะเบื้องต้น	6.54	7.15
4. จัดอบรมวิธีวัดผลประเมินผลให้แก่ครู	7.21	7.65
5. จัดทำข้อสอบมาตรฐานร่วมกับกลุ่ม โรงเรียน	6.01	6.33

บทบาทของศึกษานิเทศก์อำเภอ/กิ่งอำเภอ	ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม	
	บทบาทที่เป็นจริง	บทบาทที่คาดหวัง
6. ประเมินโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐาน ร่วมกับครู คณะกรรมการ กลุ่ม โรงเรียน เป็นระยะ ๆ	5.37	6.27
7. ใต้ประเมินผลงานตามโครงการของ โรงเรียน	6.51	5.92

คะแนนเฉลี่ยที่ได้จากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ครูประจำการ

บทบาทของศึกษานิเทศก์	คะแนนเฉลี่ยที่ได้จาก แบบสอบถาม		คะแนนเฉลี่ยที่ได้จาก การสัมภาษณ์	
	บทบาท ที่เป็นจริง	บทบาท ที่คาดหวัง	บทบาท ที่เป็นจริง	บทบาท ที่คาดหวัง
1. บทบาทด้านการนิเทศการศึกษา	14.241	24.871	14.333	25.333
2. บทบาทด้านการวางแผน	10.990	18.482	11.000	18.333
3. บทบาทด้านการพัฒนาการเรียน การสอน	13.185	24.126	13.333	24.000
4. บทบาทด้านการพัฒนาหลักสูตร	11.373	18.497	12.000	18.666
5. บทบาทด้านสถิติ คณิตศาสตร์ วิทยา	10.958	18.003	11.000	18.000
6. บทบาทด้านบริการและประสานงาน ทางการศึกษา	12.476	21.758	12.666	21.666
7. บทบาทด้านการวัดผลประเมินผล และติดตามผล	13.852	21.571	14.333	21.666

คะแนนเฉลี่ยที่ได้จากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ผู้บริหารในโรงเรียน

บทบาทของศึกษานิเทศก์	คะแนนเฉลี่ยที่ได้จาก แบบสอบถาม		คะแนนเฉลี่ยที่ได้จาก การสัมภาษณ์	
	บทบาท ที่เป็นจริง	บทบาท ที่คาดหวัง	บทบาท ที่เป็นจริง	บทบาท ที่คาดหวัง
1. บทบาทด้านการนิเทศการศึกษา	15.285	24.901	14.000	24.666
2. บทบาทด้านการวางแผน	11.680	18.877	11.333	19.333
3. บทบาทด้านการพัฒนาการเรียน การสอน	14.244	24.136	13.666	24.000
4. บทบาทด้านการพัฒนาหลักสูตร	12.102	18.340	13.000	18.333
5. บทบาทด้านสถิติ คณควา วิจัย	12.343	18.119	12.666	18.000
6. บทบาทด้านบริการและประสานงาน ทาง การศึกษา	13.999	21.903	14.333	22.333
7. บทบาทด้านการวัดผล ประเมินผล ติดตามผล	14.897	21.914	15.333	21.666

บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์ประจำสำนักงานการประถมศึกษา
ตามทัศนะของครูประจำการ ผู้บริหารในโรงเรียน และหัวหน้าการประถมศึกษา
ในเขตการศึกษา 3

บทคัดย่อ

ของ

ณรงค์ จงบุรี

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

กุมภาพันธ์ 2528

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาทัศนะของครูประจำการ ผู้บริหารในโรงเรียน และหัวหน้าการประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตการศึกษา 3 ซึ่งมีประสบการณ์ และวิถีทางการศึกษาต่างกันที่มีทัศนะต่อบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์

กลุ่มตัวอย่างเป็นครูประจำการ จำนวน 340 คน ผู้บริหารในโรงเรียนจำนวน 294 คน และหัวหน้าการประถมศึกษาจำนวน 59 คน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสอบถามทัศนะที่มีต่อบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลคือ

t - test

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารในโรงเรียนมีทัศนะต่อบทบาทที่เป็นจริงด้านงานนิเทศการศึกษา งานพัฒนาการเรียนการสอน งานพัฒนาหลักสูตร งานสถิติคนควาวิจัย งานบริการประสานงานทางการศึกษา งานวัดผลประเมินผลสูงกว่าครูประจำการ ส่วนทัศนะต่อบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์นั้นไม่แตกต่างกัน, หัวหน้าการประถมศึกษาที่มีทัศนะต่อบทบาทที่เป็นจริงด้านงานนิเทศการศึกษา งานวางแผน งานพัฒนาการเรียนการสอน และงานบริการประสานงานทางการศึกษาสูงกว่าครูประจำการ, หัวหน้าการประถมศึกษาที่มีทัศนะต่อบทบาทที่คาดหวังด้านงานพัฒนาหลักสูตรสูงกว่าครูประจำการ, ผู้บริหารโรงเรียนมีทัศนะต่อบทบาทที่เป็นจริงด้านงานสถิติคนควาวิจัยสูงกว่าหัวหน้าการประถมศึกษา, หัวหน้าการประถมศึกษาที่มีทัศนะต่อบทบาทที่เป็นจริงด้านงานบริการประสานงานทางการศึกษาสูงกว่าผู้บริหารในโรงเรียน, หัวหน้าการประถมศึกษาที่มีทัศนะต่อบทบาทที่คาดหวังด้านงานพัฒนาหลักสูตรสูงกว่าผู้บริหารในโรงเรียน
2. ครูประจำการที่มีประสบการณ์ต่างกันมีทัศนะต่อบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน
3. ครูประจำการที่มีวุฒิต่างกันมีทัศนะต่อบทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์ ไม่แตกต่างกัน
4. ผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกันมีทัศนะต่อบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน

5. ผู้บริหารในโรงเรียนที่มีวุฒิต่างกัน มีทัศนะต่อบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน
6. หัวหน้าการประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ต่างกันมีทัศนะต่อบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน
7. หัวหน้าการประถมศึกษาที่มีวุฒิต่างกันมีทัศนะต่อบทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน
8. ครูประจำการ ผู้บริหารในโรงเรียน และหัวหน้าการประถมศึกษาที่มีทัศนะต่อบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์ สูงกว่าบทบาทที่เป็นจริง

ACTUAL AND EXPECTED ROLES OF SUPERVISORS IN THE OFFICE OF PRIMARY
EDUCATION BY TEACHERS, SCHOOL ADMINISTRATORS AND THE CHIEF OF
PRIMARY EDUCATION IN EDUCATIONAL REGION 3

AN ABSTRACT

BY

NARONG CHONGBURI

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University

February 1985

The purpose of this study was to investigate the office of primary education teachers, school principals and the chief of primary education perception on the actual and expected roles of educational supervisors. These teachers, school principals and the chief of primary education had different experiences and educational qualifications.

The sample included 340 teachers, 294 principals and 59 chief of primary education in office of the national primary education commission. The questionnaire of actual and expected roles of supervisors was used to collect data. The data were then analyzed by using t - test.

The results of the study were as the following :

1. The principals had more perception on the actual roles in the supervision, teaching development, curriculum development, statistics, research, mass media service, cooperation in the education and evaluation than those of the teachers. The perception on expected roles possd by the principals and the teachers were not different. The chief of primary education had more perception on the actual roles in the supervision, planning, teaching development, mass media service and cooperation in education than those of the teachers. The chief of primary education had more perception on the actual roles in the curriculum development than those of the teachers. The principals had more perception on the actual roles in statistics and research than those of the chief of primary education. The chief of primary education had more perception on the actual roles in mass

media service and cooperations in education than those of the principals. Moreover, they also had more perception on the expected roles in curriculum development than those of the principals.

2. The teachers who had different experiences had perception on the actual and expected roles of supervisors were not different.

3. The teachers who had different educational qualification had perception on the actual and expected roles of supervisors were not different.

4. The principals who had different experiences had perception on the actual and expected roles of supervisors were not different.

5. The principals who had different educational qualifications had perception on the actual and expected roles of supervisors were not different.

6. The chief of primary education who had different experiences had perceptions on the actual and expected roles of supervisors were not different.

7. The chief of primary education who had different educational qualification had perception on the actual and expected roles of supervisors were not different.

8. The teachers, the principals and the chief of primary education had more perception on the expected roles of supervisors than those of the actual roles.